

Rigorózní práce

TÉMA:

„TRESTNĚ-PRÁVNÍ REGULACE PROSTITUCE V ČESKÉ REPUBLICĚ“

„Criminal law regulation of prostitution in Czech Republic”

AUTOR: MGR. ROBERT FALBR

KONZULTANT: PROF. JUDR. JIŘÍ JELÍNEK, CSC.

Katedra trestního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

Prohlášení o původnosti

„Prohlašuji, že jsem předkládanou rigorózní práci vypracoval samostatně za použití zdrojů a literatury v ní uvedených.“

.....

Mgr. Robert Falbr

Obsah:

Resume - str. 5

Seznam klíčových slov – str. 7

1. část. – Úvod - str. 8
2. část - Definice prostituce a problematika její právní regulace obecně - str. 10
 - 2.1. Definice prostituce – str. 10
 - 2.2. Právní regulace prostituce obecně, přístupy k řešení problému - str. 11
 - represivní přístup - str. 13
 - reglementační přístup - str. 13
 - aboliční přístup - str. 15
 - jiná členění přístupů právní regulace - str. 15
 - kriminalizace - str. 16
 - legalizace - str. 16
 - dekriminalizace - str. 16
 - absence regulace - str. 17
3. část - Historie regulace prostituce a jevů s ní souvisejících na českém území - str. 18
 - 3.1. Období do Bílé hory - str. 18
 - 3.2. Období od Bílé Hory do roku 1922 - str. 25
 - 3.3. Období od vydání aboličního zákona do roku 1989 - str. 38
4. část - Současná právní úprava - str. 45
 - 4.1. Obecně k regulaci provozování prostituce – str. 45
 - 4.2. Trestné činy přímo související s prostitucí - str. 47
 - 4.2.1. Trestný čin šíření nakažlivé choroby (§ 189 TrZ) - str. 47
 - 4.2.2. Trestný čin šíření nakažlivé choroby (§ 190 TrZ) - str. 49
 - 4.2.3. Trestný čin výtržnictví (§ 202 TrZ) - str. 50
 - 4.2.4. Trestný čin kuplířství (§ 204 TrZ) - str. 54
 - 4.2.5. Trestný čin ohrožování výchovy mládeže (§ 217 TrZ) - str. 60
 - 4.2.6. Trestný čin svádění k pohlavnímu styku (§ 217a TrZ) - str. 65
 - 4.2.7. Trestný čin ohrožování pohlavní nemocí (§ 226 TrZ) - str. 69
 - 4.2.8. Trestný čin obchodování s lidmi (§ 232a TrZ) - str. 70
 - 4.2.9. Poznámky k úpravě v novém trestním zákoně - str. 79
5. část - Snahy o novou zákonnou úpravu provozování prostituce a jevů s ní souvisejících - str. 83
 - 5.1. Obecná úvaha - str. 83
 - 5.2. Zahraniční přístupy k řešení problémů souvisejících s prostitucí - str. 83
 - 5.3. Regulační snahy v České republice - str. 89
6. část - Úvaha de lege ferenda - str. 96

Přílohy:

1. Příloha A: Právní předpisy upravující prostituci (výběr)
 - 1.1. Ukázka z Josefinského trestního zákoníku z roku 1707
 - 1.2. Prostituční zřízení pražské z roku 1854
 - 1.3. Návrh poslankyně Fráni Zemínové a dalších členů Národního shromáždění
 - 1.4. Zákon o potírání pohlavních nemocí z roku 1922
 - 1.5. Některá ustanovení Úmluvy o potlačování obchodu s lidmi a vykořisťování prostitute jiného ze dne 2. 12. 1949
 - 1.6. Návrh zákona z roku 1994
 - 1.7. Vyhláška města Dubí z roku 1994
 - 1.8. Zákon o prostituci Dolního Rakouska z roku 1984
2. Příloha B: Výběr statistik dokumentující výskyt prostituce, pohlavních nemocí a trestné činnosti na našem území v minulosti
 - 2.1. Statistiky svědčící o rozšíření prostituce a pohlavních chorob u nás z období první poloviny 19. Století
 - 2.2. Vývoj incidence hlášených onemocnění pohlavními chorobami na 100.000 obyvatel za léta 1961-1977. I. Syphilis ; II. Gonorrhoea
 - 2.3. Statistiky z let sedmdesátých svědčících o počtu předvedených podezřelých z trestného činu příživnictví
 - 2.4. Statistiky Policejního prezidia ČR o počtu zjištěných trestných činů kuplířství a obchodování se ženami v České republice od roku 1996-2001
 - 2.5. Statistiky o výskytu pohlavních nemocí na našem území z let 90.
3. Příloha C: Kopie knížky prostitutky z roku 1918
 - a. Úvodní dvoustrana, na které je podobizna nevěstky a údaje o její totožnosti, apod.
 - b. Dvoustrana následující, kam mělo být zapisováno místo pobytu prostitutky
 - c. Dvoustrana 8-9, kam měly být zapisovány výsledky pravidelných lékařských prohlídek, jež musela nevěstka podstupovat
 - d. Předpisy o knížce zdravotní, které tvoří posledních několik stran knížky
4. Příloha D: Seznam použité literatury

RESUME

The thesis deals with the sphere of problems concerning criminal-law aspects of regulation of prostitution in the Czech Republic. The criminal law aspects of regulation of prostitution are examined with respect to the fact that carrying on prostitution as such is not a criminal offence in the Czech Republic. Certain other forms of acting directly related to prostitution, in particular procuring and soliciting prostitution or trafficking in people, are criminal, however. This thesis devotes a considerable part to such phenomena and their regulation. As the contents of this thesis indicate clearly, I have also analysed in detail the history of legal regulation of prostitution in the Czech Lands, not only from the viewpoint of criminal-law aspects related to carrying on prostitution, but also from the viewpoint of the public-law regulation in general. Private-law aspects of regulation of prostitution may be neglected from the historical viewpoint. Nevertheless prostitution could be prosecuted under certain circumstances in a certain historical period, among other things as a private-law offence, adultery in particular. Dealing with the prostitution regulation history thoroughly is important because the historical experience provides us with a possibility to find out a certain basis for future legal rules.

The thesis consists of six parts. The introduction, in which the author mentions its motivations to write the thesis, is the first part. The second part defines prostitution and provides a general analysis of problems concerning its legal regulation. Individual legal approaches to regulate prostitution, especially the regimentation, repressive and abolition approach, are analysed here in detail. Their positive and negative aspects are mentioned. The third part deals with history of legal regulation of prostitution and phenomena related to prostitution in our territory. The fourth part is focused on the current regulation of prostitution in the period after 1989, in particular as far as the criminal-law aspects of its regulation are concerned. The fourth part is the core of the thesis in fact and deals with examination of the conditions existing in this country from the commencement of democracy until now, while there is no directive regulating prostitution in a comprehensive manner. Only certain phenomena related to prostitution such as procuring and soliciting prostitution or trafficking in people are prohibited. The fourth part analyses individual criminal offences related to prostitution – such as procuring and soliciting prostitution or

trafficking in people. In the case of each criminal offences, the legal provisions in the new Criminal Code to be in force starting from 1 January 2010 are mentioned in addition to the legal regulations currently in force. The fifth part deals with a description of legislative initiatives that have occurred in the Czech Republic since 1989 and also contains a comparative legal analysis with legal rules in force in other countries. The sixth part is a *de lege ferenda* consideration.

Seznam klíčových slov

česky

anglicky

Prostituce

Prostitution

Úprava

Regulation

Trestněprávní

Criminal-law

1. Část: Úvod

Prostituce bývá nazývána „nejstarším řemeslem“. Je jistě možné úspěšně pochybovat o tom, zda tomu tak skutečně je a zda by nebylo přiléhavější např. označení „nejtěžší povolání“. Označení, že prostituce je nejstarším řemeslem, se podle mého názoru vžilo především proto, že je mezi lidmi vnímána jako něco nevymýtelného. Toto přirovnání odráží především to, že je zde prostituce od nepaměti navzdory tomu, že se veřejná moc mnohokrát snažila o její likvidaci.

Nápad zpracovat studii vztahující se k problematice regulace prostituce a trestních aspektů s ní souvisejících ve mně podnítila skutečnost, že se mi do ruky dostala zdravotní knížka prostitutky z doby Rakouska – Uherska. Na této zdravotní knížce, jejíž kopie je uvedena v příloze k rigorózní práci, mě zaujala naprostá preciznost s jakou měla být vedena. Díky ní jsem získal dojem, že úprava prostituce v minulosti byla nesrovnatelně dokonalejší než je úprava dnešní, se kterou jsem byl poměrně dobře obeznámen již předtím. Z toho důvodu jsem se o problematiku právní regulace prostituce začal zajímat podrobněji. Také tento zájem ústí v záměr obhájit tuto rigorózní práci.

Jak již napovídá téma rigorózní práce, podrobil jsem zkoumání zejména trestněprávní aspekty, které jsou spojeny s existencí prostituce v České republice. To je přitom činěno s respektem toho, že samotné provozování prostituce není v České republice trestným činem. Trestné jsou některé jiné formy jednání, které s prostitucí bezprostředně souvisejí, jako je zejména kuplířství nebo obchodování s lidmi. Těmto jevům a jejich regulaci je v této rigorózní práci věnována podstatná část. Jak je z obsahu rigorózní práce zřejmé, důkladně jsem se věnoval také analýze historie právní regulace prostituce v českých zemích, a to nejen z hlediska trestněprávních aspektů souvisejících s provozováním prostituce, ale i z hlediska veřejnoprávní regulace obecně. Soukromoprávní aspekty regulace prostituce jsou z historického hlediska zanedbatelné. V určitém historickém období nicméně bylo možné provozování prostituce stíhat za určitých okolností, vedle jiného, jako soukromoprávní delikt (srov. cizoložství, viz dále). Důkladné zkoumání historie regulace prostituce považuji za významné, neboť zkušenosti z historie nám umožňují nalézt některá východiska pro právní úpravu budoucí. Jak je také již zmíněno, úprava

provozování prostituce v minulosti byla nesrovnatelně kvalitnější oproti úpravě nynější.

Vlastní práce je rozčleněna na šest částí. První část tvoří úvod, ve kterém jsou zmíněny mé motivace pro sepsání této práce. Ve druhé části je definována prostituce a obecně rozebrána problematika její právní úpravy. Jsou zde detailně rozebrány jednotlivé právní přístupy k regulaci prostituce, a to zejména přístup reglementační, represivní a aboliční. Jsou zmiňovány jejich pozitiva a negativa. Část třetí se zabývá historií právní regulace prostituce a jevů s prostitucí souvisejících na našem území. Čtvrtá část je zaměřena na současnou regulaci prostituce v době po roce 1989, a to zejména pokud jde o trestněprávní aspekty její regulace. Čtvrtá část je vlastním jádrem této práce a jejím předmětem je zkoumání stavu, který u nás existuje od nástupu demokracie dodnes, kdy neexistuje předpis, který by prostituci komplexně reguloval. Zakazovány jsou pouze jevy, které s prostitucí souvisejí, jako je například kuplířství, obchod s lidmi. Ve čtvrté části jsou analyzovány jednotlivé trestné činy, které s provozováním prostituce souvisejí, jako je například trestný čin kuplířství nebo obchodování s lidmi. U každého z trestných činů je vedle právní úpravy platné zmiňována také právní úprava v novém trestním zákoně, platném od 1.1.2010. Je dán také důraz na některé nově zaváděné trestné činy. Pátá část se zabývá popisem legislativních iniciativ, které v České republice po roce 1989 proběhly a je zde provedena také srovnávací právní analýza s úpravami v jiných zemích. Šestá část je úvahou *de lege ferenda*.

2. Část

Definice prostituce a problematika její právní regulace obecně

2.1. Definice prostituce

Definovat nejstarší řemeslo světa nebo také nejtěžší povolání, jak jinak bývá prostituce nazývána, je úkol velmi složitý. Přihlédne – li se k platnému právu, zjistíme, že u nás prostituce žádným zákonem definována není. Jakousi zmínku nalezneme v živnostenském zákoně (...*“nabízení nebo poskytování služeb směřujících bezprostředně k uspokojování sexuálních potřeb“*), v platném trestním zákoně v § 204, který stíhá kuplířství, se hovoří o prostituci bez bližšího vymezení. Také v československém právním řádu nenalezneme žádné pozitivní vymezení. Krajský soud v Českých Budějovicích ve svém usnesení ze dne 11. srpna 1994, sp. zn. 4 To 518/94 konstatoval:

„Prostitucí ve smyslu § 204 tr.zák. o trestném činu kuplířství není jen pohlavní styk s jinými osobami za úplatu uskutečněný formou soulože, ale i všechny další formy ukájení pohlavního pudu jiné osoby stejného nebo opačného pohlaví tělesným stykem za úplatu.“

Ve společnosti prostituce byla a je chápána intuitivně jako služba směřující k uspokojování sexuálních potřeb, jako vztah prostitutky, ženy, a jejího zákazníka, muže. Kromě toho existuje i prostituce homosexuální, bisexuální, transexuální, ale nesrovnatelně méně často.

V odborné sociologické literatuře se většina autorů shoduje v tom, že se jedná o propůjčování se k sexuálnímu styku za úplatu, přičemž rozhodující je zde možnost platit peněžitě i jinak za sexuální výkon. Dvě základní charakteristiky prostitutivního chování jsou:

- propůjčování se k sexuálnímu styku za úplatu
- doprovázeného častým střídáním partnerů¹

¹ Hana Malinová : Sociální patologie II., Praha , Státní pedagogické nakladatelství Praha, 1982; str. 10-11

Tato definice není bezproblémová. Ve skutečnosti nelze vždy jednoznačně určit, kdy se jedná o dar nebo pozornost a kdy se jedná o úplatu. V souvislosti se druhým znakem je třeba poznamenat, že některé osoby se nechávají vydržovat pouze jedním partnerem.

Pokud jde o definici prostituce obsaženou ve Slovníku veřejného práva Československého², zde se za prostituci považuje, cistují: „*Prostituce jest řemeslné provádění smilstva za úplatu, prostitutkou zveme osobu ženskou, která svým tělem provozuje smilnou živnost. Prostitutkou není tedy vždy osoba, která se jenom příležitostně poddává za odměnu, dále osoba, která má povolání (na př. služka, prodavačka), ale s několika muži pohlavně obcuje jen k uspokojení své smyslnosti, nikoli však pro výdělek, a posléze osoba, která žije v konkubinátě nebo ve více méně stálém poměru s jedním mužem, i když tu nelze zistnost vyloučiti.*“

Z uvedených definic vyplývá, že se za prostituci nedá považovat z minulosti proslulá „chrámová prostituce“, tedy sexuální styk za účelem služby bohům a démonickým silám, ani takzvaná „prostituce pohostinská“, kdy muž postupoval na noc hostu, který vstoupil do jeho chatrče nebo pod jeho stan, svou ženu nebo dceru. Žena zde byla pokládána za předmět příjemného požitku stejně jako například jídlo, pití nebo dýmka a podléhala naprosto dispozi svému manžela nebo zisku. Podle některých autorů je tato forma vůbec první formou prostituce.³

Předmětem zkoumání této práce tedy bude prostituce motivovaná ekonomicky jako zdroj určitých materiálních příjmů nebo prostředek k dosahování společenského úspěchu.

2.2. Právní regulace prostituce obecně, přístupy k řešení problému

Právo jako souhrn obecně závazných a vynutitelných pravidel chování je spolu s morálními pravidly nejdůležitějším normativním systémem, který reguluje prostituci. Mravní normy, tedy normy jež postrádají hrozbu státním donucením, mají zvláštní sankci, odsouzení veřejností, jež působí veřejným míněním. To je často účinnější než

² Hácha E., Hoetzel J., Weyr F., Laštovka K.: Slovník veřejného práva Československého, Polygrafia – Rudolf M. Rohrer – Brno, 1932, Svazek II., str. 685.

³ K tomu srovnej například Bassermann L.: Nejstarší řemeslo, Mf, Praha, 1993, str. 5-8

zákoně sankce, zejména v oblasti prostituce. Morálka však nemá jednoznačně celospolečenský charakter. Sociální skupiny, existující uvnitř dané společnosti, si vytvářejí vlastní morální normy. Rovněž tak individuum si může vytvářet svou vlastní morálku, která však bývá identickou nebo nepatrně modifikovanou morálkou té které oficiální skupiny. To jistě zapříčiňuje velkou různorodost těchto morálních norem. Regulace právní lépe umožňuje řešit určitý problém celospolečensky než norma mravní, a to cestou obecně závazných zákonů, nařízeních, atd.

Právní a mravní normy mohou nejen svým obsahem koincidovat, ale mohou se svým obsahem rozcházet, a to tak, že norma morální v téže věci postuluje jiné chování.⁴ Pro efektivitu vzájemného vztahu morálky a práva platí, že veřejné mínění přispívá k realizaci práva, schvaluje-li chování, jež jsou v souladu s právem a znamená-li veřejné opovržení těmi, kdo právo porušují. Naopak, jestliže veřejné mínění hodnotí jako dobré a spravedlivé činy, které jsou v rozporu s platným právem, může značně ohrožovat požadavek zachování práva.⁵ Zde je možná souvislost mezi případy z historie, kdy se některé společnosti snažily kriminalizovat prostituci, řešit tento společenský problém represí, takovéto snahy nebyly dlouhodobě úspěšné a domnívám se, že jeden z důvodů tohoto neúspěchu je i to, že veřejnost prostituci kriminalizovat nechce. K podobnému závěru došla i zvláštní komise, zřízená v roce 1968 v San Francisku, předmětem jejíž činnosti mělo být zkoumání problematiky kriminalizace prostituce.⁶

Sledujeme-li právní normy, které tento fenomén upravovaly, tedy zejména pokud jde o zařazení do určitého právního odvětví, je nepochybné, že se jedná o normy zejména správního a trestního práva.

Prostituce provází lidstvo celou jeho historii a je v nějaké míře přítomná v každé známé společnosti. Zaznamenává „zlatá období“, ale i snahy po její kriminalizaci, či jejím úplném vymýcení. Historie nám dává zajímavou zkušenost, jakékoli snahy o její potlačení nebo likvidaci vždy nutně prohrály a obchod s prostitucí se vždy dokázal adaptovat na vzniklou situaci. Naproti tomu se ale ukázalo, že lze usilovat o její regulaci.

⁴ Knapp Viktor: Teorie práva, Praha, C.H. BECK, 1996, str. 85-86

⁵ Boguszak J., Čapek J.: Teorie práva, Praha, ISBN, 1997, str. 24-26

⁶ Dolenský A., Osmančík O.: Přehled právní úpravy prostituce, Parlamentní Institut, 1992; str. 14

Z historie jsou nejznámější tři způsoby právního řešení prostituce.

Represivní přístup

Tento systém vychází z názoru moralistů: Stát se nemá paktovat s hříchem a prohlašovat za určitých podmínek řemeslnou prostituci za beztrestnou. Jeho zastánci trvají na tom, aby prostituce ve všech formách byla přísně trestána, i když nejsou jednotní v názoru zda by měli být postiženi oba, tedy prostitutka i zákazník, nebo jen prostitutka.⁷ (Specifický je případ Švédska, které v posledních letech, řídící se zřejmě poučkou, „*kde není poptávka, není nabídka*“, kriminalizovalo pouze jednání zákazníka.) Prohibicionismus se při potírání prostituce příliš neosvědčil. Podle známého přísloví „zakázané ovoce nejvíce chutná“ je účinek represivních opatření spíše opačný. Všechny historické příklady to dosvědčují. Jako příklad z českých právních dějin poslouží úprava po 2.světové válce, kdy bylo možné prostituci stíhat jako trestný čin příživnictví. V příloze uvádím některé statistiky, které dosvědčují jaké bylo rozšíření prostituce u nás během období totality.

Reglementační přístup

Systém reglementace získává svou klasickou podobu v našich zemích v 2. polovině 19. století. Počátky reglementace ale můžeme nalézt již například ve starověkém Římě. J. Klabouch⁸ a další autoři, jež se zabývali minulostí prostituce ve společnosti, jako například Basserman⁹, došli ve svých dílech k závěru, že v Římě existovala dobře organizovaná evidence prostitutek. Její vedení spadalo do působnosti édilů. Nevěstky měly povinnost se u nich hlásit, byly zapisovány do seznamů (album) a dostaly jakousi koncesi k volnému provozování své živnosti (licentia stupri). To byly jistě znaky, které nacházíme i u reglementace, jak ji známe z moderní doby.

Podle principu reglementace stát prostituci trpí, je-li provozována v mezích státem upravených pravidel a naopak stíhá prostituci tajnou vymykající se těmto pravidlům. Jedná se hlavně o registraci žen, provozujících prostituci, administrativními orgány. Tyto orgány rozhodují o tom koho napsat a koho vyškrtnout ze seznamu. Po

⁷ Hana Malinová : Sociální patologie II., Praha , Státní pedagogické nakladatelství Praha, 1982; str. 14-20

⁸ J. Klabouch: Manželství a rodina v minulosti, Praha 1962; str. 39-40

⁹ Bassermann L.: Nejstarší řemeslo, Mf, Praha, 1993;

obdržení povolení se z žen stávají profesionálky. Jsou nuceny se podřizovat pokynům policie, pravidelným lékařským prohlídkám nebo kontaktovat zákazníky ve veřejných domech, které mají státem udělenou licenci. Systém reglementace je převládající systém v 19. století a vydržel bez podstatných změn až do počátku 20. století. Tento systém má řadu nedostatků. Jedná se zejména o možnost časté korupce. Prostitutky jsou zde totiž pod dozorem policie nebo jiných správních orgánů se širokou možností správního uvážení při aplikaci reglementačních předpisů. Je známo, že tato skutečnost často vedla ke zlovlí policie. Z tohoto důvodu je z historie znám i systém neo-reglementační, kdy prostitutky byly staveny pod dozor přímo zdravotnickým orgánům.¹⁰ Neoreglementační systém byl na počátku 20. století v Itálii.¹¹ Přístup reglementační je také v rozporu s trestností kuplířství a je tak pro něj živnou půdou. Tomuto systému bývá také vytýkáno, že se stát staví do role organizátora obchodu s prostitutí. Zavedení reglementace v České republice v současnosti brání skutečnost, že náš stát je vázán mezinárodní Úmluvou o potlačování obchodu s lidmi a potlačování prostituce druhých (OSN, 2.12.1949), ke které Československo přistoupilo 14.3.1958 (Dále také jen jako „**New Yorkská úmluva nebo Úmluva**“).

Na přelomu 19. a 20. století došlo ke značným posunům v sexuálním životě společnosti, což se odrazilo i vedle fungování samotné prostituce. Dosud platilo ve většině civilizovaných zemích značné omezení předmanželského sexuálního styku a mimomanželského styku vůbec. Prostituce byla chápána jako jakési „nutné zlo“, jako „*alternativní forma ukojení pro velké množství mužů*“.¹²

Funkce prostitutek tak mimo jiné spočívala i v ochraně „ctnosti“ žen počestných, jejichž posláním měla být především reprodukce.

Industriální společnost přinesla řadu změn ve struktuře a funkci rodiny. Žena se stává konkurentem mužů v řadě povolání, dochází k její ekonomické, později politické a celkové společenské emancipaci. Žena chce být muži rovnocenným partnerem i

¹⁰ Hana Malinová : Sociální patologie II., Praha , Státní pedagogické nakladatelství Praha, 1982; str. 14-20

¹¹ Stein H.: Prostituce a zákon- zákon o potírání pohlavních nemocí, Praha, Hornicko-hutnické nakladatelství, 1922, str. 9-10

¹² Hana Malinová : Sociální patologie II., Praha , Státní pedagogické nakladatelství Praha, 1982; str. 14-20

v oblasti sexuální, dochází k celkovému uvolnění sexuálního styku a předmanželský sexuální styk se i u žen stává poměrně obvyklý.

Současně s počínající emancipací žen roste odpor i k reglementačním snahám. Tak se začíná ve Velké Británii šířit abolicionistické hnutí. Již v roce 1875 byla založena organizace FAI (Federation abolicioniste internationale), která kladla důraz na morální otázku při posuzování prostituce a ukazovala, že existuje dvojaká morálka pro muže a ženy.¹³ Československo, jako jeden z prvních kontinentálních států zavedlo abolicionismus v roce 1922.

Ve dvacátém století převážil aboliční přístup. Situace dnes je však taková, že evropské státy se k úpravě reglementační navracejí. Vzorovými případy je zejména Rakousko a Holandsko (viz dále).

Aboliční přístup

Podle tohoto přístupu není prostituce ani legalizována ani stíhána. Vytváří pouze určitý systém zdravotnických, hygienických a bezpečnostních opatření a stíhá pouze kriminální jevy, které prostituci provázejí. Snaží se dosáhnout snížení výskytu prostituce jiným způsobem než represí. Na jedné straně je výsledkem rozsáhlého emancipačního hnutí, ale současně i neúspěšnosti systému reglementace při potírání prostituce (viz dále). Charakteristické pro tento přístup je zakázání nevěstinců a zostření trestů za jejich provozování. Snaží se bojovat s prostitucí a ne s prostitutkami. Ani tento systém se neseťkává s výraznými úspěchy. Příkladem z našich dějin je zákon o potírání pohlavních nemocí z roku 1922, který vyšel ve sbírce zákonů a nařízení pod číslem 241/1922 Sb. z. n. (dále také jako „**aboliční zákon**“).

Jiná členění přístupů právní regulace

V odborné literatuře se můžeme setkat i s poněkud odlišným členěním způsobů právní regulace prostituce.¹⁴ Toto členění rozlišuje přístup, který prostituci kriminalizuje, přístup, který prostituci legalizuje, dále přístup, který prostituci

¹³ Tamtéž

¹⁴ Dr. Elaine Mossman: International Approaches to Decriminalising or Legalising Prostitution, Crime and Justice Research Centre, Victoria University of Wellington, 2007

dekriminalizuje a na závěr přístupy, které prostituci jako jev zcela v právní úpravě opomíjí.

Kriminalizace

V důsledku uplatňování tohoto přístupu má docházet nejen k trestání jevů souvisejících s prostitucí, ale i provozování prostituce samotné. Jsou dále rozlišovány dvě poskupiny. V prvním případě se jedná o výše uvedený represivní přístup (viz výše) a ve druhém o přístup abolicionistický (viz výše). To, že je označována abolicie jako přístup kriminalizační je vysvětlováno tím, že v důsledku jejího uplatňování jsou sankčně postihovány všechny aktivity spojené s provozování prostituce (vyjma provozování prostituce samotné), jako je zejména kuplířství, provozování nevěstinců, veřejné nabízení sexuálních služeb, apod. a samotné provozování prostituce fakticky není možné činit bez toho, že by nedocházelo k porušování zákona.

Legalizace

Legalizace znamená v podstatě totéž, co reglementační přístup. Provozování prostituce je pod kontrolou státní moci, která stanoví pro provozování prostituce podmínky. Mezi těmito podmínkami je například získání veřejnoprávního povolení k provozování prostituce, povinnost registrace nebo pravidelných lékařských prohlídek. Obhájci legalizačního přístupu tvrdí, že provozování prostituce je v zájmu ochrany některých zájmů společnosti, zejména s ohledem na ochranu před zločiny sexuálně deviantních pachatelů.

Dekriminalizace

Dekriminalizační přístup je uplatňován v některých státech Austrálie a na Novém Zélandu. Rozdíl s legalizací spočívá v tom, že prostituce, která je stejně jako u výše uvedeného přístupu legální, může být vykonávána jako každé jiné povolání bez respektování zvláštních úprav, jako je tomu u reglementačního přístupu. Je dbán větší důraz na ochranu lidských práv prostituujících se osob. Dekriminalizace je také uplatňována v důsledku negativní zkušenosti s reglementací (legalizací). U reglementačního přístupu dochází k časté korupci a existuje „černý trh“.

Absence regulace

Ve světě existují oblasti, kde zákonná úprava zcela prostituci jako jev opomíjí. Příkladem budiž Česká republika a další státy ve východní Evropě. Vzhledem k absenci regulace se jen těžko dá mluvit o přístupu k právní regulaci prostituce, byť samotné provozování prostituce je určitým způsobem limitován obecnými ustanoveními daného právního řádu.

3. Část

Historie regulace prostituce a jevů s ní souvisejících na českém území

3.1. Období do Bílé hory

Podle Pierre Dufoura , autora rozsáhlé, několikadílné práce Dějiny prostituce, měla žena v českých zemích lepší postavení než u ostatních slovanských národů a blížilo se prý značně sousedním poměrům německým.¹⁵

Se zakládáním měst ve 13 a 14 století nastal všeobecný vývoj zejména řemeslné prostituce. Prostituce byla považována za nutnou, aby se předešlo ještě většímu zlu, totiž cizoložství a svádění mladých dívek. Časově prvním tvarem živnostenské prostituce byla pravděpodobně prostituce potulná či kočovná. O kočovných či potulných nevěstkách mluví již nejstarší městské právo brněnské, dle něhož ten , kdo byl přistižen u nevěstky není trestán: „...tomu, kdo bude přistižen u potulné ženy, nebude soudcem uložena pokuta, a ten, kdo by klerika nebo laika proto, že on potulnou ženu ať v době denní nebo noční a na kterémkoli místě tělesně pozná, na jeho majetku poškodil, má býti potrestán jako zloděj nebo lupič.“¹⁶

Později v popředí stála prostituce veřejná, úředně povolená a kontrolovaná a umístěná v nevěstincích. Názvy těchto zařízení se nazývaly domky, domy svodnické, domy merhyňské, hampejzy. Správkyně či hospodyně domku se nazývala svodnice nebo harapanečnice.¹⁷

Nevěstince fungovaly ve všech českých zemích. V knize městského písaře Jana v Brně z poloviny 14. století je dokonce uvedena povinnost odvádět daň z nevěstinců.¹⁸

Vedle nevěstek pobývajících v nevěstincích byly prostitutky volně bydlící a tajné, které však byly přísně stíhány, neboť úmyslem úřadů bylo soustředit je na jedno místo nejlépe do nevěstinců. Úředně uznané nevěstky si také často stěžovaly na

¹⁵ Dufour P.: Dějiny prostituce V.; Uherské Hradiště;1905; str. 186-233

¹⁶ Wiesner A.: Dějiny prostituce a příjice v Československu; Praha;Bursík a Kohout ; 1925; str. 17-18

¹⁷ Winter Z.: Kulturní obraz českých měst-život veřejný mezi r. 1420-1620.DÍL II; Praha ; J.Otta; 1892;str. 86-102

¹⁸ Wiesner A.: Dějiny prostituce a příjice v Československu; Praha;Bursík a Kohout ; 1925; str. 19

tajné, neboť ty neplatily daň. V případě dopadení byly takové nevěstky převáděny do nevěstinců, aby se nad nimi mohl vykonávat dozor. To je zřejmé například z práva Vyšehradského z roku 1460, dle kterého pro pannu nebo ženu, která chtěla provozovat prostituci, mohly si přijít nevěstky a odvést ji do svých domků. Toto právo ovšem bylo dle Zikmunda Wintera vykonáváno ve všech evropských zemích a u nás se zachovávalo ještě v 16. století.¹⁹

K nevěstkám provozujícím prostituci bez vědomí úřadů náležely zejména zaměstnankyně některých hostinců a zvláště též středověkých lázní.

Ačkoliv stát a společnost považovaly na jedné straně prostituci za potřebnou a užitečnou, na straně druhé ji nepovažovaly za povolání počestné. Nevěstky musely nosit oděv nebo něco jiného, čím se lišily od počestných žen. Jak píše Zikmund Winter tato povinnost u nás platila ve 14. a 15. století. Dle práva Soběslavského po roce 1439 se od nevěstek vyžadovalo, aby: *„...chodily v šlojířích s kraji žlutými, aby potom známy byly“*.²⁰ Žlutá barva byla považována za znak nepočestného stavu. Současně byla považována za barvu hanby.²¹ (Zde je zajímavé si připomenout povinnost nosit žlutou hvězdu na prsou, jež měli židé během nacismu.) Podobnou povinnost zaznamenáváme i v jiných evropských zemích. Například švýcarské prostitutky musely nosit tulich (dýka s krátkou a rovnou čepelí) připevněný na noze, ve Vídni nosily nevěstky žlutý šátek nebo kus žlutého sukna na levém rameni.²² Ve srovnání s jinými evropskými státy není známo, že by u nás měly nevěstky takovou organizaci, jako například v Paříži, kde měly vlastní cech pod patronkou svatou Magdalenou, a kde také měly svou vlastní nemocenskou pokladnici. V některých městech, jako byla například Vídeň a Vratislav, nevěstky měly zvláštní povinnosti týkající se některých veřejných slavností. Zikmund Winter o tom píše: *„...aniž také naši předkové propouštěly ženkám veřejného vystupování, jako bývalo na příklad ve Vratislavi, kde ženky pořizovaly veřejné závody o cenu, nebo jako ve Vídni, kde při slavnostech a průvodech jim ukládáno rozdávat kytky“*.²³ V díle W. W. Tomka ale nacházíme zmínku o tom, že roku 1390 konšelé staroměstští zakázali, aby na štědrý

¹⁹ Winter Z.: Tamtéž

²⁰ Tamtéž.

²¹ Tamtéž.

²² Tamtéž.

²³ Tamtéž.

den „...pacholci a jejich rychtáři, byřici, kat..., jakož i veřejné nevěstky nechodily koledou.“²⁴ Z toho lze usuzovat, že koledování nevěstek bylo cosi jako obyčej.

Lze říci, že největší svobodu měla prostituce u nás i v sousedních zemích ve 14. století, kdy byla významným politickým centrem, to platí zejména o vládě Karla IV. a proto se v této době na našem území soustřeďovala šlechta z celé Evropy. To bylo významnou příčinou toho, že se zde prostituce šířila velmi zdatně.

Po smrti krále Václava IV. nastaly velké výtržnosti a v Praze byly roku 1419, mimo jiné vlivem Husova působení, zbořeny všechny známé nevěstince a nevěstky z nich byly vyhnány.²⁵ Po takovémto „zrušení“ nevěstinců počala se během husitství prosazovat zásada, že prostituce je hřích, který je třeba stíhat. O tom svědčí i „Čtyři pražské artikule“, které vyjadřovaly základ ideologických názorů všech složek revolučních husitských sil, a které byly na Čáslavském sněmu konaném v roce 1421 přijaty za základní zemský zákon, obsahovaly ve 4. artikulu požadavek stíhání hříchu smilstva a cizoložství: „...aby všichni hříchové smrtelní a zvláště zjevní a jiní neřádné zákonu božiemu odporu řádem a rozumně od těch, jenž úřad k tomu mají, v každém stavu byli stavováni a kaženi....Jakožto v obecném lidu jsou smilstva, obžerstva.....“. Za smilstvo se považoval pohlavní styk s neprovdanou ženou²⁶, za cizoložství pohlavní styk se ženou provdanou. Za jeden z nejvýznamnějších přínosů těchto artikulů lze považovat to, že podrobily příslušníky církve autoritě světských zákonů a soudů. Mravní zásady hlavních vůdců strany pod obojí obsažené ve čtyřech artikulech pražských tak vyžadovaly zvláštní přísnost u kněží samých, aby byli věřícím za příklad.²⁷

V Synodě pražské z roku 1421, zakládající se většinou na statutech arcibiskupa Arnošta z Pardubic, ale i podle Synody Kutnohorské z roku 1441 se měl kněz zdržet veškerého obcování s ženským pohlavím, pokud to nevyžadovala duchovní správa.

²⁴ Tomek V. V. : Dějepis města Prahy, díl III., str. 202-203

²⁵ Tomek V. V. : Dějepis města Prahy, díl III., str. 175-176

²⁶ Malý K. a kolektiv: Dějiny českého a československého práva do roku 1945; Praha; ISBN; 1997;str. 119-125

²⁷ Tomek V. V. : Dějepis města Prahy, díl III., str. 175-178

Kdyby se dopustil smilství, měl být potrestán vezením. Při opakování měl být zbaven doživotně kněžství.²⁸

Obecně lze říci, že husitství je v našich dějinách prvním známějším obdobím, kdy výrazně převládal represivní přístup k regulaci prostituce.

Ke konci 15. století rozšířila se v našich zemích příjice.²⁹ Jako první případ výskytu syfilis u nás uvádí Zikmund Winter rok 1498.³⁰ Protože nákaza logicky pocházela právě z nevěstinců a vůbec ze styků s prostitutkami, došlo k dočasnému omezení poptávky po prostituci. Nemocní bývali vypovězeni z města a umístěni v kramářských boudách a chatách za městskými branami. To vše způsobilo, že návštěva veřejných domů tak poklesla, že se toto podnikání přestalo vyplácet.³¹

O poměrech v 16. století u nás platí, že prostituce zde nebyla povolena, ale pouze občas trpěna a díky tomu neexistoval ani žádný zákon, který by provozování prostituce upravoval. Právní postavení nevěstek tak bylo velmi nejisté. Prostitutky nebyly považovány za plně způsobilé k právům. Jejich „povolání“ nebylo počestné, a proto nevěstky nesplňovaly požadavek zachovalosti cti jako jednu ze základních podmínek plné právní způsobilosti.³²

Prostituce úzce souvisela s činy trestnými v té době, jako bylo cizoložství, smilstvo a kuplířství. Na tyto trestné činy pamatuje i významná kodifikace městského práva, která velmi ovlivnila budoucí český právní vývoj. Jedná se o „*Práva městská království českého*“, která byla přijata v roce 1579, zpracovaná pod vedením právníka a kancléře starého města pražského Pavla Krystiána z Koldína. Cizoložství bylo považováno za zločin hrdelní. Článek M XXIX „práv městských“ zněl: „*Adulterium vel lex Julia, cizoložstvo, kteréž jest porušení lože cizího. A to cizoložstvo vlastně působí a děje se s ženou, kteráž by muže svého měla, aneb muž zase,*

²⁸ Tamtéž.

²⁹ Lenderová M.: Prostituce a pohlavní choroby, článek uveřejněný v časopise Gynekolog v roce 2000.

³⁰ Winter Z.: Kulturní obraz českých měst-život veřejný mezi r. 1420-1620. DÍL II; Praha ; J.Otta; 1892, str. 202

³¹ Bassermann L.: Nejstarší řemeslo, Praha , Mf, 1993, str. 313-329

³² Malý K. a kolektiv: Dějiny českého a československého práva do roku 1945; Praha; ISBN; 1997, str. 103-105

³⁶ Srov. Práva městská království českého, 5. Vyd. , ed. Jos. Jireček, Praha 1876, str. 308

³⁷ Malý K.: Trestní právo v Čechách v 15. – 16. století, Praha 1979, str. 231-246

*manželku svou vlastní máje, s cizí ženau by obýval. Pokuta hrdla ztracení.*³³ Naproti tomu Brikcí z Licska ve své „Knize práv městských“, vytištěné roku 1536, rozlišoval v kapitole XX., art. IX cizoložství muže s neprovdanou ženou, které bylo beztrestné a s ženou provdanou, které trestné bylo.³⁴ Z toho jak se mělo trestat cizoložství vyplývá určitá nerovnost mezi mužem a ženou. Článek C XLVII „Práv městských“ stanovil jako trest pro ženu, jež se dopustila tohoto skutku vedle trestu smrti i propadnutí jejího vdovského věna ve prospěch jejího manžela, ačkoli u muže nic podobného nenajdeme.³⁵ Další nerovnost je možné spatřovat i v právu muže zabít manželku i milence, pokud je zastihne při cizoložství. Toto právo uváděl článek M XXXIX „Práv městských“, ale jednalo se o právo, jež bylo u nás udržováno dlouho před vydáním „práv městských“ a podobné oprávnění měl i otec vůči dceři a jejímu milenci.³⁶

Pokud jde o praxi městských soudů, Zikmund Winter poznamenává, že není známo, aby byl za tento čin někdo takto potrestán.³⁷ Podle Klaboucha existovala velká volnost městských soudů v rozhodování, a tak místo trestu smrti byla ukládána pokuta nebo byl trest vůbec prominut. Kapitální tresty prý postihovaly jen nejchudší pachatele, „...u nichž nebylo možno postihnouti nic jiného než jejich život.“³⁸

Smilstvo definuje Koldínův zákoník v čl. M XXX takto: „*Stuprum, smilstvo, kteréž se vykonává tehdaž, kdyžby panna nebo vdova od někoho sprzněna byla. A děje se dobrovolně...*“³⁹ Od pradávna se trestalo mrskáním a tento trest měl především zneuctvující charakter. K bití přidávali rozhněvaní konšelé někdy též vyhnanství. O nepřilíhnutí důstojnému postavení nevěstek také mnohé vypovídá článek M XXXIII. odst. II. „Práv městských“, který se týkal trestného činu znásilnění. Nevěstky podle něj proti

³⁵ Srov. Práva městská království českého, 5. Vyd. , ed. Jos. Jireček, Praha 1876, str. 106

³⁶ Malý K. a kolektiv: Dějiny českého a československého práva do roku 1945; Praha; ISBN; 1997, str. 105-106

³⁷ Winter Z.: Kulturní obraz českých měst-život veřejný mezi r. 1420-1620. DÍL II; Praha ; J.Otta; 1892, str. 86-102

³⁸ Klabouch J. :Manželství a rodina v minulosti, Praha 1962, str. 85

41 Práva městská, str.308

42 Tamtéž. Str. 310

43 Tamtéž

44 Malý K.: Trestní právo v Čechách v 15. – 16. století, Praha 1979, str. 231-246 Práva městská, str.

znásilnění vůbec nepoživaly trestně-právní ochranu s odůvodněním, že „...předešle poctivosti své nešetříce, s mnohými smilniti přivykly“.⁴⁰

V Koldínově zákoníku se stihá i trestný čin kuplířství a hrozí se za něj trestem smrti. V praxi se ovšem takto nepostupovalo, jak o tom svědčí četné záznamy o existenci a trpění nevěstinců v mnoha městech (viz mnohé příklady v díle Zikmunda Wintera nebo A. Wiesnera). Koldín zde tak měl patrně na mysli stíhání profesionálních dohazovaček, které si přivydělávaly tím, že „...sjednávaly ve městech milostná dobrodružství.“⁴¹

Jak už bylo řečeno, prostituce byla považována jako nutné zlo, ale čas od času byly pořádány proti nevěstkám výpravy vedené městským rychtářem. Městský rychtář vykonával ve městech nad prostitutkami dozor. Dohlížel na pořádek ve městě, na veřejnou bezpečnost a mravnost. Rychtář byl volen obcí a potvrzován vrchností. Měl pátrat zejména po tajných nevěstkách. Za tím účelem mohl prohledávat podezřelé domy. Rychtáři vedli seznam nepořádných žen. Někde vybírali od lehkých žen „daň k městu“, což byl případ Jindřichova Hradce.⁴² Městští rychtáři ovšem také poskytovaly prostitutkám určitou právní ochranu. O tom svědčí mnohé případy, kdy rychtáři zakročily proti těm provozovatelům nevěstinců, kteří se k nevěstkám chovali příliš krutě. Zikmund Winter uvádí jako odstrašující příklad jakousi Knobložku, která provozovala veřejný dům v Praze a chovala se ke svým ke svým „děvčatům“ tak nedůstojně, že ty „...vybíhaly nahé ven a volaly, že než u Knobložky lepší je v pekle, kromě že nepálí.“ Knobložka byla později potrestána ztrátou hrdla.⁴³

Působnost městského rychtáře stanovovaly četné městské nebo také policejní řády, týkající se policie bezpečnosti a mravnosti. Řády upravovaly především zákazy nošení zbraní, tzv. noční sedání, to je dobu, po kterou bylo možno sedět v hospodě, zákazy „nepořádných“ her. Vždy se zabývaly prostitucí a lehkými ženami

⁴² Winter Z.: Kulturní obraz českých měst-život veřejný mezi r. 1420-1620. DÍL II; Praha ; J.Otta; 1892, str. 86-102

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ Tamtéž

(helmbrehtnicemi, harapannami, měchyněmi, merhyněmi, rufiankami, hurvami, ženkami prázdnými, láryněmi, obecními, svobodnými, pěknými paními).

Prostitutky byly v poskytování svých služeb, pokud jde o místo, velmi vynalézavé. A tak je bylo možno potkat za hradbami měst, v příkopech, ve vinicích a v domech potencionálních zákazníků. K potulným nevěstkám odedávna náležely ženy, které po domech nabízely ke koupi koláče (tzv. věnečnice) oplatky, ovoce a jiné věci. Šlo o prostituci s „donáškou do domu“.⁴⁴ Pohoršení, které způsobily v průběhu 16. století způsobilo, že v roce 1583 se konšelé všech tří měst pražských usnesly na zákaze takových potulek. Řád v tomto roce schválený praví: *„Jest veliký nespůsob a neřád od věnečnic, že ve dni nedělní věnce na veliké zhoršení pobožných lidí dělaly a skrze své tulačky po domích rozesílaly a skrze to k neřádům veliké příčiny dávaly. To se zapovídá v neděli. V jiné pak dni všední, kdež místa mají též věnečnice sobě vyměřená, tu aby samy věnce prodávaly a žádných tulaček po ulicích neposílaly.“*⁴⁵ Jak už to tak bývá ani tento řád nebyl náležitě respektován a podomní prostituce fungovala i nadále.

Tajná prostituce se provozovala téměř ve všech lázeňských zařízeních, dále pak v hostincích. Proti tomu bojovaly městské řády nejprve tím, že požadovaly, aby ten kdo živnost provozuje, byl sám počestný a vykonával kontrolu výčepnické čeledi. Jako příklad je možno uvést Pražský řád policejní z roku 1523, který zakazoval šenkýřům, aby přechovávaly nevěstky: *„Item, že by v kterém desátku který šenkovní duom byl ten hospodář, aby k tomu desátníkem napomenut byl, jestliže sám šenku nevede, aby měl šenkýře neb šenkýřku, zachovalé lidé dobré, nevěstek ani dívek ani povalečů aby nechovali.“*⁴⁶ Později také městské řády nařizovaly úřadu šestipanskému, aby se vždy dobře přesvědčil o tom, komu výčepnickou živnost povolí.

Nevěstky dopadené rychtářem byly trestány různým způsobem. Propadnutím majetku, uříznutím vrkoče vlasů. Nejobvyklejším trestem bylo vymrskání u pranýře a

⁴⁴ Tamtéž.

⁴⁵ Wiesner A.: Dějiny prostituce a příjice v Československu; Praha; Bursík a Kohout; 1925; str 38-39

⁴⁶ Maršán R.: Dějiny policejní organizace rakouské, díl II.; Praha; Bursík a Kohout; 1909, str. 286-8

vyhnání z města. Někde k veřejnému výprasku přidávali vypálení cejchu na čelo nebo tvář. Většinou však nevěstky zůstávaly bez potrestání.⁴⁷

Podklady získané z děl Zikmunda Wintera působí občas jako bulvární zprávy. Umožňují si ale udělat dobrý obrázek o životě lehkých žen a jejich pronásledovatelích té doby.

Ohromný impuls pro rozvoj pražské prostituce znamenalo přesídlení císařského dvora z Vídně do Prahy roku 1583. Dvořané bydleli v nájmech po Malé Straně i na Starém Městě, metropole oživila ruchem desítek nových krčem a šenků. Avšak již roku 1586, když staroměstská komise vydala nový šenkýřský řád, psalo se v něm, že „znají se při šenku veliké rozpustilosti, bezbožnost, neřády...“. Každý šenkýř se měl zaručit, že „...povyků, lotrovstva nočního, ženek a dívek nestydatých u sebe nedopustí...“⁴⁸ a kromě manželky nebude u sebe přechovávat žádnou osobu ženského pohlaví. Páni radní asi vycházeli z hluboce zažitě praxe, ale vzhledem k tomu, že opět roku 1591 v řádu šenkýřů vína lze číst artikul, „aby se šenkýř na žádné nepravosti nedíval, nevěstek netoliko nepřechovával, ale ani se mezi hosty nutkati a tříti jim nedopouštěl“, zdá se, že se nevěstky prosadily i navzdory řádům.⁴⁹ Asi měly nejednou zdatné ochránce. Podle některých zpráv měl třeba známý komorník císaře Rudolfa II. na Malé Straně v domě U tří růží soukromý harém.⁵⁰

3.2. Období od Bílé Hory do roku 1922

Prostituce ve zdraví přežila třicetiletou válku. V českých poměrech její rozvoj zásadněji neovlivnila ani změna vládnoucí ideologie - přechod od převažujícího protestantství k poměrně militantnímu katolicismu. Veřejné domy nebyly ve městech legalizovány, ale masově provozovaná prostituce byla tolerována bez výraznějších zásahů ze strany veřejné moci.

Abychom lépe porozuměli dalšímu vývoji v boji proti prostituci v Českých zemích zmíním se krátce o tom, jak byla regulována prostituce v habsburském mocnářství. Na základě článku 123 Constitutio Criminalis Carolina, trestního zákoníku císaře

⁴⁷ Winter Z.: str. 86-102

⁴⁸ Wiesner A.: Dějiny prostituce a příjice v Československu, str. 45-50

⁵⁴ Tamtéž.

⁵⁰ Dufour P.: Dějiny prostituce V.; Uherské Hradiště;1905; str. 186-233

Karla V. z roku 1532, který měl mít subsidiární platnost pro případ, že by v teritoriích neexistovaly zvláštní trestní zákony, ale prakticky významně sjednocoval trestní právo ve střední Evropě, bylo kuplířství a napomáhání k cizoložství trestáno vypovězením ze země, pranýřem, uřezáním uší a vymrskáním.⁵¹

Velmi nekompromisní byl při potírání prostituce Ferdinand I, který usiloval o zachování veřejné mravnosti. Bylo za něj zrušeno veřejné vystupování nevěstek při slavnostech, jež bylo dříve obvyklé. Do období jeho panování také spadá vznik mravnostní policie ve Vídni. V roce 1562 nařídil vykázat z Vídně všechen lehkomyšlný lid.⁵²

Později za Leopolda I. byla ve Vídni v roce 1671 zřízena káznice do které měly být dodáváni muži i ženy přistižení při lehkomyšlném způsobu života.⁵³

Z roku 1707 pochází trestní zákoník Josefa I. Constitutio Criminalis Josephina. Tento zákoník platil pouze pro české země a nerušil starou úpravu, neboť měl pouze podpůrnou platnost. Smilstvo nazývá jako „obecné kurevství“ a o trestech uvádí, aby provinilci *„...bud' metlami, vypověděním neb obecním dílem dle obyčeje (však vždy tak, aby neslušná společnost a schůzky jic přetržené byly) vězením, pak peněžitou pokutou toliko ti, které od nějaké vážnosti jsou ztrestáni býti mají.“* Pokud by ovšem provinilec ve svém jednání pokračoval i navzdory napomenutí, uváděl zákoník jako možný trest smrti. (Art. XIX. § 27 Constitutio Criminalis Josephina)

Také za Marie Terezie byl vůči prostituci a kuplířství uplatňován represivní přístup. Za její vlády byly prostitutky velmi tvrdě trestány. V roce 1768 byl vydán trestní zákoník „Constitutio Criminalis Thereziana“. Tento zákoník rušil starou právní úpravu. Thereziana pojednávala v čl. 77 o cizoložství, jež mělo být stíháno z úřední povinnosti a bylo jej možné postihnout kromě vězení, peněžitou pokutou, vypovězením i trestem smrti. V čl. 81 se hovořilo o smilstvu a tento článek zněl: *„Sprosté a obecné kurevství se páchá, když buďto předně neženaté a nevdané osoby obojího pohlaví jednou aneb podruhý tělesně se smíšejí; aneb za druhé dvě nezmanželené osoby v ustavičném nepoctivém souložnictví živý jsou; aneb za třetí,*

⁵¹ Hattenhauer H.: Evropské dějiny práva, Praha 1998, C. H. BECK

⁵² Maršan R.: Dějiny policejní organizace rakouské, díl II.; Praha; Bursík a Kohout; 1909, str. 283

⁵³ Wiesner A.: Dějiny prostituce a příjice v Československu, str. 56

když nevdaná ženská osoba chlípného života se přidrží a jednomu každému po vůli jest.“ Tento delikt byl stíhán vězením, peněžitou pokutou, výpraskem, vypovězením, příp. hrdelním trestem. Panna nebo vdova obviněná ze smilstva se mohla u soudu bránit konstatováním, že k sexuálním stykům svolila pod slibem manželství nebo že byla znásilněna.

K doзору nad prostitucí a k jejímu vymýcení byla zřízena proslulá cudnostní komise (Keuschheitskommission). Její činnost spadá do období let 1751-1768. Tato komise ustanovila velký počet zpravodajů a udavačů, kteří vnikali ve dne v noci do domů a prohledávali světnice. Pokud se pracovníkům komise podařilo vysledovat někde nějaký pár, následoval krátký proces: k tomu aby se dotyčný muž musel s dívkou oženit postačovala prostá výpověď dívky, že ten jí slíbil sňatek nebo jí něco daroval.⁵⁴ I přes tyto snahy nevěstek stále přibývalo a činnost komise se naprosto minula účinkem.⁵⁵ Osvícený císař Josef II. záhy po svém nastoupení jako spoluvladař své matky tuto komisi zrušil.

Do období osvícenského absolutismu spadají počátky organizovaného boje proti pohlavním chorobám v rakouské monarchii. Josef II. usiloval o to, aby byl vyšetřován zdravotní stav nevěstek. Navrhl, aby nevěstky přijaté do nemocnice byly zavražďovány veřejným posměchem. Dle vlastního doznání na něj v jeho snahách o zdravotní kontrolu prostitutek velmi působil Jan Petr Frank (1754 – 1821). Šlo o vědce, působícího ve Vídni, který ve svém díle „System einer vollstandigen medizinschen Polizei“ poukazuje na závady tajné prostituce a z ní pocházející pohlavní choroby. Frank požaduje přesné lékařské vyšetřování prostitutek a při sebemenším zpozorování nastalé nákazy jejich izolaci. Z takových podnětů vyvinula se pak v Rakousku úprava prostituce zvaná „reglementace“.⁵⁶

Prostituce byla u nás na konci 18. století zařazena mezi méně závažnou trestnou činnost stíhanou v její základní formě pouze administrativní cestou, tedy správními orgány jako drobné porušení veřejného pořádku. Základní právní úpravu obsahoval trestní zákoník Josefa II. (Všeobecný zákoník o zločinech a trestech na ně z roku

⁵⁴ Klabouch J. :Manželství a rodina v minulosti, Praha 1962, str.

⁵⁵ Tamtéž. Str. 99

⁵⁶ K tomu srovnej: Wiesner A.: Dějiny prostituce a přijíce v Československu, str. 57

1787).⁵⁷ Ve druhé části nazvané „O proviněních a trestech politických“ se v kapitole IV. pojednává o přestupku cizoložství. Podle § 44 se cizoložství dopustila osoba, která „s jiným smilnila“ ačkoli byla ve svazku manželském. Jako velký průlom do trestání tohoto deliktu lze považovat to, že úřady již nemohly začít stíhat cizoložství jakmile by vyšlo najevo, ale až poté, „...když strana uražená, muž, nebo žena, vyšetření a potrestání vejslovně žádá.“ Manželská nevěra tak naplňovala znaky soukromoprávního deliktu.⁵⁸ Kapitola V., části II. nazvaná „O proviněních k zkáze mravů vedaucích“ umožňovala stíhat za přestupek toho, kdo by se dopustil smilstva na veřejně přístupných místech (§ 67). Podle §§ 75 a 76 mohl být každý muž nebo žena, kteří „...s tělem svým zisk pohledávající, a ze smilstva vejdělek dobývající,...“; potrestán žalářem, pokud by k tomu docházelo opakovaně, měl být trest ztrestán postem. Jednalo-li se o cizozemce, trestem bylo vyhoštění. Prosté smilstvo, jež nenaplňovalo žádný z výše zmíněných znaků, nemohlo býti trestáno.

Josefinský trestní zákoník byl nahrazen Zákoníkem o zločinech a těžkých policejních přestupcích. Český překlad vyšel roku 1804 ve Vídni a nazýval se „Kniha práv nad přečiněními hrdelními a těžkými řádu městského (totiž policie) přestupky“. Tento zákoník zásadně ovlivnil vývoj trestního práva u nás, neboť trestní zákoník z roku 1852 je vlastně pouze jeho novelizací.⁵⁹

V první části se pojednává o zločinech („přečiněních“), v druhé o přestupcích („těžkých řádu Městského přestupcích“). Prostituci, smilstvo a cizoložství bylo možné stíhat podle části II., hlavy XII., jako přestupek proti veřejné mravopoctnosti. Paragraf 246 pojednával o cizoložství, které bylo možné potrestat jedním až třemi měsíci vězení, vznikla-li by ale pochybnost o původu plodu, pak měla být žena potrestána přísněji. Podobně jako v případě Josefinského zákoníku, bylo možné stíhat cizoložníka pouze na žádost „strany uražené“. I samotný výkon trestu mohl skončit v případě, pokud se „strana uražená“ vyznala, že chce dál žít s cizoložníkem. Samotné právo poškozeného žádat potrestání cizoložníka, zanikalo uplynutím šesti neděl od doby, kdy se o deliktu dozvěděl (§ 248). Jestliže ale osoba provozovala smilstvo jako obchod a současně byla ve stavu manželském (§ 255), pak měly úřady

⁵⁷ Soukup L.: Omezování prostitute v rakouském zákonodárství 19. století; Článek z knihy Pocta Prof. JUDr. Karlu Malému k 65. narozeninám; Praha : Karolinum; 1995; str. 259-263

⁵⁸ Malý K. a kolektiv: Dějiny českého a československého práva do roku 1945; Praha; ISBN; 1997, str. 161-165

⁵⁹ Tamtéž.

takovou osobu stíhat bez ohledu na projevenou vůli „strany uražené“. Paragraf 254 definoval poskytování sexuálních služeb za úplatu. Kdo provozoval „smilstvo provozované jako obchod“, měl odpovídat podle městských řádů. Například pro Prahu platil na přelomu 18. a 19. století „Policejní řád města Prahy“ z roku 1787. Obsahoval normy bezpečnostní a pořádkové povahy. Za jednání v rozporu s jeho ustanoveními měly být ukládány především peněžité tresty. Prostou prostituci tedy stíhala místní policie podle tehdejších policejních instrukcí.⁶⁰

V § 254 trestního zákoníku z roku 1804 bylo ale i ustanovení, dle kterého pokud smilnice působila pohoršení a „...zavádí-li lidi mladé aneb bylo-li jí vědomo, že by nemocí nakažlivou, francauzy řečenou, stížena byla, obchod ten s smilstvem však předceby pořád vedla, vězením tuhým jedno až tříměsíčním trestána býti má.“ Paragraf 255 stanovil nutnost zpřísnit trest v případě, že by úplatné smilstvo provozovala osoba vdaná. Paragraf § 256 hovořil o manželci prostitutky, jeho část zněla: „...pokud by muž věděl o tom, že se mu žena kurví a on z toho pobíral užitek pak měl být trestán jako kuplíř.“ Paragrafy 257, 258, 259 pojednávaly o kuplířství. Podle § 260 měli být potrestáni šenkýři a hospodští, kteří by přechovávali osoby za příčinou smilstva. Díky tomuto ustanovení bylo možné stíhat tajnou prostituci. O přestupcích měly rozhodovat (k jejich projednání byly příslušné) orgány politické vrchnosti. (Část II., Částka II., Hl. I., § 264)

Po roce 1848 otázku právní kvalifikace prostituce i příslušnost trestních orgánů nově upravil zákon číslo 117/1852 ř. z. trestní zákoník rakouský. Prostituce byla upravena jako přestupek proti veřejné mravopochestnosti a z hlediska naplnění znaku skutkové podstaty tento zákon převzal rozsah úpravy trestního zákona předchozího. Paragraf 509 zněl: „Smilstvo provozované jako živnost: Potrestání té, která svým tělem provozuje smilnou živnost, přenechává se místní policii. Když však nevěstka veřejností vzbuzuje nápadné pohoršení, mladé lidi svádí, nebo, ač věděla, že je stížena venerickou nemocí, přece pokračuje ve své smilnosti, má pro tento přestupek býti potrestána nejpřísnějším vězením od jednoho do tří měsíců.“ Stíhat prostou prostituci (nesplňující výše zmíněné zvlášť kvalifikované požadavky) na

⁶⁰ Soukup L.: Omezování prostituce v rakouském zákonodárství 19. století; Článek z knihy Pocta Prof. JUDr. Karlu Malému k 65. narozeninám; Praha : Karolinum; 1995; str. 259-263

základě tohoto zákona, tedy nebylo možné. Stejně jako trestní zákoník předchozí, upravoval tento zákon trestný čin kuplířství.

Prostituce byla upravována také jinými právními předpisy. O tom dobře svědčí například „Prostituční zřízení pražské“ z roku 1854, jehož znění je uvedeno v příloze. Uvedené nařízení upravovalo tzv. „bordelní zřízení“, tedy systém, ve kterém je trpěna pouze prostituce provozovaná v nevěstincích. Podle tohoto nařízení trpěním nevěstinců nikdo nenabýval žádného věcného, osobního ani lokálního práva. Každá nevěstka musela být vyšetřena policejním lékařem, a to nejméně dvakrát týdně. Nařízení obsahovalo i další povinnosti, ať už uložené majitelům nevěstinců nebo prostitutkám. Účelem těchto ustanovení byla zejména prevence před rozšiřováním pohlavních nemocí a provozování prostituce způsobem co nejméně porušujícím veřejnou mravnost. Nevěstince nesměly být poblíž kostelů, škol, veřejných budov, nesměly se též hromadit na jednom místě. Majitel nevěstince odpovídal za vzorný pořádek ve svém domě, aby nedocházelo ke stížnostem.

Dufour stav po vydání tohoto nařízení velmi pochvaluje, když píše: *„Co se týče nynějšího prostitučního zřízení v Praze jsou na policii dvě knihy. Jedna obsahuje seznam všech policejně trpěných bordelů, druhá seznam všech nevěstek. Dohled je v kompetenci policejního ředitelství, jež vykonává i trestání nevěstek, zdravotní prohlídky vykonávají lékaři bezpečnostního oddělení policejního ředitelství. Na policii je zapisována jen žena, jejíž lehký život je notorický a u níž není vyhlídka na zlepšení. Každá se musela podrobit lékařské prohlídce a podepsat protokol, že se dobrovolně stává prostitutkou. Protokol obsahoval mimo jiné také závazek, že každý týden se dvakrát podrobí lékařské prohlídce a každou změnu svého obydlí ihned ohlásí na komisařství. Po zápisu dostávala každá nevěstka knížku s podobiznou, která se jí odebírala v případě syfilického onemocnění. Navrátila-li by se nevěstka k životu počestnému, byla na vlastní žádost ze seznamu vypuštěna.“*⁶¹

⁶¹ Dufour P.: Dějiny prostituce V.; Uherské Hradiště; 1905; str. 186-233

Prostituce byla odkázána jen ve střežené lokály a nebyla trpěna její pouliční forma. Dufour přesto konstatuje, že „....ačkoli na Vinohradech v nejnovější době v noci potkati možno dosti pouličních nymf, jež však bohudíky nejsou příliš k nakousnutí.⁶²

Zřízení prostituční v Praze prý bylo tak dovedně vedené (aplikované), že v Praze byli za tímto účelem školeni policejní úředníci z jiných velkých měst. Rozlišovaly se nevěstince veřejné a soukromé. Veřejné mívaly výčep, nebo to byly kavárny. V ostatních větších městech byl také zaveden podobný systém. Zdravotní knížky byly vedeny také ve Varnsdorfě a v Karlových Varech. V Ústí nad Labem byl trpěn jednak systém „bordelní“, jednak se trpěla prostituce sklepnic (pokojské v hotelích, lázeňské služby, apod.). Prostituce samostatně bydlících, jakož i prostituce pouliční trpěna nebyla. Byl zde omezený počet nevěstinců (v polovině 19. století jich bylo 7). Každé děvče muselo prokázat, že již někde jinde bylo pod policejním dozorem a že je zdrávo. Každé prostitutce byl vystaven zvláštní žlutý průkaz (stvrzenka), jež o ní obsahoval základní údaje spolu se jménem provozovatelky nevěstince k níž vstupuje.

Příslušnost policejních orgánů při regulaci prostituce dokumentují i předpisy vydávané c. k. místoředitelstvím v Praze. Nařízení c. k. místodržitelství v Praze č. 414 ze dne 8. 2. 1867 upravují působnost místní policie. V její kompetenci byl výkon mravnostní policie, tedy dohled nad prostitutí, nad hospodami, apod.

Na úrovni nižších správních celků, kde nebyla vydávána zvláštní opatření ke stíhání a omezování prostituce, postupovaly místní správní orgány podle paragrafu 62 zák. č. 18/1864 ř.z. obecního zákona. Starosta obce měl se dvěma obecními staršími právo ukládat peněžité tresty. Za prostitutku byla zpravidla uznána žena, která provozovala prostituci po živnostensku dle vlastního doznání nebo ta o níž to bylo všeobecně známo.⁶³

Snahy o omezování prostituce zesílily ve druhé polovině 19. století a to především s rozvíjejícím se bojem proti šíření pohlavních nemocí. Významné reglementační prvky je možné v zákoně číslo 68/1870 ř. z. o zdravotnictví ze dne 30. 4. 1870. V jeho paragrafu 3 bylo řečeno, že obecní zdravotní policie má dohlížet na

⁶² Tamtéž.

⁶³ Soukup L.: Omezování prostituce v rakouském zákonodárství 19. století; Článek z knihy Pocta Prof. JUDr. Karlu Malému k 65. narozeninám; Praha : Karolinum; 1995; str. 259-263

prostitutky, aby se zabránilo šíření nemocí. V praxi mohla policie nařídit prostitutce povinnou lékařskou prohlídku. Nařízení lékařských prohlídek se opíralo o rozhodnutí nejvyššího správního soudu č. 4686 ze dne 6. 12. 1870.

O každé nevěstce, která byla policii známa, byla vedena evidence a té, která v ní byla zaznamenána, byla na policejním okrsku vydána zdravotní knížka. Lékařská prohlídka nevěstek se prováděla za poplatek ve zvláštních, k tomu určených místnostech, tedy v ordinaci nebo v bytě lékaře případně i v bytě prostitutky. Dobrý zdravotní stav lékař nevěstce vyznačil vedle data prohlídky do její zdravotní knížky. Příznaky pohlavní nemoci, která by mohla způsobit nákazu musel lékař neodkladně oznámit policejnímu úřadu. Od vydání tohoto tzv. „reglementačního opatření“ je možno popsanou formu prostituce považovat za tolerovanou, trpěnou úřady.⁶⁴

Vedle této kontrolované prostituce existovala dál její tajná forma, jejíž provozovatelky se vyhýbaly reglementačním opatřením. Dohled nad oběma formami vykonávala policie mravnostní společně s policií zdravotní.⁶⁵

K účinnému boji s prostitucí pomáhala tehdejšími úředními orgány i aplikace ustanovení zák. číslo 88/1871 ř. z. o vyhošťování a honění postrkem. Podle tohoto zákona bylo možné nevěstky dopravit za užití donucení z místa pobytu do domovské obce. Cizozemské prostitutky mohly být „...vyobcovány a postrčeny z policejního obvodu...“.

Dalším mezníkem v oblasti regulace prostituce je rok 1885, kdy byl vydán zákon číslo 89/1885 ř. z. o toulání a žebrotě (dále také jako „**tulácký zákon**“). Tulácký zákon zrušil paragrafy 509, 510 a 511 trestního zákoníku rakouského týkající se prostituce a upravil je nově. Na základě této změny již nebylo možné stíhat prostituci v tolika formách jako dříve. Paragraf 5 zněl: „*Potrestání ženštin, které svým tělem provozují smilnou živnost, přenechává se úřadu bezpečnostnímu. Když ženštiny takovéto, nedbajíce potrestání, pokračují ve své smilné živnosti, nebo pokud dána jsou policejní nařízení, přitom proti nim jednájí nebo svou smilnou živnost provozují, ač vědí, že stíženy jsou venerickou nemocí nebo veřejností vzbuzují nápadné pohoršení nebo svádějí mladistvé osoby, tedy potrestány buďte tuhým vězením.*“

⁶⁴ Tamtéž.

⁶⁵ Tamtéž.

Trestní sazba se pohybovala od 8 dnů do 3, případně šesti měsíců. Pokud tedy prostitutka dodržovala vydaná policejní nařízení, například respektovala povinnost lékařských prohlídek, povinnost hlásit změnu místa pobytu, apod., nemohla být administrativní ani soudní cestou stíhána. Od roku 1885 došlo tak u nás k legalizaci kontrolované formy prostituce.⁶⁶ Tento právní stav trval do rozpadu Rakouska-Uherska, zákonem č. 11/1918 Sb. byl převzat do právního řádu Československé republiky a teprve aboličním zákonem v roce 1922 zrušen.

Z období, kdy u nás fungovala reglementace prostituce, pochází nepřehledné množství správních předpisů upravujících tento fenomén. Výnos Českého místodržitelství z 18. června 1896 číslo 83.533 nařizoval z důvodu omezení prostituce, aby se při propůjčení hostinské a výčepnické koncese sledovalo, zda příslušné provozovny nebo podniky neprovozují skrytou prostituci. Dále nařizoval, že se nesmí trpět slučování veřejných domů se živnostmi hostinskými, respektive vinárenskými a výčepnickými. Roku 1914 přišla světová válka s povoláním velkého množství mužů na frontu. Došlo k uvolnění až rozvratu společenského pořádku. Jevy, které vždy podporovaly rozšiřování prostituce. Proto již ke konci prvního roku světové války vydalo vrchní velitelství armády nařízení ze dne 3. července 1915 číslo 61.381 o omezení pohlavních nemocí a prostituce. Jak název napovídá, šlo v první řadě o ochranu před šířením pohlavních nemocí. Na základě tohoto nařízení vydalo ministerstvo války 11. července 1915 (číslo 15.965) i ministerstvo zemské obrany 22. července 1915 (číslo 4.551 oddíl 6) stejné pokyny podřízeným místům vojenským a ministerstvo vnitra, sdělujíc je výnosem ze 17. listopadu 1915 (číslo 15.180).⁶⁷

Jak patrně, byrokratickým přístupem začala příslušná ministerstva rakousko-uherské říše spolu s podřízenými úřady zaplavovat zemi výnosy a nařízeními. Dalším velmi dobrým příkladem reglementačního přístupu je nařízení z r. 1916 vydané místodržitelstvím v Čechách ze dne 26. listopadu.⁶⁸ Podle tohoto nařízení provozovala prostituci osoba, která ve styku pohlavním nalézá svůj výdělek hlavní i vedlejší (§ 1). Bylo konstatováno, že se prostituce trpí jen za dozoru mravnostní policie. Dobrovolné postavení se pod dozor se dělo na základě osobního přihlášení.

⁶⁶ Tamtéž.

⁶⁷ K tomu srovnej: Wiesner A.: Dějiny prostituce a přijíce v Československu, str. 64-65

⁶⁸ Tamtéž, str. 65-74

Pod tento dozor mohly být dány jen zdravé ženštiny mimo dívek mladších 18 let, panen, jež do té doby nepozbyly svého panenství, těhotné a kojící ženy, ženy vdané, soudně rozvedené, a ty, které pečovaly o děti mladší 14 let. V praxi se však dávaly pod dozor i vdané ženy, ale jen se svolením manžela.⁶⁹

Každá z dam, která byla dána pod policejní dozor, dostala zdravotní knížku. V příloze k této práci jsou uvedeny i kopie některých částí knížky prostitutky, jež byla nevěstce vydána na základě tohoto nařízení. Jde o zdravotní knížku Anny Kolaříkové, nar. 1900, která jí nikdy nebyla vydána, protože po jejím vystavení došlo mezitím k vyhlášení samostatné republiky.

Zdravotní knížka obsahuje vedle části, do které byly uváděny adresy, na kterých prostitutka pobývala, také část, do které se zapisovaly údaje o jejím zdravotním stavu. Předpisy o knížce zdravotní jsou podrobným zdravotním a v moderní terminologii též bezpečnostním předpisem. Nevěstka musela mít knížku neustále u sebe a na požádání ji předkládat svým zákazníkům, aby se nejen dozvěděli její jméno, ale aby se také přesvědčili o jejím zdravotním stavu. Ten se zákazník dověděl s poměrnou přesností, protože se prostitutka musela podrobit bezplatné lékařské prohlídce dvakrát v týdnu u k tomu určenému úřednímu lékaři. Ten potvrdil podpisem a datem, že je zdravá. Pokud byla nemocná, knížka se jí odebrala. Pokud knížku neměla, byla považována za nemocnou. Tato jednoduchá ustanovení měla za cíl chránit nejen zákazníka, ale i prostitutku před pohlavní nákazou. K omezování šíření nákazy sloužila rovněž ustanovení, která podrobně nařizovala prostitutce udržovat se v čistotě a poskytnout prostředky k očištění zákazníka. Zajímavé je ustanovení, které nařizovalo prostitutce odmítnout zákazníka podezřelého z pohlavní nemoci. K tomu obsahovala knížka popis základních příznaků dvou nejrozšířenějších pohlavních nemocí, tj. kapavky a syfilidy. Prostitutka měla odmítnout zákazníka podezřelého z onemocnění pohlavní nemocí, ale mohla odmítnout zákazníka opilého nebo nečistého. „Důstojnost“ prostitutky chrání ustanovení, podle kterého může odmítnout zákazníka, který by jí byl nemilý. Ustanovení, které má charakter ustanovení bezpečnosti práce předepisuje, co má mít prostitutka k dispozici, aby zajistila „hygienický“ průběh pohlavního aktu a očištění svou i zákazníka po něm. Kromě toho

⁶⁹ Tamtéž.

měla mít prostředky „vědecky doporučené“ k zabránění nákazy a poskytovat je zákazníkům za ceny stanovené policejním úřadem.

Podle zmíněného nařízení z roku 1916 vedla mravnostní policie evidenci o všech nevěstkách z jednoho místa. Tato evidence obsahovala základní údaje o prostitutce. Sledovala příchod, dobu pobytu a lékařské prohlídky, které musela pravidelně absolvovat. Jeden takový soubor je uložen ve státním okresním archivu v Klatovech. Evidence obsažená v souboru pokrývá přibližně období 1910 až 1922 a obsahuje 441 jmen. V každé složce je obvykle legitimace prostitutky a protokol výslechu, který byl sepsán, když se po příchodu do města přišla přihlásit na policejní stanici. Tak je možné s odstupem času sledovat například jaké měly jednotlivé nevěstky důvody pro volbu svého povolání, ale i některé jiné poznatky např. o zdravotním stavu, intimním životě, atd.⁷⁰

Mravnostní policie konala policejní dozor nad zapsanými prostitutkami, vedla seznam majitelů nevěstinců, dozírala nad číšnicemi, prohlížela byty nevěstek. Každý měsíc vykonávala v nevěstincích úřední prohlídky s lékařem a dále zjišťovala, zda prostitutky plní oznamovací povinnost, pokud jde o místo pobytu. Mravnostní policie mohla kdykoli bez udání důvodu uzavřít veřejný dům, zakázat nevěstce, aby své povolání vykonávala na určitém místě.⁷¹

Pokud jde o provozování nevěstinců byly povolovány jen v domech, které policie uznala jak v policejním tak i ve zdravotním ohledu k tomu za vhodné a v nichž kromě osob patřících k domácnosti majitele nikdo jiný nebydlel. Toleranční průkaz ke zřízení jakož i přestěhování již povoleného nevěstince uděloval jen okresní hejtman. Podobně se dělo i s uzavřením nevěstince následkem opakujících se policejních přestupků.⁷²

V žádném nevěstinci nesmělo pracovat více než 10 prostitutek a méně než 3. Jestliže se žena ucházela o zaměstnání v nevěstinci, byla na žádost majitele

⁷⁰ K tomu srovnej: Černý K.: Prostituce na počátku století; Kuděj; 1/2001 str. 60-66

⁷¹ Základní pravidla pro úpravu prostituce, vydaná výnosem c. k. místodržitelství pro království České ze dne 26. listopadu 1916, paragraf 21

⁷² Tamtéž; paragraf 10

vyšetřena městským lékařem. Okna nevěstinců a soukromých bytů prostitutek musela být po celý den zastřena nebo opatřena neprůhledným nátěrem. Bylo zakázáno vyzývavé chování nevěstek na veřejných místech, u domovních dveří a oken.⁷³ Ve všech stížnostech majitelky nevěstinců vůči nevěstkám nebo policii rozhodoval okresní hejtman ve městě s odvolacím právem k magistrátu.⁷⁴ V případě uzavření nevěstince byla majitelka povinna zaplatit svým děvčatům cestovné, nepodařilo-li se jí umístit je v jiném nevěstinci.⁷⁵

Tajná prostituce byla rakouskými zákony zakázána a trestná, ale ve skutečnosti přece jenom trpěna. Za účelem pátrání po tajných prostitutkách vedla policie záznamy o podezřelých ženštinách a byla-li některá z nich přistižena při „práci“, byla zatčena a předvedena před lékaře. Shledal-li lékař, že je pohlavně nemocná, bylo s ní naloženo jako s prostitutkou pod kontrolou. Byla-li dopadena při prostituci dívka mladší 18 let, byla odevzdána zemské komisi pro péči o mládež. Byla-li starší dívka při dopadení shledána zdravou, byla poprvé napomenuta a propuštěna, ale při opětovném dopadení potrestána.⁷⁶ Nevěstky byly trestány politickými úřady první instance, v Praze policejním ředitelstvím, které při trestání prostitutek aplikovaly zejména výše zmíněný „tulácký zákon“ číslo 89/1885 ř.z.

Po první světové válce se vedly četné diskuse o tom, zda je stávající situace vyhovující. V této době byly velmi rozšířeny četné pohlavní nemoci. V celé Československé republice bylo kolem roku 1919 stošedesát tisíc osob pohlavně nemocných (viz statistiky v příloze). Je jisté, že jedním z největších zdrojů pohlavních nemocí byla právě prostituce. Nejnebezpečnějším zdrojem byla tajná prostituce a hned po ní nevěstince. Více než třetina venerických nemocí byla získána od tajných prostitutek a čtvrtina v nevěstincích.⁷⁷ Není divu, že za tohoto stavu bylo třeba začít s prostitucí účinněji bojovat.

V Československu je výmluvným příkladem boje proti pohlavním chorobám návrh zákona k potírání prostituce a léčení chorob pohlavních, který podala roku 1919

⁷³ Tamtéž; paragraf 12

⁷⁴ Tamtéž; paragraf 14

⁷⁵ Tamtéž; paragraf 13

⁷⁶ Tamtéž; paragraf 20

⁷⁷ Lenderová M.: Prostituce a pohlavní choroby, článek uveřejněný v časopise Gynekolog v roce 2000.

poslankyně F. Zemínová (byla členkou Československé strany socialistické) s 19 spolupodepsanými poslanci. (jeho znění je uvedeno v příloze A). Podle návrhu měly být zrušeny všechny veřejné domy, měla být zavedena pravidelná kontrola všech hotelů a pokud by se zjistilo, že hoteliér vědomě trpěl prostitucí, měla mu být odejmuta koncese jako opatření boje s tajnou prostitucí. Poslanci požadovali též zřízení útulků pro převýchovu prostitutek, a jež by napomáhaly nevěstkám k lehčímu návratu do řádného života. O návrhu parlament nakonec vůbec nehlasoval.

Horní hranicí všech reglementačních opatření byl rok 1922. V tomto roce byl přijat zákon číslo 241/1922 Sb. z. a n. o potírání pohlavních nemocí, který znamenal definitivní vítězství abolicionistů. Proces přijímání aboličního zákona vyvolával intenzivní diskuse a ohlasy na půdě parlamentu, na stránkách denního tisku i na odborném lékařském poli. Proti reglementaci prostituce vznášely své námitky odborní i laičtí přívrženci zrušení tohoto systému. K nejčastějším námitkám náležela zejména tato tvrzení:

- *„Postavení nevěstek pod policejní dozor je nepřijatelným zasahováním do osobní svobody.“*
- *„Postavení nevěstek pod kontrolu vychovává nové nevěstky.“*
- *„Nekontrolovaná nevěstka vrací se snáze k pořádnému životu než nevěstka kontrolovaná.“*

Mezi lékařské námitky nejčastěji patřily :

- *„Kontrola je předstíranou zárukou proti nebezpečí nákazy a svádí muže, aby nedbali opatrnosti při styku s nevěstkami.“*
- *„Reglementace je opatření nespravedlivé a bezúčelné, protože se týkalo jen žen. Muže nechávalo stranou, i když i ti mohli pohlavní nemoce rozšiřovat.“*⁷⁸

Jednou z vážných námitek byla skutečnost, že v režimu reglementace příslušely velké pravomoci policii. Tím se otevíral značný prostor pro korupci. I ve výše zmíněném nařízení z roku 1916 bylo ustanovení, které umožňovalo policii v určitých případech rozhodnout o některých právech a povinnostech nevěstek nebo provozovatelek nevěstinců „bez udání důvodů“. Jednalo se například o možnost

⁷⁸ K tomu srovnej: Wiesner A.: Dějiny prostituce a příjice v Československu, str. 58-59

nařídít provozovatelce nevěstince uzavřít svůj veřejný prostituční dům. O „nezneužitelnosti“ takového ustanovení by bylo jistě možné úspěšně pochybovat.

Domnívám se, že lékařského účelu reglementace, totiž zamezení rozšiřování pohlavních chorob, se skutečně nepodařilo dosáhnout, jak o tom svědčí i dobové zprávy a statistiky (viz příloha). Přesto měl systém některé své přednosti, které není možné popřít a možnost jejich využití můžeme dnes našim předkům závidět. Jednalo se zejména o možnosti správních orgánů evidovat a kontrolovat prostituci na určitém území. Prostituce pod účinnou kontrolou umožňuje lépe potírat kriminální jevy spojené s tímto jevem. Dále to byly povinné lékařské prohlídky jako prostředek k prevenci pohlavních nemocí a v neposlední řadě i povinnost nevěstek odvádět státu daň.

3.3. Období od vydání aboličního zákona do roku 1989

Starorakouská „idylka“ byla definitivně ukončena až vydáním aboličního zákona. Ačkoli nesl název „zákon o potírání pohlavních nemocí“, byl zaměřen především proti prostituci. Prováděcí vládní nařízení bylo k zákonu vydáno až o rok později a mělo číslo 193/1923 Sb.z. a n. Přijetí tohoto zákona ovlivnilo regulaci prostituce dodnes a některá jeho ustanovení jsou účinná ještě nyní. Československo se jeho schválením zařadilo mezi uplatňující aboliční přístup. Mezi země s abolicí patřily kolem roku 1920: Švýcarsko (kromě kantonu Ženevy), Holandsko od roku 1911, Anglie, která byla střediskem tohoto hnutí, dále státy skandinávské, jako Švédsko, Norsko a ze severních zemí také Dánsko. Severské země měly úpravu nejmodernější, pro srovnání uvedu jaký byl stav ve Švédsku, mělo zákaz nevěstinců, nucené léčení pohlavně chorých, zákaz sňatku pro pohlavně nakažené a výslovně zrušený policejní dozor nad prostitutí. Reglementace fungovala ve Španělsku, Francii, kde byla již od konce 18. Století, dále v Portugalsku, Belgii, Rusku, Rumunsku a Srbsku.⁷⁹

Zajímavé jsou některé výroky členů horní komory parlamentu, která o osnově zákona jednala 24. května 1922. Úvodní slovo pronesl tehdejší ministr zdravotnictví dr.Vrbenský, z jehož projevu cituji:

⁷⁹ Stein H.: Prostituce a zákon – zákon o potírání pohlavních nemocí; Praha : Hornicko – hutnické nakladatelství; 1922

„Jsou tedy nevěstince sídlem hýřivosti, prostopášnosti, alkoholu, mravní zkázy, zločinného perversního ukájení pudů, jsou vězením ženských otrokyň. Jest přirozeno, že zákon přikazuje zrušiti tyto brlohy mravní a tělesné zkázy. Bordely zotročily, vykořisťovaly ženy způsobem nejhnusnějším, sociálně nejnespravedlivějším.“

V dalším uvedl Prof. Dr. Wiechowski:

"Zde se také praví, že prostitute sama sebou není ničím trestným. Ale v dalším paragrafu se praví, že bude postaráno o to, aby prostitutky byly přivedeny k lepšímu životu. Tj. rovněž zcela falešný názor. Prostituce jest něco, co souvisí s povahou ženského pohlaví, prostitute byla vždycky, a je nesprávné se domnívati, že je následkem nějakých sociálních nedostatků. Jest to právě možnost, která ženě jest dána a která ji k tomu vede, ve mnohých případech jest k tomu dána nutnost. Prostituce není zločinem, nýbrž něčím přírodou daným, abych tak řekl přírodou žádaným.

Chci jen říci, že podle mého přesvědčení - a mohu to lékařsky ihned doložit - je možnost, sklon k prostituci, něčím immanentním u ženy. Že samozřejmě přistupují k tomu sociální poměry, kterými jsou některé ženy na tuto dráhu vháněny a poddávají se jí, je samozřejmé, a proto nesmíme prostituci chápati právě tak jako tuberkulosu, jako něco čistě přírodou odůvodněného, nýbrž musíme ji pojímati jako něco sociálně podmíněného. Trvám nadále na tom, že prostitute naprosto není ničím zavržitelným, ani ze stanoviska morálky, nýbrž ona jest něčím, co jest dáno, co jest tu ve přírodě a co věčně bude trvati.“

Ve schůzi poslanecké sněmovny dne 24. června 1922 promluvila za výbor zdravotní poslankyně Landová – Štychová:

"Tento zákon, byť i prostituci nezakazoval, podává přec jen možnost boje proti ní. - Staví ji jako čin protisociální na roveň sebevraždě a správně vystihuje, co dnes brání úplnému odstranění prostitute. Byť se různí stanoviska, z jakých jednotlivé kluby otázku boje proti pohlavním nemocem a prostituci posuzují, přece jen všichni jsme shodni v tom, že boje toho je krajně třeba a že přijetím tohoto zákona učiněn opět krůček k mravnímu osvobození člověka.“

Z vyjádření poslankyně Purkyňové cituji:

"Víme, že náš prezident Masaryk klade velkou váhu na práci proti vzrůstu prostituce a že on to byl, který nabádal již před lety ženy veřejně pracovat, aby veškerou svou sílu, veškeré své schopnosti věnovaly potírání prostituce, a pravil doslovně: 'Chtěl bych vložit našim českým ženám na srdce jako největší úkol a účel všeho jejich, jak soukromého tak společného snažení, totiž boj proti prostituci, vedený se vším úsilím velmi opravdově, všemi možnými cestami a prostředky. Je to největší a nejsvětější práce, které se můžete a máte ujati. Vymanění, očištění a povznesení pohlaví.'⁸⁰

Československý aboliční zákon měl v prvním oddíle ustanovení týkající se vlastního účelu, tj. potírání pohlavních chorob, ve druhém oddílu, nazvaném „prostituce“, zrušil v § 13 všechna dosavadní policejní a jiná správní opatření směřující k dozoru nad prostitutí, tedy všechna reglementační opatření. V § 14 zrušil nevěstince a proklamovalo se, že zřizování a udržování nevěstinců se trestá podle ustanovení trestního zákona o kuplířství. Jednalo se o nutný důsledek přijetí aboličního principu. Podle důvodové zprávy k zákonu se uvádělo, že odpadl hlavní důvod dosud uváděný pro zachování nevěstinců, protože se nepodařilo a nikdy nepodaří umístit všechny prostitutky ve veřejných domech a nebude tak možné tak možné prostituci lépe kontrolovat.⁸¹ V Praze roku 1922 evidováno pouhých 390 prostitutek v nevěstincích a v záznamech a na 1000 prostitutek nebylo evidováno nikde. Výhody plynoucí z reglementace tak byly „paralyzovány“ tím, že většina nevěstek se omezování svobody, které reglementaci nutně provází, raději vyhne.⁸²

V § 15 aboličního zákona se uložilo státní správě zřídit pro převýchovu řemeslných prostitutek ústavy. V § 16 byl zaveden dozor nad zpustlou mládeží. Oddíl třetí obsahoval trestní ustanovení. Dle § 17 se přestupky dle tohoto zákona, pokud nebyly trestné soudně, trestaly politickými (správními) úřady. V § 20 se přestupku trestného soudem dopouštěl ten, kdo vybízel nebo se nabízel ke smilstvu způsobem, „...který je sto, aby vzbudil veřejné pohoršení nebo urazil stud,..“ , nebo kdo sváděl ke smilstvu osobu mladší šestnácti let. Jednalo se tedy o zákon perfektní, který za porušení

⁸⁰ K tomu srovnej Schneider Jan: Po deseti letech zákona o potírání pohlavních chorob; policejní měsíčník Bezpečnostní služba; 1932

⁸¹ Tamtéž; str. 36

⁸² Tamtéž ; str. 15

pravidel chování, jež upravoval, ve zmíněném třetím oddíle obsahoval i sankce. Ustanovení §§ 14,15 a 16 jsou jako jediné platné dodnes. Zrušení reglementačních opatření v § 13 znamenalo i zrušení všech nařízení v pojetí § 2 číslo 2 tuláckého zákona a znamenalo také nemožnost nově takové nařízení vydávat. Od této chvíle tedy platila výhrada zákona pro úpravu provozování prostituce, přičemž bylo provozování prostituce v tomto ustanovení definováno jako nedovolená živnost.

Po 2. světové válce stojí nejprve za pozornost vydání zák. č. 158/1949 Sb. ze dne 16. června 1949, o boji proti pohlavním nemocem, který ve svém § 12 konstatoval: *„Zrušuje se platnost, popřípadě použitelnost všech předpisů, které odporují tomuto zákonu, zejména platnost zákona ze dne 11. července 1922, č. 241 Sb., o potírání pohlavních nemocí, s výjimkou jeho § 14, odst. 2 a §§ 15, 16, 20 a 21, a předpisů vydaných podle něho.“*

I nadále tedy byl platný zákaz zřizování a udržování nevěstinců (§14), úprava ústavů pro nápravu prostitutek (§15), dozor nad zpustlou mládeží (§16), §§20 a 21 upravovaly sankce za „*vyzývání ke smilstvu*“ a „*pohoršlivé provozování smilstva*“. Zákon číslo 88/1950 Sb. trestní zákon správní, tyto sankce s účinností od 12.7.1950 zrušil. Aboliční zákon se tak stal imperfektním. Od roku 1950 bylo možné prostituci a jevy s ní souvisící stíhat podle § 134 zák. č. 88/1950 Sb. trestního zákona správního. Přestupek spočíval v tom, že někdo pohoršlivým způsobem porušil mravnost. Důvodová zpráva uváděla, že sem spadá i sama prostituce. Vedle tohoto zákona byl ve stejném roce přijat zákon číslo 86/1950 Sb. trestní zákon. Ten ve svém § 311 zrušil všechna ustanovení z oboru „*trestního práva soudního*“. Od doby, kdy tento zákon nabyl účinnosti do 1.1.1957, kdy nabyla účinnosti novela trestního zákona, se v trestním zákoně týkalo prostituce ustanovení o obchodu se ženami (§ 243) a toto ustanovení bylo v tehdejší době nesvobody a omezené svobodě pohybu naprosto nepraktické, neboť jeho základní skutková podstata stíhala jednání osoby, která do ciziny zláká, najme nebo dopraví ženu v úmyslu, aby jí tam bylo užito k pohlavnímu styku s někým jiným. Až novelou trestního zákona č. 63/1956 Sb. vznikla ustanovení o příživnictví, výtržnictví a kuplířství. Provozování prostituce tak bylo možno stíhat zejména podle § 188a, jež upravoval příživnictví a zněl: *„Kdo se žíví nekalým způsobem a vyhýbá se poctivé práci bude potrestán odnětím svobody na tři*

měsíce až tři roky.“ Ustanovení §199 upravovalo úmyslný trestný čin šíření nakažlivé choroby. Tohoto trestného činu se dopustil ten, kdo úmyslně způsobil nebo zvýšil nebezpečí zavlečení nakažlivé lidské choroby. Ustanovení § 200 upravovalo nedbalostní formu tohoto trestného činu.

Trestní zákon z roku 1950 dále umožňoval stíhat homosexuální prostituci. Podle ustanovení § 241 odst. 1 bylo možné potrestat osobu, která se pohlavně stýká s osobou téhož pohlaví odnětím svobody až na jeden rok. Kvalifikovaná skutková podstata v odstavci 2 stanovila, že odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 s osobou mladší než osmnáct let, nebo za úplatu. Podle odstavce 3 stejného paragrafu pak platilo, že kdo se nabídne k pohlavnímu styku s osobou téhož pohlaví za úplatu, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

Dalším významným rokem pro boj s prostitucí byl rok 1961. Byl jednak přijat zákon č. 38/1961 Sb. o místních lidových soudech. Jeho porušení se nazývala provinění. Provinění nebyla jednání soudně trestná, ale některé jejich rysy byly trestnému činu blízké. Podle §19 bylo proviněním, když se někdo živil způsobem, který je v hrubém rozporu s občanskými povinnostmi. Podle této skutkové podstaty byla prostituce sama proviněním bez toho, aby, jak tomu bylo v případě příživnictví, bylo nutné vyhýbání se poctivé práci.

V roce 1961 byl také přijat zákon č. 140/1961 Sb. trestní zákon. Vzhledem ke skutečnosti, že tento trestní zákon je účinný do konce roku 2009, jsou skutkové podstaty trestných činů, které souvisejí s provozováním prostituce a které platí v současné době, blíže rozebírány v další části. Na rozdíl od dnešní doby, upravoval trestní zákon z roku 1961, stejně jako trestní zákon z roku 1950, trestný čin příživnictví. Ustanovení § 203 znělo: *„Kdo se soustavně vyhýbá poctivé práci a opatřuje si prostředky k obživě prostitucí, hazardní hrou nebo jiným nekalým způsobem, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.“*

V roce 1973 byl zákonem číslo 45/1973 Sb novelizován trestní zákon a jím došlo ke změně formulace trestného činu příživnictví. Ta nyní zněla: *„Kdo se soustavně vyhýbá poctivé práci a dává se někým vydržovat nebo si prostředky k obživě opatřuje jiným nekalým způsobem, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.“*

Ze skutkové podstaty tedy zmizely prostituce a hazardní hry, ale tyto činnosti bylo možné podle tohoto ustanovení nadále stíhat, za předpokladu, že byla splněna podmínka soustavného vyhýbání se poctivé práci.

K další změně došlo až po listopadu 1989. Zákon č.159/1989 ze dne 13.12.1989 opět přinesl jinou formulaci § 203: „*Kdo se soustavně vyhýbá poctivé práci a prostředky k obživě si opatřuje nekalým způsobem, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.*“ Jednalo se tedy o změkčení trestní represe.

Pro úplnost je potřeba uvést, že v roce 1969 byl přijat zákon číslo 150/1969 Sb. o přečinech, který zrušil zákon o místních lidových soudech s účinností od 1.1.1970. Prostituci samu o sobě bylo možné stíhat podle § 10, který zněl: „*Pro přečin příživnictví bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem do výše 5 000 Kčs nebo propadnutím věci, kdo si opatřuje, byť částečně, prostředky k životu nekalým způsobem.*“

Definitivně se stalo provozování prostituce beztrestné až poté, co byla vypuštěna skutková podstata trestného činu příživnictví novelou trestního zákona č. 175/1990 Sb. k 1.7.1990, jako ustanovení odporující konvenci č. 29 z roku 1930 Mezinárodní organizace práce o zákazu nucené práce. Touto novelou byl zrušen i zákon č. 150/1961 Sb. o přečinech a s ním i ustanovení stíhající přečin příživnictví. Od 1.7.1990 je tak prostituce sama u nás beztrestná.

Celkově lze o období totality říci, že šlo o velmi zvláštní stav, jehož následky pociťujeme dodnes. O prostituci se v této době nehovořilo ani nepsalo. Její faktická existence jakožto sociálního fenoménu byla v příkrém rozporu se socialistickou morálkou a jakožto buržoazní přežitek byla oficiálně zcela odstraněna. Pokud se přece jenom vyskytla potřeba proti prostitutce zasáhnout, bylo třeba dokazovat, že jde o osobu soustavně se vyhýbající a dávající se někým vydržovat nebo si prostředky k obživě opatřující jiným nekalým způsobem. Nestíhala se totiž prostitutka ani prostituce, ale příživnice a příživnictví, jako způsob života jsoucí v hrubém rozporu se zásadami socialistické morálky, která chápala povinnou práci jako základ všeho blahobytu. Podle tohoto ustanovení stát stíhal zejména mladé zdravé osoby, které nepřiměřeně dlouho otálely po dokončení školní docházky nebo odborné výuky se zapojením do pracovního procesu, nechaly se živit svými rodiči, apod.

Na prostituci a prostitutky toto ustanovení dopadalo minimálně, protože zcela postačovalo, aby dotyčná pracovala na zkrácený úvazek, kupříkladu jako uklízečka, a tím se vyhnula naplnění znaku vyhýbání se poctivé práci. Ani postih prostitutek dle předpisů upravující správní trestání nebyl příliš častý.

Velice podstatnou událostí, která má zcela zásadní vliv na regulaci prostituce a trestněprávní regulaci jevů, které s provozováním prostituce souvisejí, na území České republiky, je přistoupení tehdejšího Československa k Úmluvě OSN o potlačování obchodu s lidmi a vykořisťování prostituce jiného z 2. prosince 1949. Tehdejší ČSR přistoupila k této úmluvě dne 14.3.1958. Český překlad nejdůležitějších článků je uveden v příloze. Za zmínku jistě stojí znění článku 6., kde se vysoké smluvní strany zavázaly, že učiní nezbytná opatření ke zrušení každého zákona, každé úpravy a každé administrativní praxe, podle nichž osoby, které provozují nebo jsou v podezření, že provozují prostituci, mají se dát zapsat do zvláštních seznamů, mít zvláštní papíry nebo se podřídit výjimečným podmínkám dohledu nebo hlášení. Zde má úmluva na mysli nepochybně různé druhy reglementačních opatření, jež fungovaly u nás v době před přijetím aboličního zákona z roku 1922. Úmluva dále vylučuje, aby ve státech, které ji ratifikovaly, bylo možné fungování nevěstinců.

Vzhledem ke skutečnosti, že Česká republika jako nástupnický stát je touto Úmluvou vázána⁸³, je třeba k ní přihlížet v případě budoucí právní úpravy (viz dále).

⁸³ K tomu srov. čl.5 odst.2 ústavního zákona ze dne 15. prosince 1992 číslo 4/1993 Sb., o opatřeních souvisejících se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky

4. Část

Současná právní úprava

4.1. *Obecně k regulaci provozování prostituce*

Po listopadové revoluci v roce 1989 jako by se transformace právního řádu úpravě prostituce obloukem vyhýbala. Neexistuje jediný zákon, který by se komplexně zabýval úpravou tohoto závažného sociálního jevu. Jakási právní úprava nicméně existuje a dochází také k nepřetržitým diskuzím o potřebnosti a kvalitě případné budoucí úpravy.

Lze říci, že zásadní překážkou pro jakoukoli právní regulaci prostituce je skutečnost, že Česká republika je vázána Úmluvou. Úmluva považuje prostituci za zlo, které spočívá v obchodování s lidmi, což ohrožuje jednotlivce, rodinu i celou společnost. Smyslem Úmluvy je zákaz regulace prostituce a tím vlastně jejího uznání a schválení.⁸⁴ Tento stav nicméně zcela nevyhovuje současným reálným potřebám společnosti, neboť za situace, kdy je prostituce, jakož i jevy s ní související, masivně rozšířená, není na místě vzdát se možnosti účinným způsobem ji právně regulovat. O tom, že absence jakékoli zákonné úpravy není vhodná, svědčí i níže uvedené snahy územních samospráv vypořádat se s existencí prostituce na svém území.

K prvním nejvážnějším událostem po roce 1989 byla skutečnost, že některá města se pokusila řešit otázku prostituce vydáním obecně závazných vyhlášek. Jako jeden z nejznámějších případů je možné uvést město Dubí, které vydalo v polovině roku 1992 vyhlášku o zákazu veřejného nabízení sexuálních služeb. Tohoto příkladu následovaly i další města jako Aš, Děčín, Liberec, Jablonec nad Nisou. Jejich platnost byla však tehdejší Generální prokuraturou pozastavena, protože jejich tvůrci překročili rámec svých zákonných zmocnění. Problém byl vyřešen až v roce 1995, kdy byl novelizován tehdejší zákon č. 367/1990 o obcích. Novelou byla změněna úprava v § 17, která dala obcím pravomoc obecně závaznou vyhláškou vydanou v samostatné působnosti stanovit, které činnosti, jež by mohly narušit veřejný pořádek v obci, lze vykonávat pouze na místech a v čase vyhláškou určených, nebo

⁸⁴ K tomu srov. Nález Ústavního soudu ČR Pl. ÚS 69/07

stanovit, že na některých veřejně přístupných místech jsou takové činnosti zakázány. V souladu s touto pravomocí a v jejím rámci mohla tudíž obec vyhláškou upravit i činnosti, jejichž postih upravovalo zrušené ustanovení. Porušení povinnosti stanovené touto vyhláškou pak bylo možné stíhat dle § 46 odst. 2 zákona o přestupcích. Některé obce této možnosti rychle využily. Např. dne 14.12. 1995 schválilo městské zastupitelstvo města Dubí obecně závaznou vyhlášku, kterou bylo zakázáno „*nabízení poskytnutí služeb směřujících k uspokojování sexuálních potřeb na místě veřejnosti přístupném*“. Jako reakce na přijetí této vyhlášky vzniklo na území města Dubí mnoho rozličných zastřešených budek, ve snaze znemožnit příslušníkům Policie ČR a pracovníkům obecních orgánů zasáhnout. To se skutečně dařilo a daří, je ovšem otázka, zda by nebylo možné postupovat důsledněji podle stavebně - právních předpisů.

V první polovině devadesátých let se též snažila některá města vyrovnat s problémem prostituce vydáváním živnostenských oprávnění na ohlašovací živnost „*poskytování sexuálních služeb*“. Následkem tohoto vznikl spor mezi Ministerstvem hospodářství ČR a tehdejší Generální prokuraturou ČR o vydávání takových oprávnění. Generální prokuratura trvala na tom, že provozování prostituce, resp. poskytování praktických sexuálních služeb, je činností nedovolenou, a proto jsou takové správní akty právně neúčinné, protože správní orgány zde překročily meze svého oprávnění.⁸⁵ Později doporučil živnostenský odbor ministerstva všem živnostenským úřadům, aby ve vydávání takovýchto aktů nepokračovaly. Novela živnostenského zákona č. 286/1995 Sb. ustanovením § 3 odst. 2 písm. p) s účinností od 1.1. 1996 vyňala poskytování sexuálních služeb z obecného režimu živnostenského zákona a odkázala na speciální právní úpravu. Žádná zvláštní zákonná úprava ale dodnes přijata nebyla. Živnostenská oprávnění vydaná před touto novelou pozbyla účinnosti k 1.1.1997. V současnosti tedy panuje stav, kdy je státem tolerovaná činnost, jejíž provozování naplňuje obecné znaky živnosti, tedy ve smyslu § 2 živnostenského zákona soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku, ale nedostatkem právní úpravy dochází k tomu, že nevěstky nejsou podřízeny žádné úpravě, jež by regulovala jejich „podnikání“.

⁸⁵ K tomu srovnej : Stanovisko odboru dozoru v netrestní oblasti Generální prokuratury ČR k vydávání živnostenských listů prostitutkám; Generální prokuratura ČR; 23. 6. 1993

4.2. Trestné činy přímo související s prostitucí

S prostitucí je tradičně spojeno široké spektrum trestné činnosti. Prostitutky jsou častým objektem trestných činů jako je kuplířství, vydírání, znásilnění, omezování osobní svobody, obchodování s lidmi, atd. Trestná činnost vázaná na prostituci vykazuje v drtivé většině případů některé formální znaky organizované trestné činnosti, aniž by došlo k naplnění všech znaků, aby mohlo být uzavřeno, že se jedná o organizovanou skupinu.⁸⁶ V mnoha případech se nicméně trestného jednání dopouštějí samotné prostituující se osoby. Trestné činy, které se v souvislosti s provozováním prostituce často vyskytují, jsou dále uváděny v pořadí, v jakém to odpovídá platnému trestnímu zákoníku. Výčet dále uvedený není vyčerpávající, lze kromě dále uvedených uvést například trestné činy proti lidské důstojnosti, a to konkrétně trestný čin znásilnění dle § 241 TrZ a pohlavního zneužívání dle § 242 TrZ.

4.2.1. Trestný čin šíření nakažlivé choroby (§ 189 TrZ)

Trestný čin šíření nakažlivé choroby je trestným činem, který na sebe fenomén prostituce výrazně nabaluje. Stíhán je ten, kdo úmyslně způsobí nebo zvýší nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé lidské choroby. Horní hranice trestu odnětí svobody činí tři léta. Objektem trestného činu je život a zdraví lidí. Nakažlivými lidskými chorobami ve smyslu § 189 jsou ty lidské nemoci, které jsou uvedeny v nařízení vlády č. 114/1999 Sb., kterým se pro účely trestního zákona stanoví, co se považuje za jedy, nakažlivé choroby a škůdce – srov. Přílohu 2 – Nakažlivé lidské choroby pro účely trestního zákona.

Jednáním pachatele musí být způsobeno bezprostřední nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé lidské choroby, a proto znaky trestného činu šíření nakažlivé choroby podle § 189 nejsou naplněny skutkem, kterým není způsobeno takové bezprostřední nebezpečí, nýbrž jenom možnost způsobení takového nebezpečí za určitých okolností, které však v době spáchání skutku ještě splněny nejsou (srov. R 16/1969).

⁸⁶ K tomu srov.: Bláha, Roman, Mgr. Trestněprávní aspekty regulace prostituce v České republice, NOVATRIX, 2008

Zavlečením se rozumí vyvolání nebezpečí nakažlivé lidské choroby v místech, kde se taková choroba vůbec nevyskytuje, nebo alespoň ne v epidemické podobě. Naproti tomu *rozšířením* nakažlivé lidské choroby se pak rozumí zvýšení jejího nebezpečí v místech, kde se již vyskytuje v epidemické podobě.

Jde o ohrožovací *úmyslný* trestný čin, který je dokonán způsobením nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé lidské choroby. Není tedy třeba, aby skutečně došlo k jejímu zavlečení nebo rozšíření.

Ustanovení § 189 TrZ je subsidiární vůči ustanovení § 179 TrZ a postihuje úmyslné způsobení nebo zvýšení nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé choroby, pokud jednání pachatele nezpůsobí stav obecného nebezpečí.

Zajímavá je situace ohledně nemoci AIDS. Tato nemoc, včetně nákazy virem HIV totiž není pohlavní nemocí a ustanovení § 226 trestního zákona na tuto nemoc nedopadá. To vyplývá i ze systematiky nařízení vlády č. 114/1992 Sb. Vir HIV totiž lze přenést pohlavním stykem, ale též krví a krevními deriváty či kontaktem s infikovaným biologickým materiálem a kromě toho i vertikálním přenosem, což je z infikované matky na dítě v průběhu gravidity a zejména kolem porodu, výjimečně při kojení.⁸⁷

Pokud jde o úpravu v novém trestním zákoně, který byl přijat Parlamentem ČR a vyhlášen ve sbírce zákonů pod číslem 40/2009 Sb. a který nabude účinnosti dne 1.1.2010, ten původní úpravu zčásti převzal a rozšiřuje ji. Původní trestný čin se nyní nazývá trestným činem šíření nakažlivé lidské nemoci a upravuje jej ustanovení § 152 nového trestního zákona. Vedle základní skutkové podstaty, kde se nově výslovně uvádí, že je postihováno způsobení nebo zvýšení nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé nemoci pouze u lidí, obsahuje ustanovení § 152 v odstavcích 2,3 a 4 také tři kvalifikované skutkové podstaty.

⁸⁷ Bláha, Roman, Mgr. Trestněprávní aspekty regulace prostituce v České republice, NOVATRIX, 2008

4.2.2. Trestný čin šíření nakažlivé choroby (§ 190 TrZ)

Tento trestný čin postihuje jednání pachatele, který způsobí nebo zvýší nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé lidské choroby z nedbalosti. Horní hranice trestu odnětí svobody činí jeden rok. Toto ustanovení je subsidiární ve vztahu k § 180 TrZ a postihuje nedbalostní způsobení nebo zvýšení nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé lidské choroby, pokud jednání pachatele nezpůsobí stav obecného nebezpečí.

Jednáním pachatele musí být způsobeno *bezprostřední nebezpečí* zavlečení nebo rozšíření nakažlivé lidské choroby, a proto znaky trestného činu šíření nakažlivé choroby podle § 190 TrZ nejsou naplněny skutkem, kterým není způsobeno takové bezprostřední nebezpečí, nýbrž jenom možnost způsobení takového nebezpečí za určitých okolností, které však v době spáchání skutku ještě splněny nejsou (srov. R 16/1969).

Pokud jde o úpravu v novém trestním zákoně (viz výše) v ustanovení § 153 je upraven trestný čin šíření nakažlivé choroby z nedbalosti. Základní skutková podstata je v podstatě obdobná jako výše uvedená. Výslovně je uvedeno, že postiženými trestným jednáním mohou být pouze lidé. Stejně jako v případě úmyslné formy tohoto trestného činu zákonodárce oproti předchozí právní úpravě doplnil do následujících odstavců kvalifikované skutkové podstaty.

Ze statistik vyplývá, jakým způsobem byl trestný čin stíhán v posledních letech.⁸⁸

Rok	Stíháno §189	Stíháno §190	Obžalováno §189	Obžalováno §190	Odsouzeno §189	Odsouzeno §190
1997	6	1	4	1	2	1
1998	6	1	5	0	4	1
1999	9	2	7	2	6	1
2000	9	1	5	1	5	1
2001	1	2	1	1	2	0
2002	8	3	7	3	1	1
2004	9	6	7	5	5	3

⁸⁸ K tomu srov. Ministerstvo spravedlnosti ČR, Statistické ročenky vydané v letech 1998,1999,2000,2001,2002,2003,2004,2005,2006,2007,2008, 2009. Pozn. ročenky uvádějí údaje za rok předchozí.

2005	7	2	5	1	4	0
2006	3	1	3	1	4	0
2007	3	1	3	1	4	0
2008	4	2	4	2	1	1

4.2.3. Trestný čin výtržnictví (§ 202 TrZ)

Trestný čin výtržnictví je trestným činem, na který je jistě potřeba v souvislosti s problematikou prostituce poukázat. Trestný čin výtržnictví spáchá dle platného trestního zákona osoba, která se veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném dopustí hrubé neslušnosti nebo výtržnosti zejména tím, že napadne jiného, hanobí historickou nebo kulturní památku, hrob nebo jiné pietní místo anebo hrubým způsobem ruší shromáždění nebo obřad občanů. Horní hranice trestu odnětí svobody, který je možné uložit za skutek popsany v základní skutkové podstatě, činí dvě léta. Dolní hranice není uvedena.

Pokud spáchá čin uvedený v základní skutkové podstatě pachatel jako člen organizované skupiny, je možné uložit trest odnětí svobody až na tři léta (odstavec dvě).

Objektem trestného činu výtržnictví je klidné občanské soužití proti závažnějším útokům narušujícím veřejný klid a pořádek. Zpravidla jsou výtržnictvím ohroženy i další zájmy, zejména zdraví lidí, cizí majetek, čest a důstojnost lidí apod. (tzv. sekundární objekt trestného činu).

Jednání zde má dvě formy, a to hrubou neslušnost a výtržnost. Konkrétní jednání může naplňovat obě tyto formy, které se někdy překrývají. Jde zpravidla o násilný nebo slovní projev takového charakteru, že hrubě uráží, vzbuzuje obavy o bezpečnost zdraví, majetku nebo výrazně snižuje vážnost většího počtu osob současně přítomných (srov. R 44/1990).⁸⁹

⁸⁹ K tomu srov. Šámal, Púry, Rizman: Trestní právo hmotné, II. díl. 6. vydání, Praha 2004, nakladatelství .C.H. BECK

Hrubou neslušností je jednání, jímž jsou hrubě porušována pravidla občanského soužití a zásady občanské morálky. Ustanovení § 202 uvádí pouze demonstrativní výčet možných jednání. Ze slov hrubá neslušnost plyne, že musí jít o závažnější neslušnost přičítící se pravidlům občanského soužití a zásadám občanské morálky. Hrubý charakter neslušnosti nelze dovozovat pouze z charakteru osobnosti pachatele a jeho pohnutky, ale je třeba zejména hodnotit vlastní projev pachatele, a to i ve vztahu k prostředí, kde k němu došlo.

Výtržností se rozumí jednání, které závažným způsobem (hrubě) narušuje veřejný klid a pořádek a je pro ně typický zjevně neuctivý a neukázněný postoj pachatele k zásadám občanského soužití (R 44/1990). Je to na rozdíl od hrubé neslušnosti zpravidla fyzické nebo psychické násilí, které je namířeno proti osobám i věcem. 6. *Při posuzování činů výtržnické povahy* je nutné z hlediska § 202 zejména:

- a) uvážit intenzitu, rysy a průběh útoku (slovní či jiné, nebezpečnější projevy),
- b) posoudit okolnosti, za nichž byl čin spáchán (na pracovišti, na ulici, v restauraci, na shromáždění občanů, dále denní či noční doba, počet pachatelů),
- c) zjišťovat pohnutku činu (arogance vůči ostatním občanům, vyprovokování),
- d) zhodnotit následky (poranění osob, poškození věcí),
- e) zhodnotit osobu pachatele (dosavadní způsob života, povahové vlastnosti, kriminální minulost). Srov. R 4/1976.⁹⁰

Trestný čin je spáchán *veřejně*, pokud je spáchán obsahem tiskoviny nebo rozšiřovaného spisu, filmem, rozhlasem, televizí, nebo jiným obdobným účinným způsobem, nebo před více než dvěma osobami současně přítomnými. K tomu srov. ust. srov. § 89 odst. 4 TrZ.

Místem veřejnosti přístupným je každé místo, kam má přístup široký okruh lidí individuálně neurčených a kde se také zpravidla více lidí zdržuje, takže hrubá neslušnost nebo výtržnost by mohla být postřehnutá více lidmi (v době činu tam však nemusí být).

⁹⁰ Tamtéž.

Přístupností se rozumí možnost vidět a slyšet projev pachatele, i když místo činu není přímo veřejnosti přístupné (např. je za plotem, na lešení apod.). Takové místo však nemusí být přístupné bez omezení komukoli a kdykoli (např. ulice, parky, nádražní haly atd.), nýbrž postačí, že jsou přístupné jen některým osobám určeným např. povahou jejich zaměstnání (např. tovární hala, staveniště aj.) nebo jinak (např. zdravotnické středisko, škola atd.).⁹¹

Z hlediska zkoumané problematiky je zřejmé, že trestného činu výtržnictví se osoba provozující prostituci může dopustit zejména hrubou neslušností (vyloučena ale není ani výtržnost). O hrubou neslušnost by se mohlo jednat například tehdy, pokud by se prostituující se osoba oddávala pohlavnímu styku veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném. Trestný čin výtržnictví by pak ovšem byl zpravidla spáchán ve spolupachatelství spolu s osobou zákazníka. Za hrubou neslušnost je podle mého názoru potřeba považovat i samotné nabízení sexuálních služeb v bezprostředním okolí škol za bílého dne nebo v okolí náboženských zařízení, jako například kostelů. Bez ohledu na možný souběh s jinými trestnými činy se domnívám, že v těchto případech se o trestný čin výtržnictví obecně může jednat. Je samozřejmě potřeba přihlížet ke konkrétním okolnostem případu. V této souvislosti podotýkám, že zákonodárce do nového trestního zákona zařadil novou skutkovou podstatu trestného činu prostituce ohrožující mravní vývoj dětí (viz dále).

Pokud jde o možnost spáchat trestný čin výtržnictví v prostorách nevěstinců, není vyloučeno, aby se prostituující se osoba tohoto dopustila, a to ať už ve formě hrubé neslušnosti nebo výtržnosti. Podle mého názoru nelze nevěstinec považovat za místo veřejně přístupné, tak jak je předpokládáno v ustanovení § 202 TrZ. Nevěstinec totiž zpravidla nebývá místem, kam má přístup široký okruh lidí individuálně neurčených a kde se také zpravidla více lidí zdržuje, takže hrubá neslušnost nebo výtržnost by mohla být postřehnutá více lidmi (viz výše). Je však reálné, aby byl trestný čin v nevěstinci spáchán veřejně, neboť ve společných prostorách (například bar) nevěstince se obvykle zdržuje více lidí. Pokud má jít o trestný čin výtržnictví, je s ohledem na specifické prostředí nevěstince a s tím související nižší nároky na dodržování morálních pravidel pro přítomné osoby

⁹¹ Tamtéž.

nezbytné, aby se pachatel dopustil jednání nesoucí znaky hrubé neslušnosti nebo výtržnosti s vyšší intenzitou než v jiných případech.

Ustanovení § 202 TrZ je podle mého názoru potřeba podrobit určité kritice, a to právě s ohledem na použití pojmů hrubá neslušnost a výtržnictví. Jedná se totiž o pojmy obecné, v zákoně dostatečně blíže nevymezené. V zásadě každý člověk si může pod těmito pojmy představit jiné formy jednání. Domnívám se, že právě z tohoto důvodu by bylo vhodné, zavést širší demonstrativní výčty možných jednání.

Pokud jde o úpravu v novém trestním zákoně, zákonodárce úpravu původní v podstatě převzal a původní vágní pojmy nijak blíže nevymezuje. Trestný čin výtržnictví (ust. § 358) je nově zařazen do dílu 6, hlavy X. upravující trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných. Jediným pozitivem je, že kvalifikovaná skutková podstata byla rozšířena o případ, kdy je skutek v základní skutkové podstatě spáchán opětovně.

Ze statistik vyplývá, jakým způsobem byl trestný čin výtržnictví stíhán v uplynulých letech.⁹²

Rok	Stíháno	Obžalováno	Odsouzeno
1997	6674	5722	2089
1998	6051	3536	1196
1999	6326	5467	1793
2000	6889	5905	1986
2001	5944	534	2015
2002	6623	5944	2379
2003	7025	6285	2435
2004	7751	6887	2824
2005	6898	6172	2886
2006	5965	5309	2651
2007	5650	4985	2381
2008	5107	4536	2537

⁹² K tomu srov. Ministerstvo spravedlnosti ČR, Statistické ročenky vydané v letech 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009. Pozn. ročenky uvádějí údaje za rok předchozí.

4.2.4. Trestný čin kuplířství (§ 204 TrZ)

Trestný čin kuplířství je klasickým trestným činem, který se historicky fenoménu prostituce týká. Stávající znění v platném trestním zákoně vychází z absolutního zákazu jednání, označovaného jako kuplířství, aniž by bylo rozlišováno, jakým způsobem a za jakých okolností se pachatel trestného jednání dopustí. Zařazením tohoto trestného činu do TrZ došlo k provedení Úmluvy (viz výše).

Skutková podstata trestného činu kuplířství byla v době od 1.1. 1962 do současnosti novelizována pouze jednou, a to zákonem č. 290/1993 Sb., kterým byly vloženy další 3 odstavce a upraveny tresty v základní skutkové podstatě.

Objektivní stránka trestného činu postihuje každého, kdo jiného zjedná, přiměje nebo svede k provozování prostituce a nebo kdo kořistí z prostituce provozované jiným. Horní hranice trestu odnětí svobody uvedená v základní skutkové podstatě činí tři léta. Odstavce 2,3 a 4 obsahují kvalifikované skutkové podstaty, při jejichž naplnění je možné uložit vyšší tresty.

Prostitucí je pohlavní styk s jinou osobou nebo osobami za úplatu. Pohlavním stykem je jakýkoli způsob ukájení pohlavního pudu na těle jiné osoby, ať stejného či různého pohlaví. Jde o širší pojem než soulož zahrnující i všechny další formy ukájení pohlavního pudu jiné osoby stejného nebo opačného pohlaví tělesným stykem za úplatu (R 22/1995). Může se tedy jednat přímo o spojení pohlavních orgánů (coitus), ale i o orální sex (felaci či cunilinctus), coitus analis, coitus inter femora, sání prsních bradavek (sactustupratio) apod., ale i různé typy tzv. erotických masáží zejména prováděné na pohlavních orgánech i s pomocí vibrátorů a jiných přístrojů za účelem ukájení pohlavního pudu apod. Takové jednání směřuje k pohlavnímu uspokojení jiné osoby, ale nezáleží na tom, zda k němu v konkrétním případě dojde.

Zjednáním je uzavření smlouvy či dohody (i konkludentní), jejímž obsahem je provozování prostituce. Musí zde tedy být projev vůle obou stran, a to jak kuplíře (-

ky), tak i osoby provozující prostituci. Nezáleží na tom, zda taková osoba s prostitucí začíná, nebo ji už v minulosti provozovala.

Pachatel *přiměje jiného k provozování prostituce*, když využije svého vlivu, který vyplývá ze vztahu mezi nimi, a takovou osobu získá k provozování prostituce; pokud by současně šlo o *zneužití závislosti*, jednalo by se o okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby ve smyslu odst. 2 § 204. Mohlo by jít i o „pohrůžku jiné újmy“ než násilí, pokud by tato jiná újma nebyla vážná, kdy by opět šlo o zvlášť přitěžující okolnost podle odst. 2 § 204.

Svedením se rozumí úmyslné vzbuzení rozhodnutí u jiné osoby provozovat prostituci. Formy svedení mohou být velmi různorodé, např. může jít o přemlouvání, poučení, že tímto způsobem lze snadno získat větší množství finančních prostředků apod. Povahu svádění by mohlo mít i schvalování prostituce před jinou osobou, pokud by jím bylo sledováno vzbuzení rozhodnutí o provozování prostituce v této osobě. Svádění musí směřovat k individuálně určené osobě či osobám (tzv. hromadné svádění).

V případech uvedených pod alinea 1 není třeba, aby jednání pachatele směřovalo k získání majetkového prospěchu.

K dokonání činu se vyžaduje, aby osoba byla skutečně zjednána, přiměna či svedena k provozování prostituce, jinak se jedná o pokus podle § 8 odst. 1.

Kořistěním z prostituce provozované jiným se rozumějí jakékoli způsoby získávání majetkového prospěchu z prostituce provozované jiným, za podmínky, že lze dovodit, že pachatel využívá vědomě svého vztahu k osobě provozující prostituci (může jít např. o jejího tzv. pasáka, ochránce, řidiče, který ji za úplatu vozí za zákazníky, či o osobu, která jí poskytuje ubytování za účelem prostituce, nebo jí takové ubytování zprostředkovává, ale může jít i o tzv. vydržovanou osobu apod.).⁹³

⁹³ K tomu srov. Šámal, Púry, Rizman: Trestní právo hmotné, II. díl. 6. vydání, Praha 2004, nakladatelství .C.H. BECK,

Sama skutečnost, že někdo přijme od osoby provozující prostituci příležitostně pohoštění nebo dárek, popř. jiné věci, nebude zpravidla stačit k závěru, že již kořistí z prostituce.

K naplnění znaku „kořistí z prostituce provozované jiným“ v ustanovení § 204, o kuplířství se nevyžaduje, aby pachatel výslovně vyžadoval nebo vynucoval hmotný prospěch z prostituce jiného, ale postačí opakované přijímání úplaty za to, že provozování prostituce umožňuje (srov. R 11/1978).

Pachatelem může být kdokoli, může to být i osoba, která sama provozuje prostituci, která se však kuplířství musí dopustit ve vztahu k jiné osobě.⁹⁴

Objektem trestného činu je občanské soužití z hlediska mravnosti a svobodného rozhodování člověka.

Pokud jde o subjektivní stránku trestného činu, k naplnění skutkové podstaty je vyžadováno úmyslné jednání, a to alespoň ve formě eventuálního úmyslu.

V případě kvalifikovaných skutkové podstaty platí, že v odstavci dvě je stíhána osoba, která se dopustí činu uvedeného v základní skutkové podstatě za použití násilí, pohrůžky násilí nebo pohrůžky jiné vážné újmy anebo zneužíváje tísně nebo závislosti jiného. Sazba odnětí svobody činí jeden rok až pět let. V odstavci tři bude potrestán pachatel odnětím svobody na dvě léta až osm let, získá-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 značný prospěch, nebo spáchá-li takový čin jako člen organizované skupiny, nebo spáchá-li takový čin na osobě mladší než osmnáct let. Podle odstavce čtyři bude možné postihnout pachatele odnětím svobody na pět až dvanáct let, pokud spáchá čin uvedený v odstavci dvě na osobě mladší patnácti let.

Pro trestný čin kuplířství je charakteristické, že bývá spáchán v rámci organizované skupiny. Pojem organizovaná skupina, ve vztahu k němuž je potřeba úmyslu, je upraven v § 34 písm. g) TrZ, kdy organizovanou skupinou se rozumí sdružení více osob, v němž je provedena určitá dělba úkolů mezi jednotlivé členy sdružení a jehož činnost se v důsledku toho vyznačuje plánovitostí a koordinovaností, což zvyšuje

⁹⁴ K tomu srov. Šámal, Púry, Rizman: Trestní právo hmotné, II. díl. 6. vydání, Praha 2004, nakladatelství .C.H. BECK,

pravděpodobnost úspěšného provedení trestného činu a tím i jeho nebezpečnost pro společnost. Organizovaná skupina nemusí mít trvalý charakter a lze tak spáchat i ojedinělý trestný čin. Soudní praxe vyžaduje, aby šlo o sdružení nejméně tří osob.

Kuplířství ve své základní skutkové podstatě je pachateli často spácháno tak, že podnikatelé zpravidla v oboru hostinská činnost a ubytování najímají pomocí inzerátů za příslib ubytování a trvalého pracovního poměru s vysokými výdělky dívky a ženy do své provozovny za účelem provozování prostituce. Po zjednání k provozování prostituce ústním příkazem stanoví tyto podnikatelé podmínky provádění prostituce, např. tak, že prostřednictvím svých pracovníků v nočním klubu od zákazníků inkasují za pohlavní styk s dívkou na pokoji finanční prostředky a následně dívkám z těchto částek vyplácejí předem stanovenou odměnu a zbylé částky si pravidelně přebírají z předem určeného místa v klubu (srov. Usnesení Nejvyššího soudu Sp. Zn. 108/2000). V jiných případech prostitutky, často cizí státní příslušnice ze zemí bývalého Sovětského svazu, zpočátku žádnou odměnu vyplacenou nedostanou, neboť pokrývá dluhy, které vznikly zprostředkováním i jejich dopravy a vyřizováním úředních formalit nebo jsou jim v případě „neposlušnosti“ finanční prostředky strhávány pod záminkou finančních pokut (srov. Usnesení Nejvyššího soudu Sp. Zn. 5Tdo116/2004).

Pokud jde o možnosti jednočinného souběhu trestného činu kuplířství s dalšími trestnými činy, které jsou popsány v této práci, je možný souběh s trestným činem ohrožování mravní výchovy mládeže podle § 217 TrZ. Trestný čin obchodování s lidmi podle §232a odst. 1 písm. a) TrZ nebo §232a odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. d) TrZ je ve vztahu k trestnému činu kuplířství trestným činem speciálním a jeho jednočinný souběh s tímto trestným činem je vyloučen. Trestný čin svádění k pohlavnímu styku § 217a TrZ je k trestnému činu kuplířství skutkovou podstatou, která mimo jiné postihuje i zákazníky prostitutek či prostitutů mladších 18ti let k provozování prostituce např. tím, že ji slibuje za prostituci vysoké peněžní částky, aby ji nalákal k provozování prostituce.

Pro úplnost je vhodné připomenout, jakým způsobem se obce a města snažila vyřešit situaci spočívající v provozování prostituce na jejich území, a to formou obecně

závazných vyhlášek (viz výše v bodě 4.1.). Ve velké většině případů se obce a města dostávala do konfliktu se zákonností a ústavností. Obec může vydávat obecně závazné vyhlášky, jejichž obsahem jsou právní povinnosti, jenom na základě a v mezích zákona. K vydání obecně závazné vyhlášky, jejímž obsahem jsou právní povinnosti je obec oprávněna jenom v případě výslovného zákonného zmocnění. Vyhlášky vydávané obcemi byly často Ústavním soudem rušeny.

Velice zajímavá je i argumentace Ústavního soudu, který se týká aplikace Úmluvy při posuzování souladu obecně závazných vyhlášek obcí se zákony, ústavními zákony a mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika zavázána. Podle názoru Ústavního soudu uvedeném v nálezu Pl. ÚS 69/07 Úmluva považuje prostituci za zlo, které spočívá v obchodování s lidmi a jejich lidskou důstojností, což ohrožuje jedince, rodinu i pospolitost. Podle článku 10 Ústavy jsou vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je ČR vázána, součástí právního řádu; stanoví – li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva. Ačkoli tato mezinárodní smlouva nebyla vyhlášena ve sbírce zákonů a není tak mezinárodní smlouvou dle článku 10 Ústavy, nelze ji při interpretaci jednoduchého práva s ohledem na článek 1 odst. 2 Ústavy pominout a je třeba jednoduché právo, které připouští několikery výklad, interpretovat způsobem, který je souladný s mezinárodněprávními závazky ČR. V daném případě šlo o to, že město Ústí nad Labem zakázala provozování prostituce na všech veřejných prostranstvích ve městě. Ústavní soud konstatoval, že s mezinárodněprávními závazky vyplývajícími z Úmluvy je více slučitelný výklad, podle kterého může obec prostituci zakázat nejen na některých, ale na všech veřejných prostranstvích. Vymezení prostituce jen do některých veřejných prostranství v obci je ve své podstatě její regulace, které chce Úmluva zabránit. Ústavní soud shledal, že město Ústí nad Labem nepřekročilo zákonem stanovenou působnost, když obecně závaznou vyhláškou zakázalo nabízení sexuálních služeb na veřejném prostranství na celém území města. Zároveň soud dovodil, že pokud vnitrostátní právo obsahuje jednoznačné ustanovení, které nepřipouští jiný výklad a které je v rozporu s ustanoveními Úmluvy, nelze takové ustanovení zrušit v souladu s článkem 10 Ústavy, neboť vzhledem k tomu, že Úmluva nebyla vyhlášena ve sbírce zákonů, není smlouvou dle článku 10. Ústavy.

Pokud jde o úpravu v novém trestním zákoně, úprava trestného činu kuplířství zaznamenala poměrně významné změny oproti úpravě předchozí. Základní skutková podstata zůstává téměř stejná s tím rozdílem, že nadále je stíhán také ten, kdo jiného k provozování prostituce zláká. Podstatné změny nastaly v kvalifikovaných skutkových podstatách. Nadále nebude stíháno jako trestný čin kuplířství, pokud se pachatel dopustí jednání uvedeného v základní skutkové podstatě za použití násilí, pohrůžky násilí nebo pohrůžky jiné vážné újmy anebo zneužíváje tísně nebo závislosti jiného. Není také zvlášť pamatováno na to, a to podle mého názoru jednoznačně nesprávně, pokud je čin spáchán na osobách mladších 18 let, případně na osobách mladších 15 let.

Naproti tomu, zákonodárce zařadil dvě nové skutkové podstaty. Dle odstavce tři platí, že odnětím svobody na pět až dvanáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví. Dle odstavce 4 platí, že odnětím svobody na osm až patnáct let bude potrestán ten, kdo způsobí činem uvedeným v základní skutkové podstatě smrt. Ze statistik vyplývá, jakým způsobem byl trestný čin podle § 204 TrZ stíhán v posledních letech.⁹⁵

Rok	Stíháno	Obžalováno	Odsouzeno
1997	220	181	74
1998	202	152	131
1999	211	156	123
2000	187	152	94
2001	181	151	85
2002	126	111	83
2003	186	181	80
2004	123	118	80
2005	206	205	69
2006	136	136	68
2007	74	72	74
2008	124	119	61

⁹⁵ K tomu srov. Ministerstvo spravedlnosti ČR, Statistické ročenky vydané v letech 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009. Pozn. ročenky uvádějí údaje za rok předchozí.

4.2.5. Trestný čin ohrožování výchovy mládeže (§ 217 TrZ)

Podle základní skutkové podstaty se tohoto trestného činu dopustí ten, kdo vydá, byť i z nedbalosti, osobu mladší než osmnáct let nebezpečí zpustnutí tím, že

- a) svádí ji k zahálčivému nebo nemravnému životu, nebo
- b) umožní ji vést zahálčivý nebo nemravný život, nebo
- c) závažným způsobem poruší svou povinnost pečovat o osobu mladší než osmnáct let.

Za výše uvedené jednání hrozí trest odnětí svobody až na dvě léta.

Pachatel, který umožní, byť i z nedbalosti, osobě mladší než osmnáct let hru na hracím přístroji, který je vybaven technickým zařízením, které ovlivňuje výsledek hry a které poskytuje možnost peněžité výhry, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem nebo zákazem činnosti (odst. 2).

Nejpřísněji bude potrestán pachatel (šest měsíců až pět let), pokud:

- a) spáchal-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 ze zavrženíhodné pohnutky, nebo
- b) pokračuje-li v páchání takového činu po delší dobu, nebo
- c) spáchal-li takový čin opětovně, nebo
- d) získal-li takovým činem značný prospěch.

V souvislosti se zkoumaným problémem prostituce je v dalším věnována pozornost zejména vydání nebezpečí zpustnutí, či svedení a umožnění vedení nemravného nebo zahálčivého života.

Objektem trestného činu ohrožování výchovy mládeže je zájem na řádné výchově osob mladších osmnácti let, která má být vedena v souladu se zásadami morálky občanské společnosti.

Předmětem útoku mohou být jen osoby mladší osmnácti let. Tato osoba však musí být na takovém stupni duševního vývoje, aby ji pachatelovo závadné chování mohlo

nepříznivě ovlivnit a tím mohlo vzniknout nebezpečí pro její další život předpokládané tímto ustanovením.⁹⁶

Znak *vydání nebezpečí zpustnutí* je naplněn, osvojuje-li si osoba mladší osmnácti let v důsledku jednání pachatele škodlivé návyky, povahové rysy, příp. sklony a zájmy, které zpravidla vedou (aniž musí vést v daném případě) k morálnímu úpadku jednotlivce a k neschopnosti usměrňovat způsob jeho života v souladu s obecnými morálními zásadami občanské společnosti. Trestní odpovědnost bude proto na místě tam, kde v důsledku pachatelova působení vzniklo reálně nebezpečí, že osoba mladší osmnácti let

- a) propadne alkoholu nebo drogám, nebo
- b) bude se chovat promiskuitně (pohlavně nevázaně) nebo žít se prostitucí, popř. vést jiný parazitní způsob života, nebo
- c) bude opakovaně nebo soustavně páchat úmyslné trestné činy, přestupky nebo jinak narušovat občanské soužití, nebo
- d) osvojí si jiné škodlivé návyky, zájmy nebo sklony, které vážně ohrožují její tělesné nebo duševní zdraví anebo její další vývoj (může např. jít o zneužívání léků, ale i záškoláctví apod.);⁹⁷

Pod pojmem *zahálčivý život* je chápán parazitní způsob života, kdy osoba přesto, že nemá legální a dostatečný zdroj své obživy, nepracuje nebo pracuje jen občas a snaží se zdroj obživy zcela nebo z podstatné části nalézt buď přímo v trestné činnosti (např. páchání majetkové delikvence), nebo v jiné činnosti, která je z hlediska zájmů společnosti hodnocena jako nežádoucí (sem se řadí např. různé skryté formy sexuálních služeb). Zpravidla zahálčivý život úzce souvisí s nemravným životem, který je širším pojmem.

Nemravným životem se rozumí život vedený v rozporu se zásadami morálky. Sem se zahrnují různé vnější projevy a návyky, které často i přesahují pouze morální pravidla

⁹⁶ K tomu srov. Šámal, Púry, Rizman: Trestní právo hmotné, II. díl. 6. vydání, Praha 2004, nakladatelství .C.H. BECK

⁹⁷ Tamtéž.

a dostávají se do rozporu se zájmy chráněnými trestními předpisy (např. trestná činnost různého druhu, prostituce, alkoholismus, narkomanie, nedodržování zásad hygieny apod.).

Svádění k zahálčivému nebo nemravnému životu má širší obsah než navádění, neboť sem spadá nejen přímé vyzývání, ať slovem nebo skutkem, nýbrž i takové jednání pachatele před osobou mladší osmnácti let, které může u ní, a to i při jejím pasivním chování, vyvolat takové zájmy a návyky, které zpravidla vedou k zahálčivému nebo nemravnému životu (děti totiž napodobují chování dospělých, a to i neuvědoměle). Nezáleží na tom, zda osoba mladší osmnácti let již před takovým jednáním pachatele nemravný život vedla, poněvadž jednání pachatele v ní tyto negativní návyky utvrzuje a posiluje. Musí jít z povahy věci o úmyslné jednání, které se podobá návodu a svou povahou musí být způsobilé nepříznivě ovlivnit osobu mladší osmnácti let. Půjde zpravidla o působení trvajícím delší dobu.⁹⁸

Jednání pachatele spočívající v tom, že přiměje osobu mladší než osmnáct let k opětovným souložím a tím ji vede k pohlavní nevázanosti, lze považovat za svádění k nemravnému životu, které je způsobilé vydat takovou osobu v nebezpečí zpustnutí ve smyslu § 217 odst. 1, písm. a) TrZ.⁹⁹

Naproti tomu krátkodobé jednání obviněného záležející v tom, že násilím přinutí dvanáctiletou poškozenou, aby trpěla jeho sexuální chování a sama je opětovala a fyzicky a psychicky ji přitom týrá, nelze považovat za svádění k nemravnému životu ve smyslu § 217 odst. 1 písm. b), o ohrožování mravní výchovy mládeže (srov. R 47/1992).

O *umožnění vést zahálčivý nebo nemravný život* půjde v případě jednání, kterým pachatel pro osobu mladší než osmnáct let, ať už přímo nebo nepřímo, vytváří podmínky pro vznik nežádoucích návyků a sklonů (např. jde o poskytování

⁹⁸ Tamtéž.

⁹⁹ Bláha, Roman, Mgr. Trestněprávní aspekty regulace prostituce v České republice, NOVATRIX, 2008

nedostatečné péče dítěti, které se stává tzv. dítětem ulice, ponechaným bez dozoru a tím vystaveným i negativním vlivům takového prostředí).¹⁰⁰

Příkladem naplnění znaku umožnění vést zahálčivý nebo nemravný život může být situace, kdy se nezletilá osoba zdržuje v denních i nočních hodinách v nočním pánském klubu provozovaném jejími rodiči. Nezletilý v důsledku těchto návštěv byl v plném rozsahu seznámen s provozem a činností tohoto podniku, a pokud rodič v klubu nebyl přítomen, podílel se na zajišťování provozu podniku například tím, že poskytoval zákazníkům telefonicky informace o poskytování erotických služeb v klubu včetně jejich cen (srov. usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 6 Tdo 195/2006).

Závažné porušení povinnosti pečovat o osobu mladší než osmnáct let je třeba spatřovat v porušení povinností vyplývajících z rodičovské zodpovědnosti nebo jiné obdobné zodpovědnosti za výchovu osoby mladší osmnácti let (dítěte).

Pachatelem ve vztahu k jednáním uvedeným v písm. a) nebo b) odstavce 1 § 217 může být kdokoli (např. i uznávaný člen party nedospělých požívající u nich autority), tedy nejen ten, kdo má zvláštní povinnost pečovat o ohroženou osobu. Pokud však podstata jednání pachatele spočívá v porušení povinnosti náležitě pečovat o ohroženou osobu [písm. c) odstavce 1 § 217], přicházejí v úvahu jako pachatelé jen osoby, která mají zvlášť uloženou povinnost pečovat o osobu mladší 18 let, a to zejména rodiče (srov. § 31 až § 45 zákona o rodině) nebo osoby, které jsou povinni vykonávat náhradní rodičovskou péči.¹⁰¹

Po subjektivní stránce může být tento trestný čin spáchán úmyslně i z nedbalosti.

Pokud jde o vztah k jiným ustanovením trestního zákona je vhodné zmínit, že je možný jednočinný souběh trestného činu podle § 217 odst. 1 s trestnými činy kuplířství podle § 205, svádění k pohlavnímu styku podle § 217b, znásilnění podle § 241, pohlavního zneužívání podle § 242 a podle § 243.

¹⁰⁰ K tomu srov. Šámal, Púry, Rizman: Trestní právo hmotné, II. díl. 6. vydání, Praha 2004, nakladatelství .C.H. BECK

¹⁰¹ Tamtéž.

Za nedostatek platné právní úpravy považují zcela nedostatečné vymezení pojmů zahálčivý a nemravný život, které jsou značně obecné a neurčité. Považují na tomto místě za vhodné citovat z učebnice trestního práva hmotného, obecné části I. (Novotný a kol.): *„Ze zásady (nullum crimen, nulla poena sine lege – pozn. autora) plyne, že trestní právo musí obsahovat uzavřený katalog trestných činů a uzavřený katalog trestů a je tedy zakázána analogie při řešení otázek zvláštní a obecné části v neprospěch pachatele (in malam partem). Konečně je třeba zásadu interpretovat tak, že zákonný katalog trestných činů musí obsahovat nejen výčet trestných činů podle jejich názvů, avšak i jejich dostatečně určité, jasné a přesné definice...“*.¹⁰²

Korespondujícím ustanovením v novém trestním zákoníku je ustanovení § 201 – Ohrožování výchovy dítěte. Dítětem se dle ustanovení § 126 nového trestního zákona rozumí, stejně jako za stávající úpravy, osoba mladší patnácti let. Oproti předchozí úpravě je do základní skutkové podstaty zařazeno také, vedle ostatních forem jednání výše uvedených, umožnění dítěti opatřovat pro sebe nebo pro jiného prostředky trestnou činností nebo jiným zavrženíhodným způsobem. Bohužel, zákonodárce nevyžil možnosti určitěji vymežit klíčové pojmy záhalčivý a nemravný život. Není zde zaveden, stejně jako v platné právní úpravě, žádný demonstrativní výčet, ani nejsou pojmy nijak definovány.

Ze statistik vyplývá, jakým způsobem byl tento trestný čin stíhán v posledních letech.¹⁰³

Rok	Stíháno	Obžalováno	Odsouzeno
1997	745	647	333
1998	896	766	394
1999	851	729	394
2000	906	794	397
2001	981	837	419
2002	965	888	551
2003	1016	941	542

¹⁰² K tomu srov. Novotný O., Dolenský A., Jelínek J., Vanduchová M: Trestní právo hmotné, I. obecná část, 3. přepracované vydání, nakladatelství CODEX, 1997, str. 19

¹⁰³ K tomu srov. Ministerstvo spravedlnosti ČR, Statistické ročenky vydané v letech 1998,1999,2000,2001,2002,2003,2004,2005,2006,2007,2008, 2009. Pozn. ročenky uvádějí údaje za rok předchozí.

2004	884	817	544
2005	845	765	442
2006	785	709	444
2007	742	660	471
2008	947	868	582

4.2.6. Trestný čin svádění k pohlavnímu styku (§ 217a TrZ)

V novém ustanovení § 217a TrZ je s účinností od 1.1.2004 sankcionováno po vzoru zahraničních právních úprav (Švédsko, Rakousko) jednání pachatele, který nabídne, slíbí nebo poskytne osobě mladší osmnácti let za pohlavní styk s ní, nebo za její pohlavní sebeukájení, obnažování nebo jiné srovnatelné chování úplatu nebo jinou výhodu či prospěch. Důvodem pro zavedení této skutkové podstaty do platného trestního zákoníku byla skutečnost, že postihované jednání se v České republice v uplynulých letech značně rozšířilo. Přitom takové jednání vede k výraznému mravnímu ohrožení dítěte a k narušení jeho hodnotového systému.

Za výše uvedené jednání je možné uložit trest odnětí svobody až na dvě léta nebo peněžitý trest. Odnětím svobody na šest měsíců až pět let bude pachatel potrestán, spáchal-li čin uvedený v odstavci 1 ze zavrženíhodné pohnutky, nebo pokračuje-li v páchání takového činu po delší dobu, nebo spáchal – li takový čin opětovně.

Objektem trestného činu svádění k pohlavnímu styku je zájem na řádné výchově osob mladších osmnácti let, a to proti útokům spočívajícím ve svádění k prostituci, která je v hlubokém rozporu s morálkou občanské společnosti.

Z dikce této skutkové podstaty vyplývá, že jde o trestní postih pachatele, který tím svádí osobu mladší osmnácti let k provozování prostituce či podobnému sexuálnímu chování anebo jen využívá takové osoby, která tyto sexuální služby již poskytuje. Může jít dokonce i o případ, kdy jde o prostitutku či prostitutu mladšího osmnácti let, který takové služby pachateli přímo nabízí. Vždy však musí jít, jak vyplývá z dikce tohoto ustanovení, o sexuální služby, a proto pod tuto skutkovou podstatu nespadají

případy, kdy je např. úplata poskytnuta osobě mladší osmnácti let v souvislosti s natáčením uměleckého filmu nebo vytvářením jiného uměleckého díla, např. sochy, obrazu, umělecké fotografie apod., kdy osoba mladší než osmnáct let slouží jako model. V těchto případech nebude samozřejmě dán ani potřebný stupeň nebezpečnosti činu pro společnost (srov. § 3 odst. 1, 2 a 4).¹⁰⁴

K pojmu *pohlavní styk* viz výše v bodě ohledně trestného činu kuplířství.

Pohlavním sebeukájením je masturbace, a to jak prováděná dotyky nebo hlazením na pohlavních orgánech nebo jiných sexuálně významných částech těla (např. prsou, stehnech apod., tak i s pomocí vibrátorů, umělých vagín a jiných pomůcek. Pohlavní sebeukájení je zde prováděno za účelem sexuálního vzrušení pachatele, který je zpravidla bezprostředně pozoruje.

Obnažováním se zde rozumí svlékání jednotlivých částí oděvu prováděné za účelem sexuálního vzrušení pachatele, kdy jsou odhalovány zejména eroticky významné části těla (např. genitálie nebo poprsí), tedy tzv. striptýz. Vzhledem k dikci však nemusí dojít k úplnému obnažení, ale postačí obnažování i jen některých částí těla (např. jen prsou). Prosté ukázání nahého těla osobou mladší osmnácti let bez obnažování před pachatelem za účelem jeho sexuálního vzrušení by mohlo být podřazeno pod jiné srovnatelné chování.

Jiným srovnatelným chováním může být takové jednání, které není ani pohlavním stykem, pohlavním sebeukájením nebo obnažováním, např. některé sexuálně patologické praktiky spočívající v sadistickém či masochistickém jednání nebo tzv. písingu apod. vyžadovaném pachatelem za úplatu nebo jinou výhodu či prospěch. Podle mého názoru je nedostatkem platné právní úpravy, že zákon toto jiné srovnatelné jednání blíže nevymezuje, a to alespoň příkladným výčtem možných jednání. V zákoně ani není uvedeno, jakého cíle by mělo „jiné srovnatelné jednání“ dosáhnout. Nový trestní zákon tuto vadu alespoň částečně napravit, když v ustanovení § 202 odst. 1 je uvedeno, že jiné srovnatelné jednání je za účelem pohlavního uspokojení.

¹⁰⁴ K tomu srov. Šámal, Púry, Rizman: Trestní právo hmotné, II. díl. 6. vydání, Praha 2004, nakladatelství .C.H. BECK

Poskytnutí úplaty nebo jiné výhody či prospěchu je nejen jeho přímé bezprostřední předání (ve formě peněz nebo jiných materiálních hodnot), ale i nepřímé poskytnutí materiální či jiné výhody nebo poskytnutí protislužby.

O *poskytnutí* proto jde nejen v případě, kdy peníze nebo věc jako úplata jsou předány osobě mladší osmnácti let za pohlavní styk s ní nebo za její pohlavní sebeukájení, obnažování nebo jiné srovnatelné chování, ale i tehdy, dostane-li se takové osobě jiného prospěchu, protislužby nebo jiné výhody.

Trestný čin svádění k pohlavnímu styku je tu dokonán nejen poskytnutím úplaty nebo jiné výhody či prospěchu, ale též jeho *nabídnutím* nebo *slíbením*; v posledních dvou uvedených případech se nevyžaduje, aby podplácená osoba úplatek přijala. Nemusí ani dojít k pohlavnímu styku s takovou osobou mladší osmnácti let nebo k jejímu pohlavnímu sebeukájení, obnažování nebo jinému srovnatelnému chování.

Nabídnutí úplaty nebo jiné výhody či prospěchu je jednání, kterým pachatel projevuje ochotu úplatu, jinou výhodu či prospěch poskytnout proto, aby jeho požadavku směřujícímu k pohlavnímu styku s osobou mladší osmnácti let, k jejímu pohlavnímu sebeukájení, obnažování nebo jinému srovnatelnému chování bylo vyhověno. Je jím jakýkoli, ať výslovný nebo konkludentní návrh na poskytnutí úplaty nebo jiné výhody či prospěchu. Z časového hlediska může být nabídka formulována tak, že k plnění z ní může dojít okamžitě po její akceptaci nebo v budoucnu, a to jak před pohlavním stykem s osobou mladší osmnácti let, jejím pohlavním sebeukájením, obnažováním nebo jiným srovnatelným chováním, tak i po něm.

Slib úplaty nebo jiné výhody či prospěchu je vyjádření závazku pachatele úplatu nebo jinou výhodu či prospěch poskytnout, jestliže bude jeho požadavku osobou mladší osmnácti let vyhověno. Slib úplatku směřuje do budoucna, má se realizovat až po splnění další podmínky či podmíněk. Oproti nabídce je slib zpravidla méně konkrétní.

Úplata nebo jiná výhoda či prospěch může být nabídnuta, slíbena nebo poskytnuta i *prostřednictvím jiné osoby*, např. kuplíře.¹⁰⁵

¹⁰⁵ Tamtéž.

Po subjektivní stránce je třeba úmyslu.

Pokud jde o vztah k jiným ustanovením, je možný jednočinný souběh trestného činu podle § 217a s trestnými činy pohlavního zneužívání podle § 242 a podle § 243. Jednočinný souběh trestného činu podle § 217a s trestným činem ohrožování mravní výchovy mládeže podle § 217 odst. 1 je možný zvláště v případě, kdy svádění k pohlavnímu styku je součástí širšího jednání vůči osobě mladší osmnácti let, kterým je tato osoba vydána nebezpečí zpustnutí. Lze konstatovat, že ustanovení § 217a odst. 1 je vůči ustanovení § 217 odst. 1 v poměru subsidiarity například tehdy, pokud by osoba mladší osmnácti let byla vydána v nebezpečí zpustnutí právě jen takovým jednáním pachatele, které by spočívalo v nabídce, slibu nebo poskytnutí úplaty za pohlavní styk s dítětem (případně za obnažování, sexuální sebeukájení, atd.). V případě subsidiarity je jednočinný souběh trestných činů vyloučen.

Ve vztahu k trestnému činu kuplířství podle § 204 je trestný čin svádění k pohlavnímu styku skutkovou podstatou, která mimo jiné postihuje i zákazníky prostitutek či prostitutů mladších osmnácti let, může však být i jednáním, kterým kuplíř svádí osobu mladší osmnácti let k provozování prostituce, např. tím, že jí slibuje za prostituci ve formách uvedených v § 217a odst. 1 vysoké peněžní částky, aby ji nalákal k provozování prostituce jako činnosti, kde se dají „snadno“ vydělat „velké peníze“.

Spolu s ustanovením § 217a TrZ bylo do platného trestního zákona zařazeno i ustanovení § 217b, podle něhož osoba mladší osmnácti let, která žádá nebo přijme úplatu nebo jinou výhodu či prospěch za to, že sama má pohlavní styk, nebo se sama pohlavně ukájí, obnažuje nebo se dopouští jiného srovnatelného jednání, není pro takový čin trestná, a to ani podle ustanovení o návodci nebo pomocníkovi. Toto ustanovení vyjadřuje obecnou právní zásadu, že nemůže být trestná osoba, k jejíž ochraně je příslušné trestněprávní ustanovení určeno. Prostituce, jak již je naznačeno výše, není sama o sobě trestná.

Korespondující úprava v novém trestním zákoně je uvedena v § 202, jehož znění je totožné, s tím rozdílem, že v odstavci dvě je jako kvalifikovaná skutková podstata uvedeno i to, že pachatel spáchá čin uvedený v odstavci jedna na dítěti mladším čtrnácti let. Jak již je také uvedeno výše, zákonodárce zpřesnil definici zcela vágního

pojmu „jiné srovnatelné jednání“ tím, že takové jednání je za účelem pohlavního styku. I tak ale považuji tento termín za neurčitý a domnívám se, že by bylo vhodné zavést například demonstrativní výčet možných jiných srovnatelných jednání.

Ze statistik vyplývá, jakým způsobem byl tento trestný čin stíhán v posledních letech.¹⁰⁶

Rok	Stíháno	Obžalováno	Odsouzeno
2005	35	31	6
2006	26	25	16
2007	24	22	5
2008	37	35	11

4.2.7. Trestný čin ohrožování pohlavní nemocí (§ 226 TrZ)

Z hlediska zkoumaného tématu je vhodné ve stručnosti poukázat na trestný čin ohrožování pohlavní nemocí zařazený v platném trestním zákoně jako trestný čin proti životu a zdraví. Tohoto trestného činu se dopustí ten, kdo jiného vydá, byť i z nedbalosti, nebezpečí pohlavní nákazy. Za takové jednání hrozí pachateli trest odnětí svobody až na 6 měsíců.

Objektem tohoto trestného činu je zájem na ochraně lidského zdraví před pohlavní nákazou. Toto ustanovení je určeno k ochraně občanů pouze před ohrožením nákazou pohlavní choroby. Tam, kde je skutečně jednání pachatele vyvolána porucha, tj. onemocnění pohlavní chorobou, půjde již o některý z trestných činů ublížení na zdraví, vůči nimž je trestný čin podle § 226 TrZ ve vztahu subsidiarity.

Znak *vydá jiného v nebezpečí pohlavní nákazy* je nutno vykládat tak, že pro jeho naplnění sice postačí, aby byla jiná osoba jednání pachatele pouze ohrožena pohlavní nákazou, ale musí jít o ohrožení, které hrozí reálně a bezprostředně. Zpravidla se tak stane při pohlavním styku.

Formulace „byť z nedbalosti“ znamená, že tento trestný čin je možné spáchat jak úmyslně, tak z nedbalosti. Nedbalostní forma tohoto trestného činu přichází v úvahu

¹⁰⁶ K tomu srov. Ministerstvo spravedlnosti ČR, Statistické ročenky vydané v letech 2006,2007,2008,2009. Pozn. ročenky uvádějí údaje za rok předchozí.

jen tehdy, když pachatel v době jednání, jímž vydává jiného v nebezpečí pohlavní nákazy nemá lékařským vyšetřením ověřeno, že choroba, jíž trpí, je chorobou pohlavní, a spoléhá bez přiměřených důvodů, že tomu tak není.¹⁰⁷

Z hlediska úpravy v novém trestním zákoně je úprava dikce ustanovení § 155 nového zákona zařazeného v dílu 3. hlavy I. zvláštní části jako trestný čin ohrožující život nebo zdraví, shodná.

Ze statistik vyplývá, jakým způsobem byl tento trestný čin stíhán v posledních letech.¹⁰⁸

Rok	Stíháno	Obžalováno	Odsouzeno
1997	4	3	1
1998	1	0	0
1999	2	2	2
2000	1	1	0
2001	0	0	3
2002	0	0	0
2003	0	0	0
2004	2	2	0
2005	3	3	0
2006	1	1	2
2007	0	0	0
2008	0	0	0

4.2.8. Trestný čin obchodování s lidmi (§ 232a TrZ)

Ustanovení § 232a TrZ bylo do trestního zákoníku zařazeno novelou provedenou zákonem č. 537/2004 Sb. (s účinností od 22.10.2004), a to v reakci na posilování role trestněprávní recese v oblasti boje proti obchodování s lidmi za účelem sexuálního zneužívání, otroctví, nevolnictví a nucených prací v mezinárodním měřítku. Tato úprava odpovídá požadavkům rámcového rozhodnutí Rady Evropské

¹⁰⁷ K tomu srov. Šámal, Púry, Rizman: Trestní právo hmotné, II. díl. 6. vydání, Praha 2004, nakladatelství .C.H. BECK

¹⁰⁸ K tomu srov. Ministerstvo spravedlnosti ČR, Statistické ročenky vydané v letech 1998,1999,2000,2001,2002,2003,2004,2005,2006,2007,2008, 2009. Pozn. ročenky uvádějí údaje za rok předchozí.

unie ze dne 19.7.2002, o potírání obchodování s lidmi (2002/629/JVV), jakož i dalším mezinárodním smlouvám upravujícím danou oblast.

Ustanovením § 232a byly také provedeny Úmluva o otroctví ze dne 25. září 1926 (vyhl. pod č. 165/1930 Sb.) a dále také Úmluva z roku 1945. Z ustanovení relevantních mezinárodních smluv má také pro tento trestný čin význam čl. 8 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, který byl publikován pod č. 120/1976 Sb. a čl. 4 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (sdělení č. 209/1992 Sb., ve znění č. 41/1996 Sb. a č. 243/1998 Sb.). Dále srov. i Úmluvu Mezinárodní organizace práce č. 29/1930 o nucené nebo povinné práci (vyhl. č. 506/1990 Sb.).

Ustanovení o tomto trestném činu nahradilo původní ustanovení § 246 TrZ, které upravovalo trestný čin obchodování s lidmi za účelem pohlavního styku. Základní rozdíl tkví v tom, že skutková podstata trestného činu obchodování s lidmi neobsahuje na rozdíl od skutkové podstaty trestného činu obchodování s lidmi za účelem pohlavního styku „přeshraniční aspekt“. Základní skutková podstata v § 246 totiž zněla:

„Kdo do ciziny nebo z ciziny zláká, najme nebo dopraví jiného v úmyslu, aby ho bylo užito k pohlavnímu styku, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.“

V základní skutkové podstatě se trestného činu podle § 232a TrZ dopustí pachatel, který přiměje, zjedná, najme, zláká, dopraví, ukryje, zadržuje nebo vydá osobu mladší osmnácti let, aby jí bylo užito

- k pohlavnímu styku nebo k jiným formám sexuálního obtěžování nebo zneužívání,
- k otroctví nebo nevolnictví, nebo
- k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování.

Za toto jednání je možné uložit trest odnětí svobody od dvou do deseti let.

Stejně bude potrestán v odstavci dvě, kdo jiného za použití násilí, pohrůžky násilí nebo lstí anebo zneužitím jeho omylu, tísně nebo závislosti, přiměje, zjedná, najme, zláká, dopraví, ukryje, zadržuje nebo vydá, aby ho bylo užito:

- k pohlavnímu styku nebo k jiným formám sexuálního obtěžování nebo zneužívání,
- k otroctví nebo nevolnictví, nebo

- k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování. (odst. 2).

Dle odstavce 3 bude odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,

- spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,
- vydá-li takovým činem jiného v nebezpečí těžké újmy na zdraví nebo smrti,
- spáchá-li takový čin v úmyslu získat značný prospěch, nebo
- spáchá-li takový čin v úmyslu, aby jiného bylo užito k prostituci.

Dle odstavce 4 bude odnětím svobody na osm až patnáct let pachatel potrestán,

- způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 těžkou újmu na zdraví, smrt nebo jiný zvlášť závažný následek,
- spáchá-li takový čin v úmyslu získat prospěch velkého rozsahu, nebo
- spáchá-li takový čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech.

Objektem trestného činu podle § 232a je osobní svoboda v nejširším slova smyslu, tedy nejen ve smyslu volného pohybu člověka, ale i svoboda jeho rozhodování v podstatě ve všech sférách jeho života. Zákon tu mimo obecných pojmů otroctví nebo nevolnictví vypočítává sexuální zneužívání nebo obtěžování a nucené práce či jiné vykořisťování. Důvodem ochrany tu jsou morální zásady, s nimiž je obchodování s lidmi v příkrém rozporu.¹⁰⁹

Ustanovení § 232a obsahuje dvě samostatné základní skutkové podstaty. První se týká osob mladších osmnácti let (odstavec 1) a druhá se týká ostatních osob (odstavec 2), u kterých musí navíc přistoupit použití násilí, pohrůžky násilí nebo lsti anebo zneužití omylu, tísně nebo závislosti takové osoby (ostatní znaky jsou shodné).

U základní skutkové podstaty dle odstavce jedna není nutné, aby pachatel jednal proti vůli osoby mladší osmnácti let, a nemusí být na rozdíl od odstavce dva vůči ní použito násilí nebo pohrůžky násilí ani lsti anebo využito jejího omylu, tísně nebo

¹⁰⁹ K tomu srov. Šámal, Púry, Rizman: Trestní právo hmotné, II. díl. 6. vydání, Praha 2004, nakladatelství .C.H. BECK

závislosti, neboť taková osoba může být přesvědčena penězi, dárky, líčením snadného života, a to i v zahraničí, apod.

K výkladu některých pojmů, které dosud nebyly definovány ohledně jiných trestných činů výše:

Pod pojmem *najme* se chápe uzavření jakékoli i konkludentní smlouvy, jejímž obsahem je najmutí, tedy zpravidla zaměstnání, resp. příslib zaměstnání osoby směřující k tomu, aby jí bylo užito způsobem popsáním v některém z písmen a) až c) odst. 1. Pachatel zde jedná v úmyslu, aby jí bylo užito např. k pohlavnímu styku, avšak tento jeho úmysl nemusí být ve smlouvě vyjádřen (může jít např. o smlouvu, že žena bude v cizině pracovat jako modelka, herečka, servírka, barová tanečnice, společnice apod., muž jako řidič, taxíkář, číšník, tanečník, společník apod.). Nezáleží na tom, zda je taková smlouva podle práva, na základě něhož se uzavírá, neplatná.

Dopravením se rozumí přemístění jiného (osoby mladší osmnácti let ženského i mužského pohlaví) do ciziny nebo na jiné místo i v České republice, než se tato osoba v době činu zdržovala.

Ukrytím je umístění takové osoby na skryté místo nebo do úkrytu. Pachatel osobu mladší osmnácti let *ukryje*, zejména jestliže ji umístí na takovém místě, kde není dosažitelná pro své zákonné zástupce. Také ukrytí může být pachatelem provedeno i se souhlasem osoby mladší osmnácti let.

Zadržováním je jednání, při němž pachatel omezuje tuto osobu na svobodě za účelem, aby jí bylo užito ve smyslu písm. a) až c) odst. 1.

Pod pojmem *vydá* se rozumí jakýkoli způsob předání takové osoby do moci jiného k dalšímu nakládání s ní ve smyslu tohoto ustanovení (typicky se to v praxi děje např. mezi „pasáky prostitutek“). Může jít i o svěření takové osoby prostřednictvím další osoby (prostředníka). Muže se tak stát za odměnu, kterou bude především odměna finanční, ale i jiná, např. ve formě daru (cenných věcí, zlatých předmětů apod.), za jiný prospěch, ale i bez takové protihodnoty.

Čin je ohledně základní skutkové podstaty uvedené v odst. 1 dokonán tím, že taková osoba je přiměna, zjednána, najata, zlákána, dopravena, ukryta, zadržována nebo vydána za účelem, aby jí bylo užito ve smyslu písm. a) až c) odst. 1. V případě dopravení je čin dokonán tím, že předmětná osoba je dopravena na místo určení; po dobu dopravování však bude zpravidla zadržována nebo ukryta.

Není zde podmínkou, aby pachatel měl slíbenou nebo dostal odměnu, i když tomu tak zpravidla bude.

Otroctvím je stav fyzické osoby (otroka), který je předmětem vlastnického práva nebo jeho některých složek (srov. čl. 1 bod 1. Úmluvy o otroctví). Jinými slovy jde tedy o stav, spočívající v tom, že jistým lidem se upírá povaha osobnosti, kterou se člověk liší od jiných bytostí, v důsledku čehož pak takové osoby nejsou pokládány za svobodné lidi, nýbrž v podstatě za bytosti, které jsou předmětem vlastnického práva nebo některých jeho atributů.

Nevolnictvím se rozumí nejtěžší stupeň poddanství, kdy nevolník je zcela ekonomicky i osobně bezprávný a plně závislý na rozhodnutí vrchnosti, která ho může zásadním způsobem omezovat a v podstatě s ním i nakládat (disponovat) podobně jako se svým majetkem. Nevolník na rozdíl od otroka není tedy předmětem vlastnického práva nebo některých jeho složek, ale je bezprostředně podřízen vrchnosti, a proto se nemůže bez zvláštního svolení vzdálit z přikázaného obvodu, nemůže uzavřít manželství, nemůže volně disponovat se svým majetkem, obracet se svobodně na soud apod.

Nucenou prací je každá práce nebo služba, která se na kterékoli osobě vymáhá pod pohrůžkou jakéhokoli trestu a ke které se řečená osoba nenabídla dobrovolně (srov. čl. 2 odst. 1 Úmluvy Mezinárodní organizace práce č. 29/1930 o nucené nebo povinné práci). Pohrůžkou jakéhokoli trestu se rozumí nejen trest ve smyslu trestního práva, ale i každá jiná újma spočívající ve zbavení či omezení jakéhokoli práva nebo výsady dotyčné osoby. Podle nálezu Ústavního soudu publikovaného pod č. 86/1994 Sb. (sp. zn. Pl. ÚS 37/1993) čl. 2 odst. 2 cit. Úmluvy MOP č. 29/1930 nasvědčuje

tomu, že by mělo jít o veřejnoprávní vztah s pohrůžkou sankce vyplývající z poměru nadřízenosti a podřízenosti příslušných subjektů.¹¹⁰

Nucené práce zakazuje také Listina základních práv a svobod, která ve svém čl. 9 odst. 1 stanoví, že „nikdo nesmí být podroben nuceným pracím nebo službám“, přičemž současně v odstavci 2 tohoto článku stanoví, že toto ustanovení se nevztahuje na:

- práce ukládané podle zákona osobám ve výkonu trestu odnětí svobody nebo osobám vykonávajícím jiný trest nahrazující trest odnětí svobody,
- vojenskou službu nebo jinou službu stanovenou zákonem namísto povinné vojenské služby,
- službu vyžadovanou na základě zákona v případě živelních pohrom, nehod nebo jiného nebezpečí, které ohrožuje životy, zdraví nebo značné majetkové hodnoty,
- jednání uložené zákonem pro ochranu života, zdraví nebo práv druhých.

Podobně stanoví zákaz nucené práce i čl. 4 odst. 2 shora uvedené Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podle něhož „*od nikoho se nebude vyžadovat, aby vykonával nucené nebo povinné práce*“. Také toto ustanovení blíže specifikuje, na které povinné nebo nucené práce se toto ustanovení nevztahuje, viz blíže daný článek.

Za *jinou formou vykořisťování* je třeba považovat jakoukoli jinou činnost pachatele, jenž kořistí z činnosti osoby, s kterou je obchodováno, tedy získává z její činnosti jakýkoli neoprávněný majetkový prospěch.

Po subjektivní stránce se vyžaduje úmysl, aby s osobou mladší osmnácti let bylo obchodováno některým z uvedených způsobů za účelem uvedeným v některém z písmen a) až c) odst. 1. Postačí úmysl eventuální.

Pokud jde o některé pojmy uvedené ve skutkové podstatě odst. 2.

¹¹⁰ Tamtéž.

Jiným se rozumí osoba ženského nebo mužského pohlaví, která není dítětem ve smyslu § 216b, neboť na to se vztahuje samostatná skutková podstata vymezená v odstavci 1.

Pachatel zde musí na rozdíl od odstavce 1 *jednat za použití násilí, pohrůžky násilí nebo lsti anebo při zneužití omylu, tísně nebo závislosti jiného*, kterého má být užito k některému z účelů uvedených v písmenech a) až c).

Násilím se rozumí použití fyzické síly k překonání nebo zamezení kladeného nebo očekávaného odporu. Násilí musí být prostředkem nátlaku na vůli jiného. Není podmínkou, aby poškozený kladl odpor, např. když si je vědom fyzické převahy útočníka nebo útočnicků a z obavy před dalším násilím odpor raději vůbec neprojevuje a plně se podrobuje vůli pachatele. Násilí zpravidla směřuje proti tomu, kdo je předmětem obchodování s lidmi, lze je však spáchat i proti jiné osobě nebo věci, pokud je prostředkem nátlaku na vůli jiného (srov. přiměřeně R 1/1980). Podle § 89 odst. 6 je trestný čin spáchán násilím i tehdy, je-li spáchán na osobě, kterou pachatel uvedl do stavu bezbrannosti lští.

Pohrůžkou násilí se rozumí jak pohrůžka bezprostředního násilí, tak i pohrůžka násilí, které má být vykonáno nikoli ihned, ale teprve v bližší nebo vzdálenější budoucnosti. Pohrůžka násilí nemusí směřovat přímo proti osobě, která je předmětem obchodování s lidmi (může např. směřovat vůči jeho dítěti, blízkému příbuznému apod.). Pohrůžka se může týkat i násilí na majetku.

Lstí se zde rozumí vyvolání omylu u jiného s úmyslem ho přimět, zjednat, najmout, zlákat, dopravit, ukrýt, zadržovat nebo vydat za účelem, aby ho bylo užito ve smyslu výše uvedeném.

Tíseň je stav, byť přechodný, vyvolaný nepříznivými okolnostmi, které vedou k omezení volnosti v rozhodování. Tyto nepříznivé poměry se mohou týkat osobních, rodinných, majetkových či jiných poměrů, pro něž se utiskovaná osoba ocitá v těžkostech a neshodách.

Závislost je stav, v němž se osoba nemůže svobodně rozhodovat vzhledem k tomu, že je v určitém směru odkázána na pachatele (poměr dlužníka a věřitele, učitele a žáka apod.).

Čin dle odstavce 2 je dokonán tím, že taková osoba je přiměna, zjednána, najata, zlákána, dopravena, ukryta, zadržována nebo vydána za účelem, aby jí bylo užito ve smyslu písm. a) až c) odst. 2. V případě dopravení je čin dokonán tím, že předmětná osoba je dopravena na místo určení; po dobu dopravování však bude zpravidla zadržována nebo ukryta.

Po subjektivní stránce se taktéž vyžaduje úmysl obchodovat s jiným (osobou starší osmnácti let) některým z uvedených způsobů za účelem uvedeným v některém z písmen a) až c). Postačí úmysl eventuální.¹¹¹

Pokud jde o kvalifikované skutkové podstaty, z hlediska zkoumané problematiky má význam skutečnost, že dle odstavce tři bude potrestán pachatel, který spáchá čin dle odstavce 1 nebo 2 v úmyslu, aby dotčené osoby bylo užito k prostituci. Vzhledem ke skutečnosti, že kořistění z prostituce a její organizace je často činností, která je svou povahou organizovaná a skupiny, které se této činnosti účastní často působí ve více státech, může být v souvislosti s prostitucí na místě aplikace ustanovení odst. 4, písm. c), kde je pachatel postihnut odnětím svobody na osm až patnáct let, spáchá – li čin uvedený v odst. 1. a 2. ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech.

Pokud jde o vztah k jiným ustanovením zvláštní části TrZ, je možný jednočinný souběh trestného činu obchodování s lidmi podle § 232a s trestným činem nedovoleného překročení státní hranice podle § 171a, příp. § 171b. Je vyloučen jednočinný souběh trestného činu obchodování s lidmi podle § 232a s trestným činem obchodování s dětmi podle § 216a, neboť ustanovení § 232a je při obchodování s dítětem (osobou mladší osmnácti let) za účelem, aby ho bylo užito ve smyslu písm. a) až c) § 232a, speciální ve vztahu k trestnému činu obchodování s dětmi podle § 216a. Půjde-li o svěření dítěte do moci jiného za jiným účelem, např.

¹¹¹ Tamtéž.

adopce nebo pro jiný podobný účel a za odměnu, půjde jen o trestný čin obchodování s dětmi podle § 216a.

Je vyloučen souběh trestného činu obchodování s lidmi podle § 232a s trestným činem kuplířství, neboť trestný čin obchodování s lidmi je trestným činem speciálním vůči trestnému činu kuplířství.

Pokud jde o úpravu v novém trestním zákoně, tento trestný čin je upraven v § 163 a je zařazen do dílu 1. „Trestné činy proti svobodě“, hlavy II. nazvané „Trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství“. Do základních skutkových podstat uvedených v odstavcích jedna a dva byly doplněny, vedle stávajících forem jednání pod písmeny a) až c) výše, také jednání, která směřují k tomu, aby dítěte bylo užito:

- k odběru tkáně, buňky nebo orgánu z jeho těla a
- k službě v ozbrojených silách.

Byla také zařazena kvalifikovaná skutková podstata uvedená v odst. 5, na základě které je možné stíhat pachatele, který způsobí činem dle odst. 1 a 2 smrt. Možný trest odnětí svobody je deset až šestnáct let.

Ze statistik vyplývá, jakým způsobem byl tento trestný čin stíhán v posledních letech.¹¹²

Rok	Stíháno	Obžalováno	Odsouzeno
2004	0	0	0
2005	0	0	0
2006	14	14	1
2007	20	20	4
2008	19	17	3

¹¹² K tomu srov. Ministerstvo spravedlnosti ČR, Statistické ročenky vydané v letech 2005,2006,2007,2008, 2009. Pozn. ročenky uvádějí údaje za rok předchozí.

4.2.9. Poznámky k úpravě v novém trestním zákoně

Z hlediska zkoumané problematiky trestněprávních aspektů prostituce je potřeba upozornit na některé změny, které přináší v této oblasti zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Hlava číslo III. nového trestního zákona je nazvána „Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti“. V hlavě III jsou obsaženy trestné činy proti lidské důstojnosti, a to jen ve sféře pohlavní. Jako trestné činy tohoto druhu se postihují jednání, která jsou v rozporu s mravními názory společnosti na sexuální vztahy.¹¹³

Pod společným názvem tu jsou uvedeny trestné činy, které mimo lidské důstojnosti chrání:

- svobodu rozhodování v pohlavních vztazích,
- nerušený mravní a tělesný vývoj dětí, který by mohl být narušen předčasnými pohlavními styky nebo jiným nevhodným jednáním,
- morální zásadu nedovolující soulož mezi nejbližšími příbuznými.¹¹⁴

Předmětem útoku zde vždy mohou být jak osoby mužského, tak i osoby ženského pohlaví.

Po subjektivní stránce je třeba u všech trestných činů úmyslného zavinění.

Hlava III. obsahuje následující trestné činy:

Znásilnění (§ 185), sexuální nátlak (§ 186), pohlavní zneužití (§ 187), sexuální nátlak (§ 188), kuplířství (§189), prostituce ohrožující mravní vývoj dětí (§ 190), šíření pornografie (§ 191), výroba a jiné nakládání s jinou dětskou pornografií (§ 192), zneužití dítěte k výrobě pornografie (§ 193).

Bližší bych se rád vyjádřil k trestným činům sexuálního nátlaku a prostituce ohrožující mravní vývoj dětí.

Trestný čin sexuálního nátlaku obsahuje v odstavcích 1 a 2 dvě základní skutkové podstaty. Dle odstavce 1 se trestného činu dopustí pachatel, který jiného násilím, pohrůzkou násilí nebo jiné těžké újmy donutí k pohlavnímu sebeukájení,

¹¹³ K tomu srov. Důvodová zpráva_zvláštní část.

¹¹⁴ Tamtéž.

k obnažování, nebo jinému srovnatelnému chování. Za toto jednání může být pachatel potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta.

Dle odstavce 2 bude stejně potrestán pachatel, který přiměje jiného k pohlavnímu styku, k pohlavnímu sebeukájení, k obnažování nebo jinému srovnatelnému chování zneužívaje jeho závislosti, jeho bezbrannosti nebo svého postavení a z něho vyplývající důvěryhodnosti nebo vlivu. Je zřejmé, že tato skutková podstata v podstatě přejímá právní úpravu ustanovení § 243 platného trestního zákona (soulož a jiný pohlavní styk), a tuto dále rozšiřuje i na pohlavní sebeukájení, k obnažování nebo jinému srovnatelnému chování, přičemž nejde jen o zneužití závislosti takové osoby, ale alternativně o zneužití její bezbrannosti nebo její závislosti.

Ustanovení pak dále doplňuje ochranu proti dalším formám sexuálního zneužívání tak, aby byla zajištěna ochrana i před takovým v praxi se též vyskytujícím jednáním. Toto ustanovení je i provedením rámcového rozhodnutí Rady EU 2004/68/SVV o boji proti sexuálnímu zneužívání dětí a dětské pornografii [srov. čl. 2 písm. c) i) a iii) a čl. 5 odst. 1, 2 písm. a), c)]. Uvedený trestný čin naplňuje rovněž požadavky návrhu Úmluvy Rady Evropy o ochraně dětí před sexuálním vykořisťováním a sexuálním zneužíváním /PC-ES (2007) 6 E FIN/, který je aktuálně finalizován. Předmětný návrh úmluvy požaduje zavést trestní postih i u méně závažných forem sexuálního zneužívání dětí (do 18 let) v případě, že pachatel zneužije závislosti dítěte, jeho bezbrannosti (zvláštní zranitelnosti, zejména fyzického či mentálního postižení) nebo svého postavení a z něho vyplývající důvěryhodnosti nebo vlivu. Navrhovaná skutková podstata trestného činu sexuálního nátlaku tak umožňuje efektivně plnit závazky České republiky vůči Evropské unii a Radě Evropy.¹¹⁵

Jak je z výše uvedeného zřejmé, zákonodárce u skutkových podstat v prvním i druhém odstavci užívá termínu „jiného srovnatelného chování“. Považuji tento termín za velice nešťastný, neboť postihované jednání tímto není dostatečně vymezeno. Nová úprava tak přejímá neduhy úpravy předchozí, když pojem „jiné srovnatelné jednání“ je v platném trestním zákoně také bez dalšího užíván. Možnost napravit tuto vadu nebyla využita. Domnívám se, že zákonodárce by neměl přejímat vágní

¹¹⁵ Tamtéž

formulace úpravy předchozí, byť judikatura a odborná literatura dovozuje, co je obsahem takových formulací. Jak jsem již uvedl výše, u takto zcela vágních pojmů je vhodné zavést minimálně demonstrativní výčet možných jednání.

Trestného činu prostituce ohrožující mravní vývoj dětí se v základní skutkové podstatě uvedené v odstavci 1 dopustí ten, kdo provozuje prostituci v blízkosti školy, školského nebo jiného obdobného zařízení nebo místa, které je vyhrazeno nebo určeno pro pobyt nebo návštěvu dětí. Trest, který zákon stanoví, je odnětí svobody až na dvě léta. Je zřejmé, že osobou, která tento trestný čin bude moci spáchat, je pouze osoba, která prostituci provozuje, t.j. prostitut samotný.

V tom spočívá rozdíl oproti skutkové podstatě uvedené v odstavci 2, kde je stíhán pachatel, který organizuje, střeží nebo jiným způsobem zajišťuje provozování prostituce v blízkosti školy, školského nebo jiného obdobného zařízení nebo místa, které je vyhrazeno nebo určeno pro pobyt nebo návštěvu dětí. Zákonodárce považuje právem trestný čin, kterého se dopustí pachatel naplněním této skutkové podstaty, za nebezpečnější pro společnost, než je tomu v případě skutkové podstaty dle odst. 1. Pachateli může být uložen trest odnětí svobody až na tři léta. Podle tohoto ustanovení bude možné stíhat osoby, které prostitutkám/prostitutům organizují činnost a vytvářejí podmínky pro její výkon takovým způsobem, který je ve skutkové podstatě uveden. Bude se zcela jistě jednat o osoby, které jsou běžně označovány jako „pasáci“. Jednočinný souběh s trestným činem kuplířství bude možný.

Otázkou je, zda je možné stíhat některé osoby jako účastníky trestného činu účastenství k trestnému činu dle odstavce 1. Osobně se domnívám, že je to vyloučeno s ohledem na znění odstavce 2 ve formě organizátorství. Není ale podle mého názoru vyloučeno účastenství ve formě návodu a v některých případech pomoci (tedy jiný způsob pomoci než střežení místa činu, činnost by nemělo být možné podřadit pod zajišťování provozování prostituce na výše uvedených místech).

Odstavec tři obsahuje kvalifikovanou skutkovou podstatu pro případ, že se činu uvedeného v odstavci 1 nebo 2 dopustí pachatel nejméně na dvou takových místech nebo opětovně.

Důvodová zpráva ohledně tohoto trestného činu konstatuje: „*Provozování prostituce v blízkosti školy nebo jiného obdobného zařízení nebo místa, které je vyhrazeno*

nebo určeno pro návštěvu osob mladších než osmnáct let, zpravidla mravně ohrožuje mládež, a proto osnova po vzoru některých zahraničních úprav (např. § 184b německého trestního zákoníku) zavádí trestní sankce i za taková jednání úpravou trestného činu prostituce ohrožující mravní vývoj dětí (§ 187). Navrhované znění § 187 se vztahuje na provozování prostituce např. v blízkosti školského poradenského zařízení, školského účelového zařízení nebo zařízení školního stravování ve smyslu zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, která jsou určena pro návštěvu dětí, stejně tak jako na provozování prostituce např. v blízkosti školských ubytovacích zařízení typu domova mládeže nebo internátu nebo v blízkosti školských zařízení určených pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a pro poskytování preventivně výchovné péče podle zákona č. 109/2002 Sb. (diagnostické ústavy, dětské domovy, dětské domovy se školou, výchovné ústavy, střediska výchovné péče). Skutková podstata prostituce ohrožující mravní vývoj dětí podle § 187 návrhu se dále vztahuje i na jiná než školská zařízení, která jsou určena pro návštěvu nebo pobyt dětí. Takovými zařízeními jsou např. zařízení sociálně-právní ochrany dětí ve smyslu § 39 a násl. zákona č. 359/1999 Sb. (zařízení odborného poradenství pro péči o děti, zařízení sociálně výchovné činnosti, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, výchovně rekreační tábory, zařízení pro výkon pěstounské péče) nebo některá zařízení sociálních služeb podle zákona č. 108/2006 Sb. (např. nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, domovy pro osoby se zdravotním postižením určené pro děti a mládež apod.).“

Pro úplnost uvádím, že za účinnosti platného trestního zákona byla možnost postihnout pachatele, který se dopouštěl stejného jednání jako pachatel trestného činu prostituce ohrožující mravní vývoj dětí, velmi problematická, a to zejména pokud jde o základní skutkovou podstatu uvedenou v odstavci jedna, kde jde o samotné provozování prostituce. Poskytování prostituce v blízkostech škol a podobných zařízení se snažily zamezit města a obce vydáváním obecně závazných vyhlášek, které stanovily příslušné zákazy. Porušení takových ustanovení je ovšem možné stíhat pouze jako přestupek, a to je zřejmě neefektivní.

5. Část

Snahy o novou zákonnou úpravu provozování prostituce a jevů s ní souvisejících

5.1. Obecná úvaha

Nepovažuji způsob, jakým se k regulaci prostituce staví zákonodárce v České republice za ideální. Jak již je uvedeno výše, provozování prostituce samotné není bez dalšího trestné. Trestné jsou některé nicméně jevy s provozováním prostituce spojené, a to zejména kuplířství a obchodování s lidmi. Provozování prostituce samo o sobě může být trestné, pokud se prostituující osoba dopustí určitých kvalifikovaných forem jednání (viz výše v části 4.). Požaduje se tedy, aby prostituující se osoba vykonala cosi „navíc“ než jen běžné poskytnutí služby. Na druhé straně, vedle toho, že zákonodárce prostituci nezakazuje, nevěnuje jejímu výkonu téměř žádnou pozornost, jinými slovy výkon prostituce není nijak regulován. To může být do jisté míry dáno tím, že Česká republika je vázána Úmluvou, která jakoukoli regulaci členským státům zakazuje.

V důsledku (ne)zákonné úpravy dochází ke konstantnímu nárůstu trestné činnosti spojené s provozováním prostituce, neschopnosti zmapovat situaci v oblasti prostituce a dalších patologických jevů s provozováním prostituce spojených. Prostituující se osoby nejsou nuceny dodržovat žádná zdravotní ani jiná opatření. V praxi příslušných orgánů nejsou nuceny prostituující se osoby platit žádnou daň, a to ačkoli povinnost platit daň z příjmu existuje, problémem je dokazování výše příjmů pocházejících z prostituce, zejména díky neochotě osob provozujících prostituci odevzdávat část svého příjmu ve formě daní. Obecně známo také je, že finanční úřady daň prostituujícím se osobám nedoměrují, neboť stát by tím *de facto* prostituci jako takovou legalizoval a sám by se stavěl do role osoby, která z prostituce má prospěch. Vše výše uvedené jistě může být stav, který se zdá být výhodný pro samotné nevěstky, nikoli však už pro ostatní.

5.2. Zahraniční přístupy k řešení problémů souvisejících s prostitucí

Evropské státy se při řešení problémů souvisejících s prostitucí odklánějí od aboličního přístupu k přístupu reglementačnímu. Mezi Evropské státy, které se

rozhodly oblast prostituce regulovat, patří například Rakousko, Nizozemsko, Německo, Řecko, Norsko, Švédsko, Švýcarsko, Turecko a od roku 1992 i Maďarsko. Aboliční přístup je zachován například v Polsku, Rusku, Litvě a Estonsku. Represivní přístup je v Rumunsku a Bulharsku. Ve většině případů se jedná o regulativy zaměřené na kriminální věk prostituujících se osob, zákaz, či vyměření zón pro pouliční prostituci, stanovení podmínek provozování veřejných domů, registraci prostitutek, pravidelné lékařské prohlídky, povinnost placení sociálního a zdravotního pojištění a odvod daní z příjmu.¹¹⁶

Z hlediska budoucí právní úpravy v České republice je vhodné uvést, jakým způsobem se s problematikou vypořádaly některé státy, které stejně jako Česká republika přistoupily k Úmluvě.

Itálie

V Itálii existuje již od roku 1958 zákon, na základě kterého je zakázán provoz veřejných domů, žádné státní orgány nesmějí registrovat osoby provozující prostituci, ani jim ukládat povinnost pravidelné docházky do úřadů (například zdravotnických). Trestní zákon trestá navádění k prostituci a její umožňování, navádění k prostituci ženských potomků, manželek a sester a obsahuje i další omezení jako je obchodování se ženami a podobně.

Francie

Francie netrestá prostituci, toleruje ji a trestá jevy, které s prostitucí souvisejí. Tento fakt dokumentuje skutečnost, že osoby provozující prostituci nejsou trestné za její provozování, ale postihuje se proces lákání – získání klienta. Podle našeho výkladu je tedy francouzská legislativa represivní, protože lákání je pojmovým znakem provozování prostituce. Je jejím *conditio sine qua non*. Trestní zákon obsahuje trestný čin kuplířství, který se vztahuje na osobu, která vědomě bydlí s osobou provozující prostituci, osobu, která prodává budovu, o které ví, že bude v budoucnu použita k prostituci, manžela přijímajícího prostředky z prostituce získané z prostituce své manželky.

¹¹⁶ K tomu srov. Bláha, Roman, Mgr. Trestněprávní aspekty regulace prostituce v České republice, NOVATRIX, 2008

Legislativní opatření Francie a Itálie neodrážejí každodenní realitu. Prostituce je v praxi tolerována. Státy se snaží o zamezení přílivu cizinek provozujících prostituci a velmi důsledně využívají svou legislativu v oblasti obchodování se ženami. Trestají se jen nejkřiklavější případy domácí prostituce.¹¹⁷

Klasickým příkladem reglementačních úprav je úprava v Nizozemsku a Rakousku.

Nizozemsko¹¹⁸

Nizozemsko má poměrně novou úpravu prostituce, která vešla v platnost v roce 2000. Prostituce byla uznána jako legální činnost, která však není živností. Zákonodárce reagoval na to, že prostituce je existující skutečnost a zaujal vůči ní realistický postoj. Zákonem byla zrušena ustanovení trestního zákona (250 bis a 432), která zakazovala nevěstince a kuplíře. Bylo ponecháno na místních úřadech, aby si prostituci upravily.¹¹⁹ Obce mají v kompetenci vytvářet politiku pro zřízení nevěstinců, kontrolovat bezúhonnost a minulost vlastníků a provozovatelů nevěstinců, vydávat pravidla pro provoz zařízení, vytvářet regulativy na ochranu zaměstnanců (budou zahrnovat postavení prostitutky v pracovněprávním vztahu, zákaz zaměstnávat bez povolení k pobytu, apod.). Místní úřady také mají možnost zakázat pouliční prohibici, případně vytvořit zóny, ve kterých může být prostituce provozována.

Přijatý zákon si klade tyto hlavní cíle:

- Kontrolu a regulaci provozování prostituce. Provozování prostituce bude povoleno ve vymezených ulicích, klubech a formou escort servisu.
- Vytvoření opatření pro boj s komerčním provozováním nedobrovolné prostituce. Dojde ke zpřísnění trestů při kuplířství, užití násilí a donucení k prostituci. Maximální výměra trestu za tyto činy se zvyšuje z jednoho roku na šest let.

¹¹⁷ Tamtéž.

¹¹⁸ Tamtéž.

¹¹⁹ Dr. Elaine Mossman: International Approaches to Decriminalising or Legalising Prostitution, Crime and Justice Research Centre, Victoria University of Wellington, 2007

- Ochranu nezletilých před sexuálním zneužitím. Bylo zrušeno ustanovení zákona o tom, že stíhání může být zahájeno pouze na návrh oběti. Nyní může dát podnět jakýkoli svědek.
- Zlepšení pozice prostituujících se osob. Prostituce dostane jasná pravidla. Osoba provozující prostituci již nemusí být v područí pasáků. Na osoby provozující prostituci se budou vztahovat všechny povinnosti a práva jako na jiné výdělečné činnosti.
- Oddělení prostitute od doprovodných kriminálních elementů. Majitel a provozovatel veřejného domu nebude posuzován jako kuplíř.
- Snížení prostitute kterou vykonávají ilegálně pobývajcí lidé na území Nizozemska prostituci nebudou moci vykonávat cizinci ze států třetích zemí – nečlenských států EU.

Rakousko¹²⁰

Aplikuje již několik let podobný zákon, jaký nedávno přijalo Nizozemsko. Národní přístup k prostituci je určen spolkovými zákony Rakouska a jednotlivé země si svou situaci mohou upravit libovolně v souladu s ústavou, např. Dolní Rakousko přijalo vlastní zákon o regulaci prostitute již v roce 1984.

Celostátně platná jsou ustanovení trestního zákona, která trestají kuplířství, obchodování s lidmi, nucení k prostituci a podobné trestné činy. Jedná se např. o:

- Úplatné podporování cizího smilstva – postihuje úplatné svádění osoby ke smilstvu s jinou osobou (§ 214),
- Podpora řemeslného smilstva – postihuje zavedení do veřejného domu, navázání známosti s jinými prostitutkami a kuplíři (§215),
- Kuplířství – postihuje využívání, vykořisťování, zastrahování prostitutky, aby si opatřila nepřetržitý příjem (§216),
- Obchod s lidmi – postihuje svádění nebo nábor osob v jiném státě než v tom, jehož příslušnost tyto osoby mají. Skutková podstata jednání spočívá

¹²⁰ Tamtéž.

v náboru, přivádění, svádění nucením, dopravením násilím nebo pod hrozbou násilí (§217).

Dále je celostátně stanoven právně závazný dozor nad osobami, které výdělečně smilní. Osoby, jež svým tělem výdělečně smilní, se musí podrobit před započatím své činnosti, jakož potom i pravidelně úřední lékařské prohlídce. Okresní správní úřad vystaví žadateli průkaz, který musí mít při výkonu své činnosti u sebe a musí jej na požádání ukázat orgánům okresního správního úřadu a veřejné bezpečnostní služby k přezkoumání.

Přestupky podle prostitučního zákona a zákona o pohlavních chorobách jsou správními delikty.

Německo¹²¹

Německý parlament přijal zákon o prostituci v roce 2001. Pro německou úpravu je charakteristické, že pravidla se liší podle jednotlivých států. V některých spolkových státech jsou legální nevěstince, přičemž některé nevěstince odvádějí povinnou denní platbu za každého pracovníka provozující prostituci. Pokud jde o jednotlivce, provozování prostituce je legální. Prostitující osoby mají právo na příspěvek v nezaměstnanosti, nemocenskou, penzi, ale na druhé straně musí platit řádně daň, atd. V některých oblastech je požadována registrace. Pokud jde o pouliční prostituci, tak např. v Berlíně je legální. Avšak zakázána je v Mnichově a v Hamburku je její provozování legální jen u vlakového nádraží v danou dobu přes den.

Podobně jako v jiných státech je zakázáno, aby prostituci provozovaly osoby, které nejsou příslušníky žádného členského státu EU. Dále je stíháno např. svádění jiných osob k provozování prostituci.

Maďarsko¹²²

Pokud jde o regulaci prostituce, má význam úprava v zákoně o organizovaném zločinu a souvisejících oblastech z roku 1999. Tento zákon s mnoha omezeními a restrikcemi legalizoval individuální prostituci. Hovoří se o tzv. quasi – legalizaci. Jednotlivci provozující prostituci mají povoleno poskytovat své služby v zónách

¹²¹ Tamtéž.

¹²² Tamtéž.

vymezených místními úřady. Tyto zóny se musí nacházet mimo chráněná pásma jako např. okolí škol, kostelů, úřadů, atd. Existuje však povinnost mít platné lékařské osvědčení.

Je zakázáno poskytovat úplatně sexuální služby nezletilým, kuplířství, reklama prostituci a svádění k prostituci, apod.

Litva¹²³

Prostituci upravuje zákon z roku 1998, ve znění novely z roku 2001. Podobně jako v Maďarsku se hovoří o quasi legální úpravě. Jednotlivé osoby provozující prostituci ji smí provozovat za určitých podmínek, jakými jsou např. povinnost být starší 18 let, individuální charakter nabízení služeb, provozování jen ve vymezených oblastech, povinnost vlastnit lékařské osvědčení, povinnost pravidelných lékařských prohlídek.

Zakázáno je např. inzerování poskytování služeb, provozování nevěstinců, kuplířství, svádění k prostituci apod.

Turecko¹²⁴

V Turecku je uplatňován specifický regulační systém. Existuje možnost provozovat nevěstince jen v případě udělení licence státem. V nevěstincích je možné zaměstnávat pouze úředně registrované pracovníky. Zvláštností je, že majitelé nevěstinců nejsou povinni hradit dávky sociálního zabezpečení za své zaměstnance.

Jednotlivé osoby provozující prostituci jsou povinny ji poskytovat pouze v nevěstincích se státní licencí. Dále mají povinnost být úředně registrovány a mít při sobě platný průkaz prostituta/tky a pravidelně navštěvovat lékařské autority. Prostituti/tky nemohou být ve stavu manželském a jejich potomci nemohou dosáhnout hodnosti v armádě nebo policii a nemohou vstoupit do manželství s osobou, která vyšší armádní nebo policejní hodnost vlastní.

Je zakázáno provozování prostituce jinými způsoby než v nevěstincích.

¹²³ Tamtéž.

¹²⁴ Tamtéž.

Dánsko¹²⁵

V roce 1999 byla zrušena ustanovení trestního zákona, která stíhala individuální provozování prostituce. Individuální provozování prostituce je nyní legální, ale není uznáváno jako jiná běžná pracovní činnost. Prostituti/tky nejsou chráněni dle pravidel pracovního práva, pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, nemají právo na příspěvky v nezaměstnanosti atd.

Je trestně právně stíháno provozování nevěstinců, kuplířství, svádění k prostituci a využívání služeb prostituující se osoby mladší 18 let.

Švédsko

Ve Švédsku se řídili ekonomickým pravidlem „*kde není poptávka, není nabídka*“ a 1. ledna 1999, vláda představila nový zákon, který postihuje lidi, kteří si sex kupují – zákazníky, ne prostitutky. Maximální trest pro klienty je 6 měsíců ve vězení. Během prvních pěti let, kdy byl zákon uveden do praxe, bylo obviněno 750 mužů. Je potřeba říci, že se jedná o úpravu v evropském měřítku jedinečnou.

5.3. Regulační snahy v České republice

V průběhu 90.let byl vypracován jediný návrh zákona, který by upravoval prostituci. Byl předložen do připomínkového řízení, ale schválen nebyl. Tento návrh zákona je uveden v příloze této práce. V důvodové zprávě k tomuto návrhu zákona se po exposé věnovaném tomu, proč došlo k tak velkému rozšíření jevu prostituce, vysvětlují se důvody, pro které je nutné sáhnout k přijetí zákona. Cituji: *„Při řešení uvedené problematiky se nevolí cesta dílčích novelizací jednotlivých právních předpisů nahrazujících samostatný zákon. Upravovaná problematika je natolik široká, že by ji bylo třeba promítnout do řady právních předpisů, což by bylo v rozporu s požadavkem přehlednosti právního řádu a některé dílčí změny by ve stávajících právních předpisech působily neorganicky. Navíc žádný ze stávajících zákonů se otázkami regulace prostituce nezabývá v pozitivním slova smyslu.“*

¹²⁵ Tamtéž.

V celkem šesti paragrafech je definována prostituce, zakazuje se jednoznačně provozování prostituce osob mladších 18 let, vyjmenovávají se veřejně přístupná místa, kde je provozování a nabízení prostituce zakázáno. Obcím se dává možnost vymezit místa, kde je nadále zakázáno nabízet a provozovat prostituci a současně se obcím dala možnost určit místa i dobu, kdy je to trpěno. Návrh zákona dále ukládal podrobovat se pravidelným odborným lékařským prohlídkám. Osoby provozující prostituci měly pak za povinnost policistovi předložit o prohlídce potvrzení.

Ve sněmovně (senát tehdy neexistoval) neprošel návrh zákona zejména proto, že většina poslanců argumentovala tím, že pouze dva státy v Evropě upravují legislativně prostituci. Kromě obvyklých vystoupení, ve kterých se používaly argumenty o morálce, slušnosti a dalších, byl jako nejzávažnější argument použit podpis Úmluvy, kterou by musela ČR vypovědět.

Pokud jde o kvalitu tohoto návrhu zákona, domnívám se, že tak závažný jev, jakým prostituce je, není možné „odbýt“ šesti paragrafy, pokud by mělo jít o zákon, jež by byl základem dobře fungující právní úpravy. Odkazuji i na úpravu v Rakousku-Uhersku minulého století, jež byla nesrovnatelně propracovanější.

Kromě zmíněných legislativních pokusů samospráv a krátkodobého vydávání živnostenských oprávnění u nás během 90. let došlo k určitému vývoji právní úpravy týkající se správního trestání prostituce. Je řeč o zákoně č. 200/1990 Sb. o přestupcích. Za připomenutí stojí znění ustanovení § 47 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích, které umožňuje stíhat osobu, která svým chováním vzbudí veřejné pohoršení. Novelou z roku 1993 byla do zákona přidána skutková podstata přestupku uvedená v § 47 odst. 1 písm. ch), podle které se přestupku dopustí ten, kdo:

„na místě veřejnosti přístupném nabízí poskytnutí služeb směřujících bezprostředně k uspokojování sexuálních potřeb nebo na takovém místě tyto služby poskytne nebo poskytnutí těchto služeb organizuje.“

Zákonodárci tehdy šlo o kriminalizování divoké prostituce a jejího organizování. Výkladem tohoto ustanovení se ovšem dá dojít k tomu, že tuto skutkovou podstatu

naplňuje i „pracovnice“ erotického salonu, neboť i v mnohých z těchto případů jde o objekty veřejně přístupné a to jistě nebylo účelem zákonné úpravy. Již roku 1995 bylo toto ustanovení zrušeno novelou zákona o přestupcích č. 279/1995 Sb.

Problémem bylo a je, že rozhodnutí vydaná podle přestupkového zákona lze jen velmi těžko provést, neboť migrace pachatelů, nezdržování se v místě trvalého bydliště, neexistence pravidelného zdroje příjmů, výkon rozhodnutí činí téměř neuskutečnitelným.

Pokud jde o trestněprávní úpravu, zde odkazuji na část č. 4 této práce. Pro shrnutí je možné uvést, že samotné provozování prostituce není možné bez dalšího stíhat prostředky trestního práva. K tomu je nezbytné, aby se osoba provozující prostituci „dopustila“ kromě výkonu svého „povolání“ také něčeho dalšího, tedy jinými slovy, aby naplnila skutkovou podstatu trestného činu. Podle povahy se může jednat například o ohrožení pohlavní nemocí dle § 226 TrZ nebo po 1.1.2010 o poskytování sexuálních služeb v blízkosti školy (prostituce ohrožující mravní vývoj dětí dle § 190 nového trestního zákona). Dále jsou stíhány některé negativní průvodní jevy prostituce. Jde například o trestný čin kuplířství podle § 204 TrZ a obchodování s lidmi dle § 232a TrZ.

Shrneme-li k čemu dospěl polistopadový vývoj, je třeba konstatovat, že k dokonalosti dospěla spíše „právní ne-úprava“. Právní regulace prostituce téměř neexistuje, ve velké míře je ponechána na samosprávách. Do nabytí účinnosti nového zákona o obcích (č. 128/2000 Sb.), který nabyl účinnosti 12. listopadu 2000, mohly obce vydávat obecně závazné vyhlášky podle § 17 tehdejšího zákona o obcích. Dnes je možné postupovat podle § 10 zákona č. 128/2000 Sb o obcích. Vzhledem k tomu, že jsou obce při vydávání takových předpisů, povinny postupovat přísně v mezích vytyčených zmíněným ustanovením, musí se omezit pouze na stanovení míst a času, ve kterých by bylo možné prostituci provozovat. To je jistě opatření nedostatečné a těžko si představit příklad většího města, jako je například Praha, kde by zastupitelstvo našlo odvahu pokusit se koncentrovat obchod s prostitucí na určité místo v určitém čase. Navíc, jak je již zmíněno u části této práce, kde je rozebírán trestný čin kuplířství, Ústavní soud konstatoval, že s mezinárodněprávními závazky vyplývajícími z Úmluvy je více slučitelný výklad, podle kterého může obec prostituci zakázat nejen na některých, ale na všech veřejných prostranstvích. Vymezení

prostituce jen do některých veřejných prostranství v obci je ve své podstatě její regulace, které chce Úmluva zabránit.

Skutečnost, že provozování prostituce není téměř nijak regulováno, je nepochybně jednou z příčin zvýšené možnosti ohrožení venerickými chorobami, toho, že občané jsou stále více obtěžováni neregulovanou nabídkou prostituce a s tím související zvýšenou kriminalitou, toho, že stát přichází o vysoké příjmy na daních, apod. To, že provozování prostituce u nás nemá téměř žádné zákonné podmínky ani omezení, řadí Českou republiku ke státům uplatňující nejliberálnější přístupy k této otázce.

V průběhu posledních let došlo ještě k několika významným událostem, o nichž je třeba se zmínit.

Usnesením č. 331 ze dne 14. dubna 1999 schválila vláda České republiky materiál předložený ministrem vnitra pod názvem "Rozbor problémů souvisejících s prostitucí a vymezení podmínek jejich systémového řešení". Z tohoto materiálu, v němž byla popsána současná situace v oblasti prostituce v České republice a její vývoj od roku 1990 do roku 1999, jednoznačně vyplynula potřeba zásadním způsobem změnit postoj státní administrativy nejen k problémům, které prostituci provázejí, ale i k podnikání v oblasti sexuálních služeb a k prostituci jako takové.

V koncepční části tohoto materiálu bylo navrženo upravit provozování prostituce a podnikání v této oblasti speciálním zákonem. Dále se doporučovalo, aby zpracování paragrafovaného znění zákona bylo doplněno o soubor opatření sociálního, zdravotního, preventivního a organizačního charakteru, který měl napomoci uvést zákon do praxe. První z uvedených úkolů byl v termínu splněn.

Dne 29. října 1999 byl ministrem vnitra vládě České republiky předložen "Návrh věcného záměru zákona o prostituci". Ve věcném záměru zákona byla vymezena definice prostituce a okruh osob, které mohou prostituci provozovat. Zvláštní důraz byl kladen na ochranu mládeže před prostitucí a jevy s ní souvisejícími a na ochranu veřejného pořádku. Na prostituující se osoby se navrhovalo nahlížet jako na osoby samostatně výdělečně činné (s povinností placení sociálního a zdravotního pojištění a daní z příjmu) a stanovovala se jim povinnost pravidelných lékařských prohlídek. Zákon dále uváděl podmínky pro provozování erotických podniků. Zvýšené

pravomoci v oblasti regulace prostituce dával do působnosti obcí. Navržen byl i každoroční poplatek za provozování erotického podniku, který měl mít charakter místní daně.

V průběhu meziresortního připomínkového řízení vyplynulo, že návrh věcného záměru zákona o prostituci může narušit plnění závazků České republiky vyplývajících z ratifikace mezinárodní Úmluvy. Návrh usnesení byl původně formulován variantně. V první variantě bylo navrhováno odstoupení od Úmluvy a následné zpracování speciálního zákona o prostituci. Druhá varianta nabízela kompromisní řešení vyplývající ze snahy vyhovět ustanovením Úmluvy a potřebě řady měst nepříznivou situaci v oblasti prostituce alespoň částečně řešit. Tato varianta však nepředstavovala významný posun v řešení současné situace, jen pokus o eliminaci nejviditelnějších problémů prostituci provázejících. Devět resortů se vyslovilo pro vypovězení Úmluvy. Ministerstvo zahraničních věcí se pro vypovězení Úmluvy vyslovilo nepřímo, čtyři resorty se ani k jedné z variant nevyjádřily a Ministerstvo průmyslu a obchodu požadovalo pro své rozhodnutí více informací.

I přes výše uvedené byl takto koncipovaný návrh věcného záměru zákona o prostituci s upřesňujícími připomínkami projednán všemi komisemi Legislativní rady vlády. Při závěrečném projednávání však byl expertem na mezinárodní právo rozporován a po dohodě byl věcný záměr stažen z jednání vlády.

Za situace, kdy bylo od dalších prací na zpracování speciálního zákona o prostituci upuštěno, uložila vláda ministru vnitra usnesením ze dne 26. června 2000 č. 651 o "Plánu nelegislativních úkolů vlády na 2. pololetí 2000 a o Přehledu námětů navržených výhledově pro Plán nelegislativních úkolů vlády na 1. pololetí 2001" zpracovat „Návrh opatření k řešení problémů souvisejících s prostitucí“.

Materiál byl předložen Ministerstvem vnitra ČR a z jeho zjištění cituji:

„Z přípravných prací vyplynulo, že současný právní systém a jeho uplatňování v praxi neumožňuje efektivní postup proti prostituci. Příčinou tohoto stavu je absence právního předpisu, který by prostituci jakýmkoliv způsobem vymezoval.

Některé problémy sice lze řešit dílčími opatřeními, účinné řešení neustále se zhoršující situace v oblasti prostituce v České republice je však možné jen za

předpokladu přijetí speciálního zákona o regulaci prostituce. Zpracování a přijetí takového zákona je však podmíněno odstoupením České republiky od Úmluvy o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob. Podle názoru zpracovatelů se předmětná Úmluva již přežila a oblasti, které pokrývá, jsou ošetřeny aktuálnějšími a modernějšími mezinárodními dokumenty.

Návrh usnesení k předkládanému materiálu reaguje na zjištěné problémy. Jednotlivé úkoly lze rozdělit do dvou oblastí. Tou první jsou kroky vedoucí k vypovězení Úmluvy o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob a tou druhou je řešení dílčích problémů souvisejících s prostitucí - např. zkvalitnění metodické činnosti v oblasti vyšetřování trestné činnosti související s prostitucí, zvýšení ochrany mládeže před prostitucí, vytvoření systémového přístupu k péči o oběti obchodování se ženami, vytvoření systémové podpory sociálně intervenčních aktivit zaměřených na ochranu osob ohrožených prostitucí, integrace osvětových a vzdělávacích témat v uvedené oblasti do školní výuky a podpora nevládních organizací působících mezi prostituujícími se osobami.

Plnění úkolů uvedených v návrhu usnesení vlády nebude klást zvýšené nároky na státní rozpočet. S ohledem na jejich charakter lze předpokládat, že jejich plnění bude zabezpečeno z rozpočtových kapitol jednotlivých resortů.“¹²⁶

Řešení problematiky prostituce zůstává jednou z priorit Ministerstva vnitra. V roce 2006 byl předložen Poslanecké sněmovně vládní návrh zákona o regulaci prostituce, s tím, že opět bylo navrhováno vypovězení Úmluvy. Poslanecká sněmovna návrh na vypovězení Úmluvy na jaře 2008 zamítla a z tohoto důvodu se ani nezabývala samotným návrhem zákona, který byl s Úmluvou v rozporu. Otázka vázanosti České republiky Úmluvou byla v průběhu jednání sněmovny řešena.

Jak je z výše uvedeného zřejmé, prostituce je dlouhodobě zákonem neřešený problém. Jednotlivé vlády narážejí při svých snahách o regulaci, která by odpovídala současným evropským standardům, na vázanost ČR Úmluvou.¹²⁷ Problémem je také

¹²⁶ Návrh opatření k řešení problémů souvisejících s prostitucí; Ministerstvo vnitra ČR; listopad 2000

¹²⁷ Úmluvu lze vypovědět podle jejího článku 25 písemným sdělením generálnímu tajemníkovi OSN.

Výpověď nabude účinnosti za jeden rok po dni, kdy generální tajemník obdrží toto sdělení.

nedostatek politické vůle situaci měnit. V důsledku neexistence právní úpravy, která by prostituci regulovala, získala ČR v zahraničí pověst liberální země k prostituci. Důkazem budiž Rezoluce Evropského parlamentu k České republice ze dne 4.10.2000.

Pod bodem č. 11 se uvádí:

„Česká republika by měla věnovat přednostní pozornost problematice sexuální turistiky, dětské prostituci a obchodování se ženami v pohraničních oblastech Německa a ČR. Evropská komise a vláda České republiky se vyzývají k přijetí efektivních opatření k řešení uvedených problémů.“

Od výše avizované zákonodárné iniciativy z roku 2006 nedošlo k žádným významnějším posunům z hlediska právní úpravy. Jedinou pozitivní skutečností zůstává, že v posledních letech dochází k dramatickému úbytku počtu nevěstinců a nabídky prostituce celkově v příhraničních oblastech (Dubí, Železná Ruda, České Velenice, apod.). Tento úbytek ale nijak nesouvisí s existencí a aplikací kvalitní právní úpravy týkající se prostituce. Jedná se o důsledek nezájmu ze strany zahraničních zákazníků, pro které již není nabídka prostituce na území České republiky finančně zajímavá.

6. Část

Úvaha de lege ferenda

Jak již bylo řečeno, přijetí nové právní úpravy je velmi žádoucí. Bude třeba se vrátit k reglementačnímu systému. Reglementace u nás v 19. a na počátku 20. století nebyla nijak zvlášť úspěšná, viz její studie v části čtvrté. Ideální úprava prostituce ovšem neexistuje, resp. dosud nebyla „vynalezena“.

Zkušenosti s abolicí ukázaly, že tento systém neumožňuje prostituci nijak pozitivně regulovat. Skutečnost je pak úplně v rozporu s tím co je v zákoně, resp. je jiná, než by měla podle zákona být. Tak podle aboličního zákona jsou sice nevěstince zrušeny, ale například v našem hlavním městě je jich možné vidět bezpočet. Skrývají se za eufemistické názvy jako například erotické salony, nebo nightcluby, apod. Prostitutky samy se označují za „erosenky“. Stávající právní úprava je odrazem pokrytectví, se kterým se k tomuto problému po desítky let přistupuje. Abolice naprosto selhává i v boji proti pohlavním nemocem, svědčí o tom mimo jiné statistiky, které uvádím v příloze.

Znovuzavedení reglementace bude úspěšné, jen pokud se orgány veřejné moci poučí z chyb a omylů, které při aplikaci tohoto systému vznikaly. To bude znamenat především dokonalou kontrolu dodržování podmínek a omezení stanovených pro výkon tohoto povolání, a dále vymezení těchto podmínek tak, aby jednání v rozporu se zákonem bylo demotivující, zejména stanovením přísných sankcí za jednání v rozporu s ním.

Ve věci příští budoucí reglementační úpravy je možné a žádoucí se inspirovat úpravami v Rakousku a Holandsku, kde je systém reglementace velmi kvalitní, viz výše. Nová zákonná úprava bude muset zejména:

1. Zavést systém, kdy by prostituce mohla být vykonávána jen na základě zvláštního povolení k provozování činnosti, které vystaví příslušná instituce na základě osobní žádosti, součástí této žádosti by mělo být i potvrzení o tom, že

žadatel/ka netrpí žádnou sexuálně přenosnou nebo jinou závažnou infekční nemocí.

2. Určit orgán /orgány, které budou dodržování podmínek stanovených zákonem kontrolovat.
3. Zavést místní a časová omezení pro provozování prostituce z důvodu ochrany veřejného pořádku. Případně stanovit orgány, které budou oprávněny toto vymezit a stanovit na základě aktů veřejné správy.
4. Zavést povinné zdravotní kontroly a zdravotní průkazy osob provozující prostituci, které by byly povinny předkládat zákazníkům a kontrolním orgánům.
5. Vymezit, zda prostituce bude živností a jako taková podléhat režimu živnostenského zákona. Podle mého názoru s ohledem na specifika, které s sebou provozování prostituce nese, by bylo lepší ji z režimu tohoto zákona vyloučit.
6. Určit způsob stanovení zdanění osoby provozující prostituci, vyřešit problém kontroly jejich příjmů a jak budou daně z těchto příjmů dosaženy. Postačí zřejmě odkaz na úpravu ve zvláštních zákonech.
7. Nově upravit systém sankcí, které mohou být uloženy za porušení podmínek stanovených zákonem. Mohlo by se jednat o možnost odejmutí licence, příp. odstupňovat druhy sankcí.
8. Stanovit minimální věkové hranice pro provozování prostituce(18 let), přičemž zákaz prostituce se musí vztahovat i na některé další osoby, např. těhotné ženy, osoby nemající plnou způsobilost k právním úkonům, apod.
9. Bude nutné zvolit liberální přístup k otázce zřizování a provozování nevěstinců. Rozhodovací pravomoc by měla být svěřena do kompetence obcí a tím obcím umožnit, aby regulovaly počet veřejných domů, jejich umístění, apod. Liberální přístup v této věci bude znamenat nutné změny v oblasti trestního práva. Bude nutné nově vymezit skutkovou podstatu trestného činu kuplířství, neboť ta umožňuje postihnout fungování jakéhokoli nevěstince. Legální fungování veřejných domů je třeba umožnit a stíhat podle trestního zákona by bylo možné jen jevy nežádoucí, jako například vykořisťování ze strany majitelů nevěstinců, příp. provoz nelegálního nevěstince. Důležité také bude upravit vztah provozovatele nevěstince a osob, které v nevěstinci nabízejí sexuální služby.

10. Přijetí nové zákonné úpravy, jež by odpovídala výše zmíněným tezím, samozřejmě předpokládá vypořádání se s vázaností České republiky s Úmluvou.

Závěrem této úvahy a celé mojí práce bych rád vyzdvihнул skutečnost, že právní normou (její aplikací) není možné vyřešit všechno. O tom dobře vypovídá historicko - právní rozbor, který je jednou z částí této práce. Dokonalá právní úprava dosud nebyla „vynalezena“ a je na místě pochybovat o tom, zda se to kdy podaří. Proto je velmi důležitý i „nelegislativní“ aspekt tohoto problému. Významnou roli při poskytování pomoci prostitutkám (prevence sexuálně přenosných onemocnění, sociální práce mezi prostituujícími se osobami, ochrana prostitutek před vykořisťováním ze strany jejich „ochránců – pasáků“) plní různé nevládní organizace. Jedná se například o sdružení „Rozkoš bez rizika“, které je především organizací poskytující zdravotní pomoc osobám provozujícím prostituci. Činnost podobných organizací je velmi záslužná a díky jejich „neoficiální“ povaze k nim mají osoby provozující prostituci skutečnou důvěru. Také proto hrají nevládní organizace v oblasti prostituce velmi důležitou roli a stát by měl v rámci svých dotačních programů tyto subjekty podporovat.

Otázku ochrany prostitutek by dobře vyřešilo i založení organizace samotných osob provozujících prostituci, jež by chránila jejich zájmy, například při vyjednávání s majiteli nevěstinců, při vyjednávání se státními orgány, apod. Z historie jsou známé případy, kdy prostitutky byly organizovány v cechu, viz výše v části čtvrté. V současné době, při neexistenci pozitivní právní úpravy, je ale založení podobných organizací jen těžko představitelné.

Jisté je, že prostituci vytváří poptávka po ní. Z tohoto důvodu je nutné se zaměřit na zákazníky tak, aby se orientovali na poskytování opravdu kvalitních služeb s co nejmenším zdravotním rizikem. Je třeba nepřetržitě informovat o nebezpečích, jež s sebou prostituce nese, zejména informovat o rizicích zdravotních a bezpečnostních.

PŘÍLOHA A

PRÁVNÍ PŘEDPISY UPRAVUJÍCÍ PROSTITUCI (výběr)

- 1) Ukázka z Josefinského trestního zákoníku z roku 1707
- 2) Prostituční zřízení pražské z roku 1854
- 3) Návrh poslankyně Fráni Zemínové a dalších členů Národního shromáždění
- 4) Zákon o potírání pohlavních nemocí z roku 1922
- 5) Některá ustanovení Úmluvy o potlačování obchodu s lidmi a vykořisťování prostitute jiného ze dne 2. 12. 1949
- 6) Návrh zákona z roku 1994
- 7) Vyhláška města Dubí z roku 1996
- 8) Zákon o prostituci Dolního Rakouska z roku 1984

§. 27 Co se obecného Kurewstwij a giného nenáleží-
 tého Smyssenj dotýče / w tom hrdelnj Pořutane snadno /
 ani v wyhledáwagičnosti Vtrpné Práwo místo má / Nýs
 brž ti / kterj w tom se dopadnau / podle powahy buď me-
 tlami / wypowědēnjm / neb Obecnjm djsem dle obyčege /
 (wssať wždy tať / aby nespussná Společnost / a Schusty
 gich přetržené byli) wězenjm / pať Penezitau Pořutau
 toliko ti které od negaťe Wážnosti gsau / strestánj býti ma-
 gj. Zčkoliw kdyby někdo w takowé Chlipnosti bez pře-
 stánj trwal / též od Práwa / by od-taťwé přestal / částēgi
 napomenut / neb dořonce potrestán byl / wssať předceta-
 řowé zanechati by nechtěl / takowj nawyřlj Smylnjcy po-
 dle welikosti pohorřenj / a dlouhosti času / Tělesnau / aneb
 dořonce hrdelnj Pořutau strestánj býti mohau. Wčemž
 tať podobnj pohorřliwj Lide / při Wřchnosti časně wdanj /
 a od tud jim přjsně Napomenntj / a Respectivě nahljdnutj
 dané býti má.

§. 28. Krádeř gest obmyslné / a lstné / wěcy cizý mo-
 howité dotýkánj / proti powolenj Pána té wěcy ; dřiw
 pať než se Pořuta wymněř / má předewřřým z Gisteneč
 tážán býti / co gest ukradl ? zdali Krádeř mocně / s wylá-
 mánjm / branēnjm od Lidj se provedla ? zdali Krádeř
 branau Kuřau / neb připrawēnjm ř odbogi / w Nocy neb
 wedne / w řterau Ğodinu / gaťau Přjležitosti / s řj pomo-
 cy spáchaná ? na čem neb w gaťých wěcech Krádeř záleže-
 la ? zač gedno neb druhé řřacowané by býti mohlo ? zda-
 liž Kostelu / neb negaťe Obcy / náležegicý wěcy / Ğahrad-
 niťe Ğrostliny / w řřtěpnicých / neb na Poli / Wčeli / Ře-
 řflinky / neb z Pole a pastew Dobyteř wřtraněn byl / řč. ga-
 řé to ukradené místo / zdaliž Kostel / Kaple / Klášřter / neb
 řyce poswátne ? zdaliž truhla obecnj neb almužnj ? Ğni-
 žecý neb Ğemřřá / Duchodnj Komora / neb řyce Privilegi-
 rowaná Wěc byla ? řč. A tať dále / coby zbyřagicý ořo-
 lostogičnosti a Spůsob spáchané řřločnosti na gewo dáti
 mohl. Wynářřelaliby Krádeř přes 15. řl. neb menēgi /
 wssať ale potřikrát / před řřálem potrestánj / neb mocným
 wylamánjm a Wleženjm w Nocy by se řřala / neb dobyteř
 z obec-

2) Prostituční zřízení Pražské z roku 1854

1. Přechovávání ženštin pod lékařským dozorem jest trpěno pouze na čas ze zdravotních ohledů, lze je vždy odvolati bez udání důvodů a trpěním bordelů nikdo nenabývá stálého osobního, věcného ani lokálního práva.
2. Bordely nesmějí být bez úředního povolení jinam přeloženy ani rozšiřovány.
3. Majitelé bordelů nesmějí držitele jiných bordelů vypuzovat z dosavadních míst tak zvaným přeplácením činže.
4. Každá ženština přijatá do bordelů musí býti předvedená i se svým výkazem nejdéle do 24 hodin policejnímu lékaři v oddělení IV. č. 3 policejního ředitelství.
5. Svádění řádných služek neb osob, jež nebyly dříve oddány prostituci, neb poučování a navádění jich, aby udaly, že již po delší dobu se prostitují, podléhá trestu dle trestního zákona.
6. Každá služka, která jest pod lékařským dozorem, musí býti rovněž ohlášena ve 24 hodinách v III. odd. (služebním protokole) a její knížka se zdravotním lístkem ihned odevzdána v IV. odd. c. k. policejního ředitelství.
7. Majitelé bordelů nesmějí omezovati osobní svobody nevěstek a musí je na jejich přání ihned úřadu předvésti anebo je propustiti.
8. Šat a veškeré věci, jež nevěstka přinese do bordelu s sebou, musí jí býti při jejím odchodu bez výjimky vydány, bez ohledu na to, je-li zadlužena.
9. Majitelé bordelů nesmějí ničeho prodávati dívkám, které jsou pod lékařským dozorem a mají vždy přihlížeti k tomu, aby si vše zaopatřily za hotové ve veřejných obchodech a ne od tak zvaných terminářek.
10. Aby místo zbytečných drahých šatů a skvostů kupovaly si raději jen potřebné oděvy a úspory své vhodně ukládaly a mohly pak vrátiti se snadno k pořádnému živobytí.
11. Zpozoruje-li a oznámí-li nevěstka, že onemocněla, musí býti ihned předvedena k lékaři, a je-li stížena nemocí syfilickou musí býti odevzdána ihned pod zodpovědností majitele bordelu a na jeho útraty buď do IV. odd. nebo přímo do nemocnice.
12. Majitelé bordelů nesmějí nikdy puččovati nevěstkám za odměnu šat, skvosty nebo jiné věci.
13. Nevěstkám jest nařízeno, že nesmějí bez úředního povolení navštěvovati divadel, arén, hostinců, tanečních zábav, ani redut, ani se procházeti na veřejných ulicích jako : na Příkopech, Ferdinanské třídě, Ovocné ulici, Karlově a Václavském náměstí, v městských sadech, na Letné a v Bubenči, seděti u oken, státi ve dveřích nebo před schody do bytů a domů, klepati na okna, lákati kolemjdoucí posuňky nebo slovy - za kterážto nařízení a jich přísná zachovávání jest zodpovědný majitel bordelu, a neplatí u

něho výmluva, že ho nevěstky nechtěly poslouchati, poněvadž jest povinen podobnou neposlušnost ihned oznámiti na policii.

14. Nesmí se trpěti, aby hosté obcovali nebo se scházeli v bordelích s jinými nevěstkami nežli s těmi, kdož jsou pod lékařským dozorem.
15. Majitelé bordelů nesmějí trpěti ve svých místnostech hluku, zpěvu a vůbec všeho rušení veřejného pokoje, nadávek a týrání hostů nebo nevěstek.
16. Budiž sem ihned oznámeno, navštěvují-li dotčené místnosti osoby příliš mladistvé nebo podezřelé, majitelé bordelů jsou povinni býti policii nápomocni při vypátrání zločinců nebo zločinů.
17. Majitelé bordelů, k nimž nedochází dvakráte týdně policejní lékař, jsou povinni posílati nevěstky dvakráte za týden k lékařskému dozoru pod svou vlastní zodpovědností do IV. odd. č. 2. policejnímu ředitelství.
18. Okna v bordelích musí býti zakryta úplně hustou, neprůhlednou látkou a veškeré místnosti chovány v čistotě.
19. V čas menstruace nesmějí nevěstky s hostmi tělesně obcovati.
20. Jména navštěvovatelů bordelů nesmí býti kromě úředním osobám v případě úředního vyšetřování nikomu sdělována.

(Pramenem Prostitučního zřízení Pražského byl:
Dufour P.: Dějiny prostituce V.; Uherské Hradiště; 1905; str. 186-233)

3) Návrh členů Národního shromáždění F. Zeminové a dalších soudruhů, aby byly zrušeny veřejné prostituční domy a aby bylo zavedeno povinné hlášení a léčení pohlavní nákazy

1. Buďte zrušeny veřejné prostituční domy.
2. Budiž zavedena pravidelná kontrola všech hotelů. Tam kde se zjistí, že majetník hotelu ze ziskuchtivosti a vědomě trpěl prostitucí, budiž potrestán tím, že se mu ihned odejme koncese.
3. Kuplířství budiž přísně trestáno, jako jeden z nejtěžších zločinů.
4. Tajná prostituce budiž trestně stíhána a to oboustranně.
5. Při policii buďte stanoveny inspektorky pro mravní a zdravotní dozor.
6. Pro prostitutky podle záznamů policejních buďtež zřizeny útulky, kde by vhodným způsobem bylo působeno na jejich mravní i tělesné uzdravení. Těm, které projeví chuť k řádnému životu, buď návrat k němu všemožně usnadněn.
7. Buďte stanoveny funkce státních lékařův a lékařek, kteří by se starali výhradně o zjišťování, zamezení a léčení nakažlivých chorob, zejména syfilidy a tuberkulosity a to za pomoci okresních, obvodních i nemocničních lékařův a lékařek.
8. Budiž zavedeno povinné hlášení a léčení pohlavní nákazy.
9. Nakažené osoby buďte izolovány tak dlouho, pokud mohou být nebezpečny svému okolí. Vláda se vyzývá, aby nejdéle do dvou měsíců učinila potřebné přípravy, aby návrh byl vykonán.

(dostupné na internetu://www.psp.cz/eknih/1918ns/ps/tisky/t1638_00.htm)

4)

241/1922 Sb.

**Zákon
ze dne 11. července 1922
o potírání pohlavních nemocí.**

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

ODDÍL I.

Opatření proti rozšiřování pohlavních nemocí.

§ 1

Nemoci, na které se vztahují ustanovení tohoto zákona, jsou: příjice (syfilis), kapavka (gonorrhoe) a měkký vřed (ulcus mole).

§ 2

Povinnost dáti se léčiti.

Každý, kdo je stížen pohlavní nemocí takového stupně, že může způsobiti nákazu, je povinen dáti se léčiti lékařem, oprávněným vykonávati lékařskou praxi (zákon ze dne 15. července 1919, č. 419 Sb. z. a n.), a to soukromě nebo ve veřejném ústavě léčebném.

§ 3

Léčení a přehličky nemajetných.

Pokud nestačí předpisy o bezplatném léčení nemajetných, budou nařízením učiněna opatření, aby každý nemajetný, stížený pohlavní nemocí, mohl býti léčen na státní útraty.

§ 4

Nucené lékařské vyšetření.

Kdo jest obviněn, že dopustil se přestupků nebo přečinů dle §§ 2, 6, 18, 19, č. 1., §§ 20 a 21 tohoto zákona, musí se při odůvodněném podezření, že je stížen pohlavní nemocí, k nařízení úřadu (§ 23) podrobiti lékařskému vyšetření.

K tomu účelu může býti taková osoba vyšetřena v léčebném ústavu.

Řízení v těchto případech budiž konáno co nejrychleji s šetřením dobrého jména osoby, o kterou běží.

Úřad (§ 23) může učiniti zatímní opatření, jichž je třeba, aby se zamezilo nebezpečí nákazy.

§ 5

Nucené léčení v ústavech.

Hrozí-li nebezpečí, že osoba pohlavní nemocí stížená může způsobem svého života nebo tím, že nezachovává lékařských

nařízení, přenést nemoc na osoby, s nimiž se stýká, může býti k úřednímu rozkazu (§ 23) dodána do ústavu léčebného a tam podržena až do vyléčení příznaků nakažlivosti.

§ 6

Dodatečné lékařské vyšetření.

Kdo stížen byl pohlavní nemocí, jest povinen i po skončeném léčení podrobiti se v určitých obdobích opětovnému lékařskému vyšetření, považuje-li to ošetřující lékař nebo úřad (§ 23) za nutné a nařídí-li tak.

§ 7

Povinnosti ošetřujícího lékaře.

Lékař, ošetřující osobu stíženou pohlavní nemocí, jest povinen:

1. činiti úřadu (§ 23) písemné oznámení:

- a) nedbá-li nemocný jeho předpisů a vzniká-li tím nebo z jakékoli jiné příčiny nebezpečí, že přeneše nákazu na jiné osoby, nebo
- b) přeruší-li nemocný léčení a nevykáže-li se, že léčí se u jiného lékaře neb v ústavě léčebném, nebo
- c) nesplní-li povinnosti v § 6 uvedených;

2. pátrati dotazem u nemocného po prameni nákazy a sdělení nemocného oznámí úřadu (§ 23);

3. upozorniti nemocného na nakažlivost nemoci a na trestnost přenesení nákazy (§ 18), po případě varovati ho před uzavřením sňatku a doručiti mu na řádné potvrzení tištěné poučení, jež mu úřad (§ 23) za tím účelem bezplatně dodá.

Jde-li o ošetřování v ústavech léčebných, mají tyto povinnosti přednostově těchto ústavů (klinik, oddělení).

§ 8

Hlášení pohlavních nemocí.

Ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy jest oprávněno požadovati od lékařů a léčebných ústavů hlášení pohlavních nemocí bez udání jmen nemocných.

§ 9

Zachování lékařského a úředního tajemství.

Každý lékař ošetřující pohlavně nemocného je povinen zachovati nejpřísnější mlčenlivost o povaze nemoci, vyjmajíc ustanovení § 7, jakož i o všech jiných okolnostech na tuto nemoc

se vztahujících, pod následky stanovenými v příslušných předpisech zákonů trestních.

Nejpřísnější mlčenlivost zachovati a šetřiti dobrého jména nemocného jsou povinni i ti, kdož účastní se jakéhokoli jednání při provádění tohoto zákona.

Ustanovením tímto nemění se ničeho na zákonných předpisech, stanovících povinnost svědecké výpovědi před úřady nebo soudy a povinnost činiti oznámení úřadům nebo soudům.

§ 10

Zákaz písemného léčení.

Je zakázáno léčiti pohlavní nemoci bez osobního vyšetření pouze dopisováním nebo zasiláním návodů k léčení.

§ 11

Zákaz vtíravého nabízení se k léčení.

Je zakázáno nabízet se k léčení nemocí pohlavních způsobem vtíravým nebo lékařského stavu nedůstojným.

§ 12

Poučování o pohlavních nemocech.

Státní správa (§ 29) učiní opatření, aby mládež ve škole a mládež školu opustivší poučována byla vhodnými osobami, zejména školními nebo k tomu určenými lékaři a způsobem věku svému přiměřeným o pohlavním životě, nebezpečí pohlavních nemocí a ochraně proti nim, o nebezpečí prostituce, jakož i aby bylo zahájeno na širokém podkladě všeobecné poučování tiskem o pohlavních nemocech, za součinnosti sociálně pojišťovacích ústavů a příslušných zdravotně-kulturních korporací v dohodě s příslušným ministerstvem.

ODDÍL II. Prostituce.

§ 13

Zrušení reglementačních opatření.

Všechna dosavadní policejní a jiná správní opatření, směřující k dozoru na prostituci, se zrušují.

§ 14

Nevěstince se zrušují.

Zřizování a udržování nevěstinců se zakazuje a trestá podle ustanovení trestního zákona o kuplířství.

§ 15

Ústavy pro nápravu prostitutek.

Státní správa (§ 29) postará se, pokud toho bude třeba, o zřízení ústavů, ve kterých se dostane ferneslným prostitutkám

dočasného útulku a příležitosti k nápravě.

§ 16

Dozor nad spustlou mládeží.

Osobám obojího pohlaví do osmnácti let, vedoucím život pohlavně nemravný, věnována budiž orgány veřejné správy nejbělejší péče, a kde toho třeba, buďtež učiněna vhodná opatření k jejich nápravě v mezích platných ustanovení zákonných. Toto ustanovení bude až do zákonné úpravy ochranné péče o mládež provedeno nařízením.

ODDÍL III. Ustanovení trestní.

§ 17

Tresty.

Přestupky tohoto zákona a nařízení podle něho vydaných, pokud nejsou trestny soudem, trestají se politickými úřady - na Slovensku a v Podkarpatské Rusi administrativními policejními vrchnostmi - (§ 23) pokutou od 50 Kč do 10.000 Kč nebo vězením od jednoho dne do 30 dnů.

Pokuty připadají státu.

§ 18

Ohrožení a porušení zdraví pohlavními nemocemi.

Kdo z nedbalosti uvede jiného souložím nebo jiným způsobem v nebezpečí pohlavní nákazy, dopouští se přestupku trestného soudem a trestce se vězením od jednoho dne do jednoho měsíce nebo peněžitým trestem od 50 Kč do 10.000 Kč.

Kdo vědomě uvede jiného souložím nebo jiným způsobem v nebezpečí pohlavní nákazy, dopouští se přečinu, trestného tuhým vězením od čtrnácti dnů do osmi měsíců.

Je-li ohrožený manželem, snoubencem, druhem nebo družkou pachatelovou, stihá se pachatel sice veřejnou obžalobou, ale jen na návrh ohroženého. Nebyl-li návrh podán soudem nebo státnímu zastupitelství do tří měsíců ode dne, kdy oprávněný se dověděl o trestném činu a osobě pachatelově, je stíhání vyloučeno.

Kdo úmyslně způsobí nákazu jiného pohlavní nemocí, trestce se podle ustanovení zákona o těžkém poškození na těle (§§ 154 až 156 trestního zákona ze 27. května 1852, č. 117 f. z., §§ 303-306 trestního zákona o zločinech a přečinech zák. čl. V. z roku 1878).

Jednal-li pachatel ze zjištěnosti, budiž ve všech případech uznáno vedle trestu na svobodě i na trest peněžitý od 100 Kč do 10 000 Kč.

§ 19

Podle §u 17 se trestce zejména též:

1. žena, která stížena jsou přijíci příjme nebo podrží místo kojné u dítěte, jež není touto nemocí stíženo;

2. ten, kdo k dítěti stíženému přijíci příjme neb u něho podrží jako kojnou ženu, která není touto nemocí stížena;

3. ten, kdo dítě stížené přijíci dá nebo ponechá v péči jiných osob se zatajením povahy nemoci dítěte.

Jsou-li tu náležitosti uvedené v §u 18, je čin trestný soudem podle ustanovení téhož paragrafu.

§ 20

Vyzývání ke smilstvu.

Přestupku trestného soudem se dopouští:

1. kdo způsobem, který je s to, aby vzbudil pohoršení nebo urazil stud, vybízí nebo se nabízí ke smilstvu;

2. kdo svádí ke smilstvu osobu nedosáhnoucí šestnácti let. Trestem je tu vězení od jednoho dne do jednoho měsíce nebo peněžitý trest od 50 Kč do 10.000 Kč, a byl-li čin spáchán po živnostensku, tuhé vězení od 14 dnů do šesti měsíců; vedle něho může být uznáno i na trest peněžitý od 50 Kč do 10.000 Kč.

Je-li čin podle ustanovení obecných trestních zákonů přísněji trestný, platí tato ustanovení.

§ 21

Pohoršlivé provozování smilstva.

Kdo provozuje smilstvo způsobem pohoršlivým pro spoluobyvatele domu nebo sousedy, toho trestá soud pro přestupek vězením od jednoho dne do jednoho měsíce, a bylo-li tím vědomě dáno pohoršení mládeži, tuhým vězením od čtrnácti dnů do tří měsíců.

§ 22

Stíhání osob vojenských.

Trestní řízení pro trestné činy, přikázané soudům v §§ 18 až 21, pokud jde o osoby podřízené soudům vojenským, náleží těmto soudům.

ODDÍL IV.

Ustanovení všeobecná.

§ 23

Příslušnost.

Prováděti a zabezpečiti opatření v tomto zákoně předepsaná přísluší za spolupůsobení obcí a policejních úřadů oněm politickým úřadům (na Slovensku a v Podkarpatské Rusi příslušným vrchnostem administrativním), které obstarávají veřejnou správu zdravotní.

V nejvyšší instanci rozhoduje ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

§ 24

Opatření v obvodu příslušnosti vojenské správy.

Prováděti opatření podle tohoto zákona v obvodu příslušnosti vojenské správy náleží vojenským úřadům v dohodě s úřady uvedenými v § 23.

§ 25

Odkladný účinek stížnosti.

Stížnosti na úřední (§ 23) rozhodnutí a opatření, která se stala podle tohoto zákona nebo podle nařízení k jeho provádění vydaných, mají odkladný účinek jenom tehdy, jde-li o trestních nálezů (§ 17).

V jiných případech může úřad, jež vydal rozhodnutí, z důležitých důvodů, zejména kdyby vznikla straně neodčitelná škoda, přiznati na její žádost stížnosti odkladný účinek až do rozhodnutí instance vyšší.

§ 26

Osvobození od poštovního.

Osoby zavázané podle tohoto zákona podávati oznámení a hlášení jsou ve smyslu zákona ze dne 2. října 1865, č. 108 ř. z., osvobozeny od zapravování poštovního za poštovní dopravu takových oznámení a hlášení.

§ 27

Zrušení dosavadních předpisů.

Tímto zákonem zrušují se, pokud mu odporují, všechny zákony, nařízení a předpisy o předmětech, jež tímto zákonem se upravují.

Zejména zrušují se: § 91 zák. čl. XIV. z r. 1876 (zdravotní zákon); § 81 zák. čl. XI. z r. 1879 (obecný trestní zákoník o přestupcích); § 379 trestního zákona ze dne 27. května 1852, č. 117 ř. z. a § 106 trestního zákona o přestupcích zák. čl. XL. z r. 1879, pokud jednají o pohlavních nemocech; § 5 odst. 1. a 2., čis.

1-5, a odst. 4. zákona ze 24. května 1885, č. 89 ř. z.

§ 28

Účinnost zákona.

Tento zákon nabude účinnosti dnem vyhlášení.

§ 29

Provedení zákona.

Provedení tohoto zákona ukládá se ministru veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v dohodě se zúčastněnými ministry.

T. G. Masaryk v. r.

Dr. Beneš v. r.

Tučný v. r.

za ministra Dra Vrbenského.

5) Některá ustanovení Úmluvy o potlačování obchodu s lidmi a vykořisťování prostituce jiného ze dne 2. 12. 1949

Čl. 1. – Strany této Úmluvy se dohodly, že budou trestat každou osobu, která pro Uspokojení vášně jiného:

1. najímá, odvléká, svádí jiného k prostituci, byť s jeho souhlasem
2. vykořisťuje prostituci jiné osoby, byť s jejím souhlasem

Čl. 2. – Strany této Úmluvy se rovněž dohodly, že budou trestat každou osobu, která

1. drží, řídí, vědomě financuje dům prostituce nebo přispívá k jeho financování
2. vědomě pronajímá nebo najímá, zcela nebo zčásti, nemovitost nebo jiné místo pro účely prostituce jiného

Čl. 6. – Každá ze stran této Úmluvy souhlasí s tím, že učiní nezbytná opatření k zrušení každého zákona, každé úpravy a každé administrativní praxe, podle nichž osoby, které provozují nebo jsou v podezření, že provozují prostituci, mají se dát zapsat do zvláštních seznamů, mít zvláštní papíry nebo se podřídit výjimečným podmínkám dohledu nebo hlášení.

(Pramenem českého překladu znění této Úmluvy byl materiál nazvaný „Přehled právní úpravy prostituce“, zpracovaný JUDr. Adolfem Dolenským a JUDr. Otakarem Osmančíkem, vydaný Parlamentním institutem v roce 1992)

N á v r h

Z á k o n

ze dne 1994

o některých opatřeních k regulaci prostituce

Parlament České republiky se usnesl na tomto zákoně:

§ 1

Prostitucí podle tohoto zákona se rozumí propůjčování vlastního těla za úplatu k pohlavnímu vzrušení nebo uspokojení jiné osoby, a to jak při přímém fyzickém kontaktu, tak prostřednictvím nástrojů či jiných předmětů.

§ 2

Prostituci nesmí provozovat osoba, která nedovršila osmnáctý rok svého věku.

§ 3

(1) Prostituce nesmí být provozována ani nabízena v prostorách nebo blízkosti školských nebo církevních zařízení, ubytoven dětí a mládeže, budov, v nichž sídlí státní orgány, a na veřejných dopravních komunikacích včetně nábřeží.

(2) Obce mohou podle místních podmínek vymezit další místa, kde se provozování nebo nabízení prostituce zakazuje, nebo vyhradit místa, kde bude trpěna, případně stanovit časová vymezení.

(3) Na místech, kde je provozování nebo nabízení prostituce trpěno, nesmí se dít způsobem, který budí veřejné

pohoršení nebo obtěžuje přítomné osoby.

§ 4

(1) Osoba provozující prostituci je povinna se nejméně jedenkrát za měsíc podrobovat pravidelným preventivním odborným lékařským prohlídkám a vyšetřením ke zjištění, zda netrpí dermatovenerologickou, případně jinou podobnou nemocí. Zdravotní potvrzení o výsledku prohlídky nebo vyšetření je povinna na výzvu předložit Policii České republiky nebo pověřenému kontrolnímu orgánu obce.

(2) Obce mohou zejména podle aktuální epidemiologické situace stanovit, a to i na omezenou dobu, povinnost podrobit se dalším odborným lékařským vyšetřením.

(3) Osoba provozující prostituci je povinna neprodleně po vyrozumění o pozitivním výsledku odborného lékařského vyšetření podle odstavce 1 nebo 2 skončit s provozováním prostituce a až do vyléčení v něm nesmí pokračovat.

§ 5

(1) Kontrolu nad dodržováním ustanovení tohoto zákona provádí Policie České republiky a na základě pověření též orgány obcí.

(2) Kontrolní orgány uvedené v odstavci 1 mohou uložit osobě provozující prostituci povinnost podrobit se mimořádnému odbornému lékařskému vyšetření, je-li podezření, že trpí dermatovenerologickou nebo podobnou nakažlivou nemocí. Po marné výzvě jí k takovému vyšetření mohou orgány Policie České republiky předvést.

§ 6

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

VYHLÁŠKA
MĚSTA DUBÍ

o omezujících opatřeních k zabezpečení místních záležitostí
veřejného pořádku

Zastupitelstvo města Dubí se usneslo dne 26. listopadu 1996 vydat v souladu s ustanoveními § 16 odst. 1 a § 17 zákona České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších změn a doplňků tuto obecně závaznou vyhlášku.

Článek 1.

Činnosti, jež by mohly narušit veřejný pořádek ve městě Dubí, jsou:

- a) poskytování služeb směřujících bezprostředně k uspokojování sexuálních potřeb,
- b) nabízení poskytování služeb směřujících bezprostředně k uspokojování sexuálních potřeb,
- c) napomáhání nebo umožňování poskytování služeb směřujících bezprostředně k uspokojování sexuálních potřeb.

Článek 2.

Činnosti, uvedené v čl. 1. této vyhlášky lze na území města Dubí vykonávat pouze na vymezených místech, a to bez časového omezení. Vymezenými místy se podle této vyhlášky rozumí odpočívky přiléhající ke komunikaci I/8, a to výlučně v úseku od dopravní značky 39b - konec obce DUBÍ směrem k místní části Cínovec k dopravní značce D 39a - obec CÍNOVEC. Práva a povinnosti vyplývající z právních vztahů k nemovitostem, uvedeným v tomto článku, nejsou touto vyhláškou dotčena.

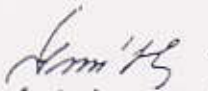
Článek 3.

rušuje se vyhláška města Dubí ze 14.12.1995 k zabezpečení veřejného pořádku.

Článek 4.

to vyhláška nabývá účinnosti 12. prosince 1996.

Miroslav Černý
zastupce starostky

Ilona Smítková
starostka města Dubí

8) ZÁKON O PROSTITUCI DOLNÍHO RAKOUSKA:

Tento zákon přijala Dolní sněmovna Dolních Rakous dne 12. července 1984.

§ 1

Rozsah platnosti

- (1) Tento zákon stanoví podmínky k regulaci prostituce.
(2) Spolkové regulační zákony nejsou tímto zákonem dotčeny.

§ 2

Ustanovení pojmů

Prostituce - trpění sexuálních činů na vlastním těle jako živnost či provádění sexuálních činů jako živnosti;

Nabízení prostituce - chování na veřejnosti, na kterém lze rozpoznat, že vede k výkonu prostituce;

Živnost - provozování prostituce prováděné opakovaně za účelem získání zisku

§ 3

Stanovení zákazů

(1) Osoby, které dosud nedokončily 19. rok věku, a které jsou zbaveny svéprávnosti, nesmějí prostituci nabízet ani provozovat.

(2) Prostituce nesmí být ani nabízena, ani provozována

A) pro nezúčastněné osoby zvláště dotěrným způsobem nebo skrze dotěrné označení budov;

B) v následujících prostorách

- úředních budovách
- školách
- domovech pro děti nebo mládež
- dětských centrech
- místech, kde se setkávají nezletilí, ve smyslu § 3 Abs 1 NO Jugendgesetzes, LGB1 4600
- sportovištích
- na dětských hřištích
- nemocnicích
- domovech důchodců a penziencech pro staré občany
- kasárnách
- nádražích a stanicích
- a v blízkosti výše uvedených míst;

C) v budovách s byty, které neslouží k výkonu prostituce, nebo v těch budovách, které s nimi mají společný vchod. Tento zákaz se nevztahuje na byty osob, které si prostitutky berou k sobě domů ("domácí návštěva");

D) v bytech, ve kterých žijí děti či mladiství

E) na místech nebo po dobu, po kterou obec vydá nařízení pro zákaz činnosti (§ 5 odst. 1).

§ 4

Oznamovací povinnost

Dle obecního nařízení o budovách nebo částech budov, ve kterých je opakovaně nabízena či provozována prostituce, musí jejich vlastníci tuto skutečnost nahlásit spolu se svým jménem a adresou.

§ 5

Úkoly obce

(1) Obec má povinnost nařízením zrušit

- nabízení či provozování prostituce,
- licence budovám, ve kterých je prostituce nabízena či provozována,
- pokud to poslouží k ochraně sousedství před obtěžováním nebo z veřejného zájmu, obzvláště kvůli mravnímu ohrožení mladistvých.

(2) Obec má podle § 4 neprodleně ohlásit obvodnímu správnímu úřadu toto nařízení.

(3) Obec má svoje úkoly dle tohoto zákona zahrnout do své oblasti působnosti.

§ 6

Ustanovení trestů

Kdo

1. prostituci proti ustanovení § 3 nabízí či provozuje,
2. nesplnil podle § 4 oznamovací povinnost,
3. připustí ve svém domě či části domu, aby tam byla nabízena či vykonávána prostituce, ačkoli je to podle nařízení dle § 5 odst. 1 zakázáno, dopustí se tak porušení zákona a je povinen uhradit částku 50 000,- šilinků při prvním porušení zákona nebo částku 100 000,- šilinků pro jeho opakované porušení.

§ 7

Spolupráce se spolkovým četnictvem

Orgány spolkového četnictva by měly zakročit na podporu obvodního správního úřadu skrze

- a) ochranná opatření proti hrozícímu porušování zákona
- b) opatření, která jsou potřebná pro zahájení či uskutečnění trestního řízení při přestoupení tohoto zákona.

§ 8

Nabytí platnosti

(1) Tento zákon vstupuje v platnost dnem 1. října 1984.

(2) Nařízení ve smyslu § 5 odst. 1 mohou být vydávána již od dalšího dne od vyhlášení tohoto zákona. Ta mohou, ale nejdříve vejít v platnost spolu s tímto zákonem.

(Pramenem českého překladu tohoto zákona byl materiál nazvaný „Návrh opatření k řešení problémů souvisejících s prostitucí“ zpracovaný a v roce 2000 předložený Ministerstvem vnitra ČR Vládě ČR)

PŘÍLOHA B

Výběr statistik dokumentující výskyt prostituce, pohlavních nemocí a trestné činnosti na našem území v minulosti

- 1) Statistiky svědčící o rozšíření prostituce a pohlavních chorob u nás z období první poloviny 19. století
- 2) Vývoj incidence hlášených onemocnění pohlavními chorobami na 100.000 obyvatel za léta 1961-1977. I. Syphilis ; II. Gonorrhoea
- 3) Statistiky z let sedmdesátých svědčících o počtu předvedených podezřelých z trestného činu příživnictví
- 4) Statistiky Policejního prezidia ČR o počtu zjištěných trestných činů kuplířství a obchodování se ženami v České republice od roku 1996-2001
- 5) Statistiky o výskytu pohlavních nemocí na našem území z let 90.

Poznámka: Získat statistiky o předpokládaném počtu osob provozujících prostituci od 2. světové války do současnosti se mi nepodařilo ani po několika dotazech na kompetentní státní orgány, jako je ministerstvo vnitra, policejní prezidium, ministerstvo zdravotnictví. Proto zde předkládám některé, které svědčí o tomto výskytu alespoň zprostředkovaně.

1) Statistiky svědčící o rozšíření prostituce a pohlavních chorob u nás z období první poloviny 19. století

I.) První statistiku tvoří data, které sestavil na základě úředních údajů Dr. Jaroslav Janko. V letech 1911-1918 bylo v Praze evidováno 1155 kontrolovaných prostitutek. Z těchto nejmladších (15 letých) 58 a nejstarších (přes 30 let) 6. Nejvíce bylo prostitutek 18 letých (200).

Největší počet nevěstek bylo před zapsáním služebných (49,3%), po nich továrních dělnic (17,7%), švadlen (10,4%) atd. I pět bývalých úřednic bylo mezi zapsanými. Každého roku bývala čtvrtina jich posílána do nemocnice s pohlavní chorobou. Dle náboženství bylo 96,1% katolíček, 1,7% evangeliček a 22% židovek.

Počet prostitutek v Praze měnil se téměř denně, takže jej nebylo možno přesně odhadnout. Některé byly stále v Praze, jiné přecházely z města do města, zvláště za lázeňské sezóny.¹

II) Další statistika je obsažena ve výkazu ministerstva zdravotnictví.

Pokud se týče počtu zapsaných prostitutek v Československu, bylo dle statistického výkazu ministerstva zdravotnictví z r. 1919:

V Čechách	706 nevěstek v 305 bordelích a 326 soukr. bydlících = 1032
(v Praze)	123 -" 18 -" = 141
na Moravě	264 -" 46 -" 21 = 285
(v Brně)	74 -" 18 -" = 92
(v Mor. Ostravě)	76 -" 9 -" = 85
ve Slezsku	75 -" 1 -" = 76
na Slovensku	249 -" 44 -" 95 = 344
(v Bratislavě)	54 -" 7 -" = 61
v Podkarp. Rusi	14 -" 1 -" = 15
<hr/>	
	938 -" 407 -" 442 = 1750

Podle této statistiky tehdy v Československu bylo pouze 1750 nevěstek. Jednalo se však pouze o zapsané prostitutky. Podle některých pramenů se skutečný počet prostitutek odhadoval na 5-10 tisíc.²

III) Z období po přijetí aboličního zákona je zajímavá statistika dokumentující výskyt pohlavních nemocí z období před rokem 1922 a po roce 1926. Údaje jsou

¹ K tomu srovnej: Macek P.: Historicko-Právní analýza řešení otázky prostituce; Stříbrný Kruh; Praha; 2000

uvedeny na rok a 100000 obyvatel. Byla sestavena na základě sčítání obyvatel k němuž došlo v roce 1921 a 1926.

	Syfilis			Kapavka			Měk.vřed			Celkem Pohlavní choroby		
	1921	1926	úbytek %	1921	1926	úbytek %	1921	1926	Úbytek %	1921	1926	úbytek %
Muži	204	101	50,4	419	371	11,4	93	28	69,9	717	500	30,1
Ženy	75	37	50,6	87	82	5,7	11	3	72,7	435	304	30,0

³⁾

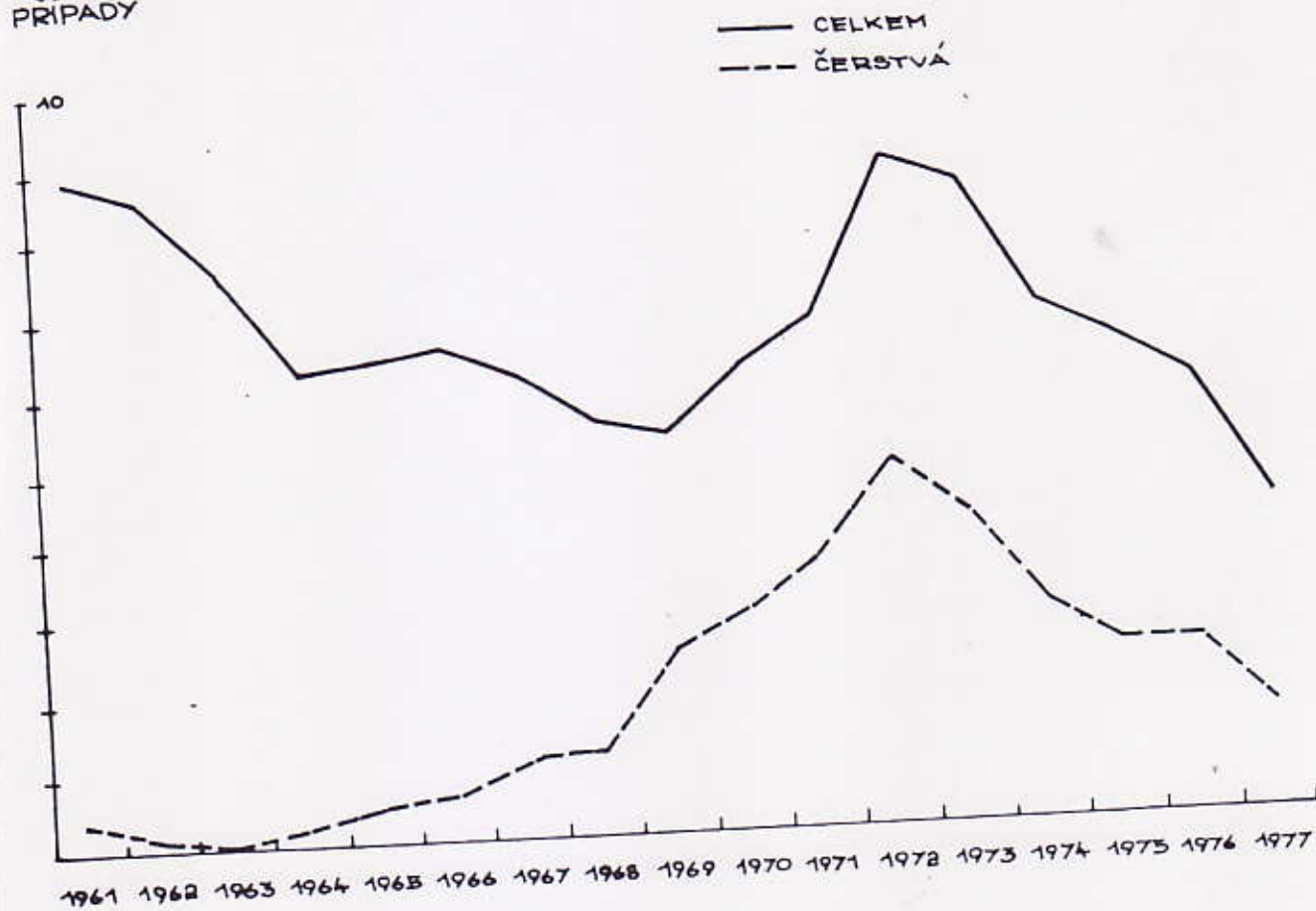
² K tomu srovnej: Wiesner A.: Dějiny prostituce a přijice v Československu; Praha; Bursík a Kohout ; 1925; str. 74

³ Pelc, Hynek: Zdravotní stav obyvatelstva Čs. republiky v jejím prvním desetiletí. Praha 1929, s.129

2/Vývoj incidence hlášených onemocnění pohlavními chorobami -
na 100 000 obyvatel :

I. Syphilis

PŘÍPADY

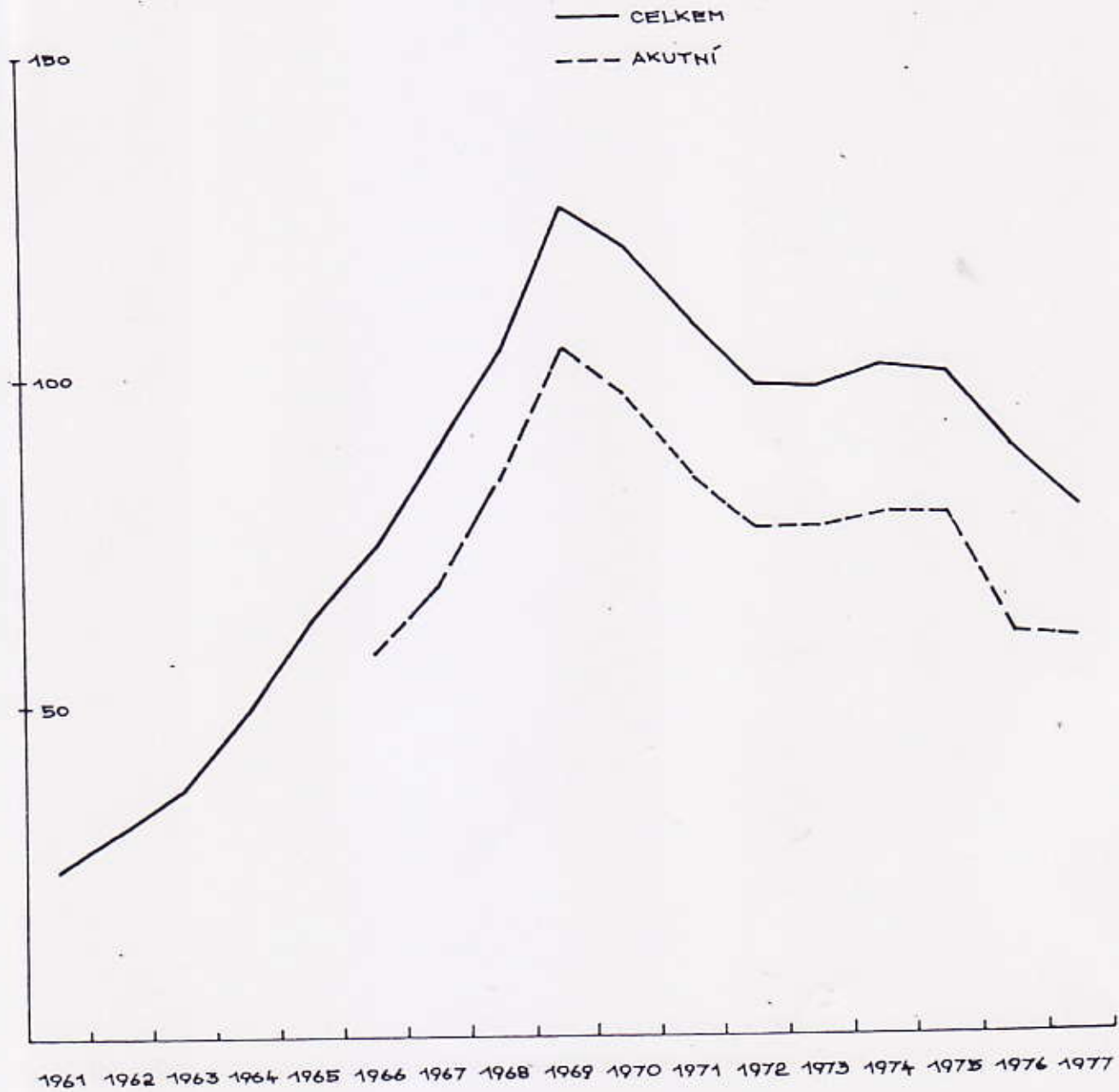
XXXXXXX

strana 4 přílohy B

/Pramen: Malinová H. Sociální Patologie, SPN, Praha, 1982/

II. Gonorrhoea

PŘÍPADY

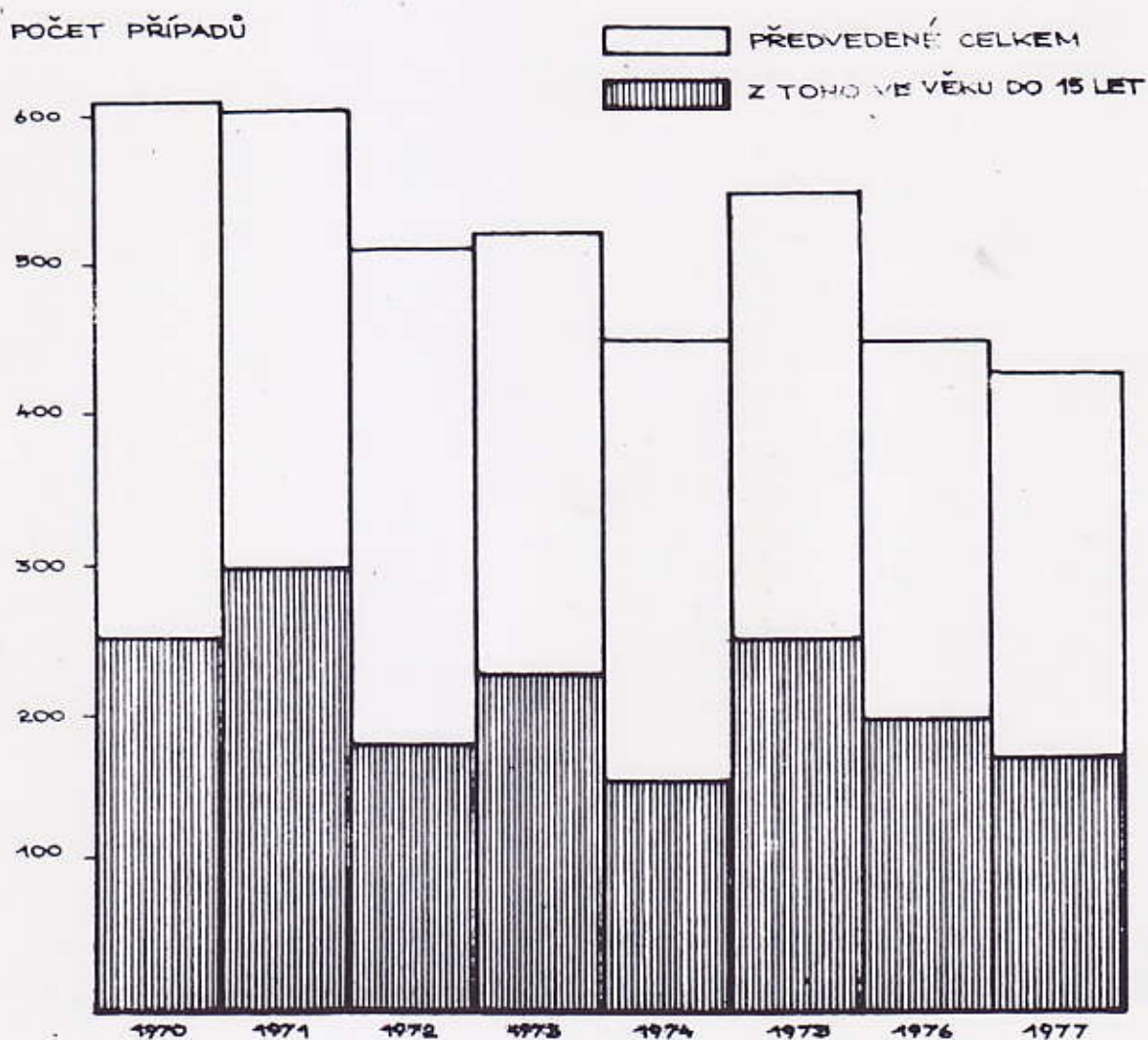
31/ Pohlavní nemoci: Zdravotnická statistika ČSSR, Praha, ročník 1970 - 1977

XXXXXX

strana 5 přílohy E

/pramen: Malinová Hana: Sociální Patologie, SPN, Praha, 1982/

3/ Statistický z let sedmdesátých svědčících o p řstu předvede-
ných podezřelých z trestného činu příživnictví

I když o této skupině předvedených nelze s jistotou tvrdit, že jde o prostitutky nebo jenom o prostitutky, můžeme alespoň z druhotného znaku - častého výskytu pohlavních chorob - usuzovat na pohlavní promiskuitu.

18/ Statistické údaje byly poskytnuty MUDr. B. Poddanou, primářkou venerologického oddělení v Praze

~~XXXXX~~

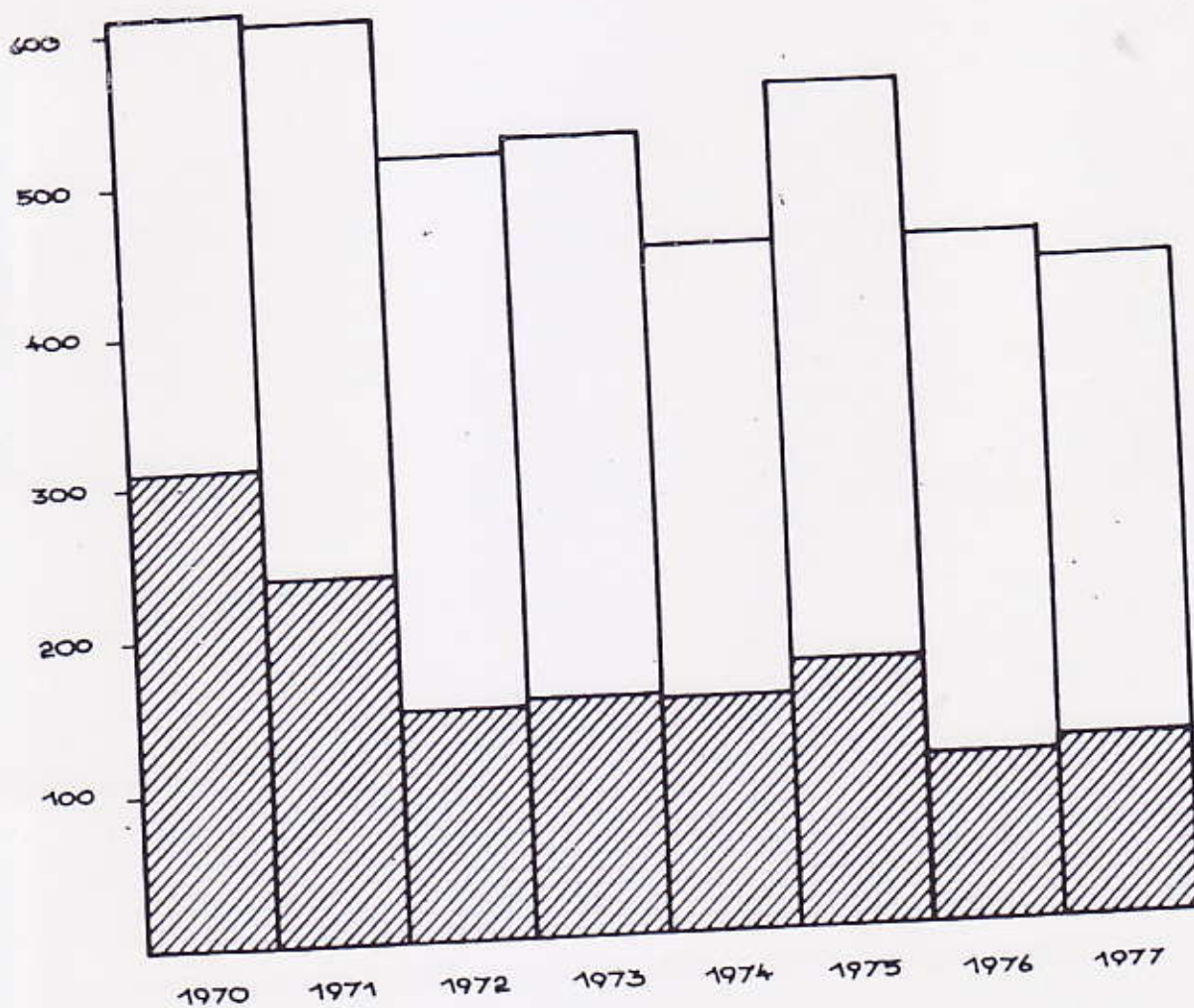
strana 6 přílohy B

/pramen: Malinová H.: Sociální patologie II./

Tabulka III. Pacientky předvedené pro podezření z příživnic-
tví zadržené v Praze - z toho onemocnělé gonorrhoeou.

POČET PŘÍPADŮ

□ PŘEDVEDENÉ CELKEM
▨ ONEMOCNĚLÉ GONORRHOEOU

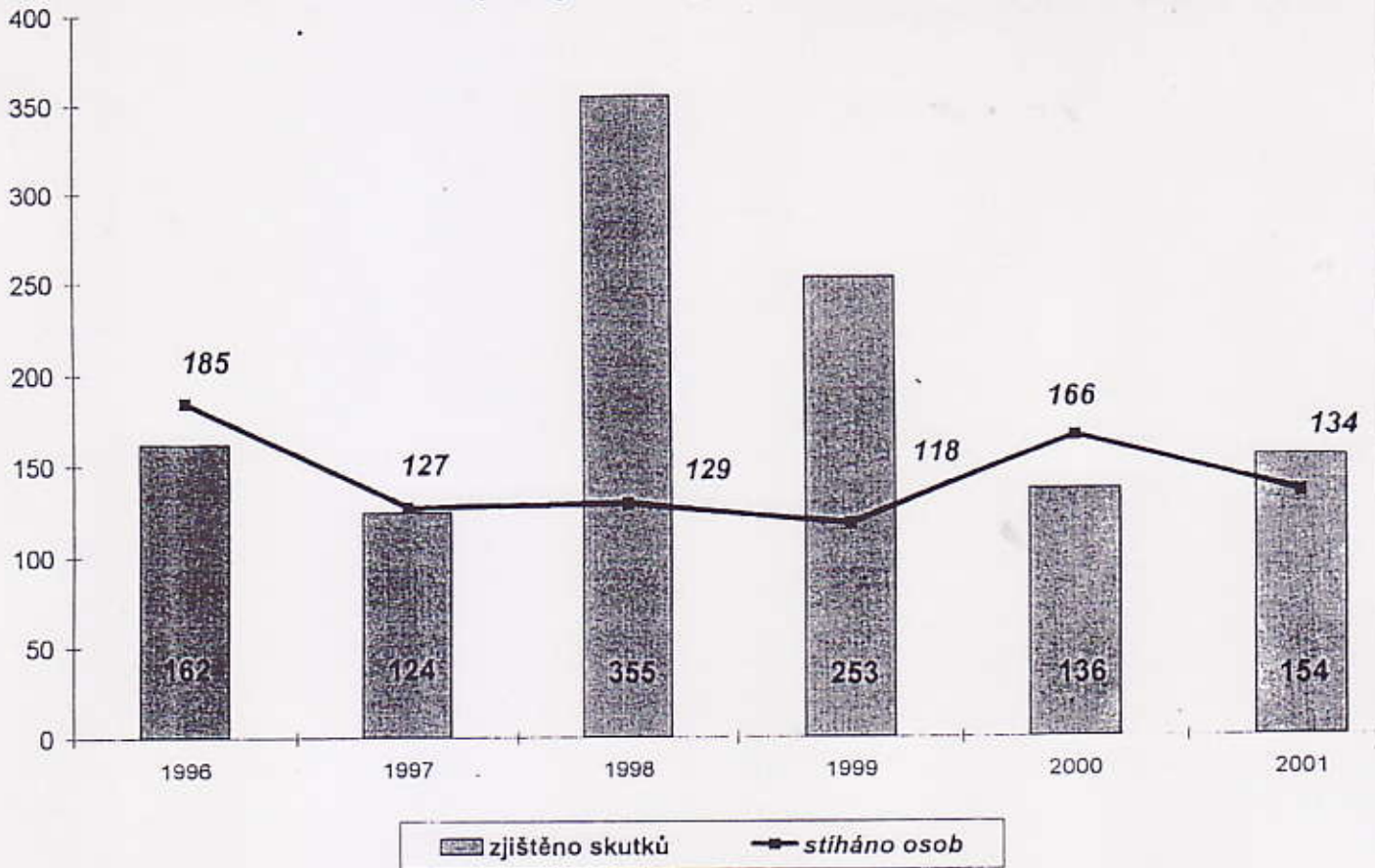

XXXXXXXXXX

strana 7 přílohy B

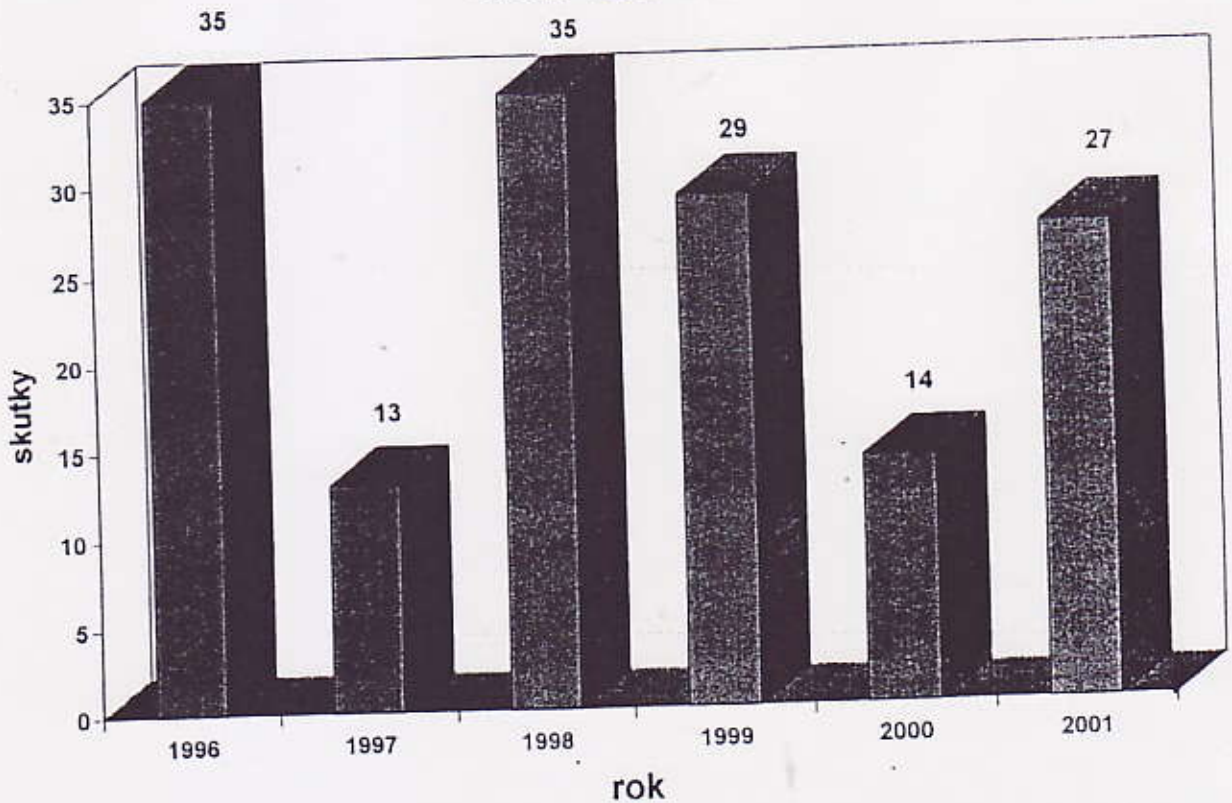
/pramen: Malinová H.: Sociální patologie II./

Kuplířství v ČR
a obchodování se ženami Počet zjištěných trestných činů a stíhaných osob

Zdroj: Policejní prezidium ČR

Počet zjištěných trestných činů obchodování se ženami v České republice

5) Statistiky o výskytu pohlavních nemocí na našem území z let 90.

I. Statistiky získané ze zdrojů Ministerstva zdravotnictví ČR.

Tyto údaje byly shromážděny na základě povinného hlášení a evidence onemocnění pohlavních nemocí, jež mají zdravotnická zařízení na základě zákona č. 20/1966 Sb. o péči o zdraví lidu.

a) Vývoj hlášené nemocnosti syfilis a kapavkou v České republice v roce 1985-1997:

Rok		Hlášená	onemocnění	
	Syfilis absolutně	Kapavka absolutně	Syfilis rel.na 100 tis.obyv.	Kapavka rel.na 100 tis.obyv.
1985	320	7 378	3,1	71,4
1986	222	6 875	2,1	66,5
1987	232	6 110	2,2	59,0
1988	243	6 554	2,3	63,3
1989	171	6 211	1,7	59,9
1990	164	6 463	1,6	62,4
1991	249	7 283	2,4	70,7
1992	265	7 455	2,6	72,3
1993	233	4 700	2,3	45,5
1994	369	2 948	3,6	28,5
1995	433	2 036	4,2	19,7
1996	551	1 194	5,3	11,6
1997	604	1 098	5,9	10,7

Z uvedené tabulky vyplývá výrazný nárůst případů syfilis.

b) Vývoj nemocnosti podle geografického rozložení hlášeného výskytu v roce 1997

Region	Syfilis absolutně	Syfilis rel.na 100 tis.obyv.	Kapavka absolutně	Kapavka rel.na 100 tis.obyv.
Hl.m.Praha	95	7,90	150	12,47
Střední Čechy	49	4,43	75	6,78

Jižní Čechy	14	2,00	32	4,57
Záp.Čechy	55	6,40	131	15,26
Sever.Čechy	165	13,99	251	21,29
Východ.Čechy	22	1,78	77	6,24
Jižní Morava	64	3,12	150	7,30
Sever.Morava	46	2,34	182	9,24
Bydliště v ČR	510	4,95	1 048	10,17
Bezdomovci	3	0,03	1	0,01
Cizinci	91	0,88	49	0,48
ČR celkem	604	5,86	1 098	10,66

Údaje uvedené v tabulce zcela jednoznačně podporují hypotézu o nepříznivém významu prostituce pro šíření sexuálně přenosných nemocí, protože jak u syfilis, tak i u kapavky je nejvyšší nemocnost hlášena právě v oblastech, v nichž je rozsah prostituce nejvyšší.¹

c) Samostatnou kapitolu tvoří infekce HIV/AIDS, která se šíří rovněž především pohlavním stykem. O epidemiologické situaci v případě tohoto onemocnění v České republice vypovídají následující tři tabulky.

A) Hlášené nové případy nákazy HIV v ČR v roce 1990-1997 podle způsobu přenosu

Způsob přenosu	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Muži mající styk s muži (MMSM)	11	9	16	13	17	13	30	30
Injekční uživatelé drog (IUD)	0	1	0	1	2	2	1	3
MMSM + IUD	0	0	0	0	0	1	0	2
Osoby nemocné hemofilii	0	0	0	0	1	0	0	0
Příjemci krve a krev.derivátů	2	0	0	0	0	0	0	0
Heterosexuální přenos	1	2	6	9	16	17	16	23
Přenos z matky na dítě	0	0	0	0	0	0	0	1
Nezjištěno	1	1	1	4	2	7	3	4

¹ Rozbor problémů souvisejících s prostitucí a vymezení podmínek jejich systémového řešení; Ministerstvo vnitra ČR; 1999

Celkem	15	13	23	27	38	40	50	63
--------	----	----	----	----	----	----	----	----

B) Rozdělení HIV pozitivních podle věku v ČR - kumulativní údaje k 31.12.1997:

Věk	HIV pozitivní			Z nich s AIDS		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
0 - 4	0	1	1	0	0	0
5 - 9	2	0	2	0	0	0
10 - 14	2	0	2	0	0	0
15 - 19	19	13	32	3	0	3
20 - 24	52	20	72	6	1	7
25 - 29	48	6	54	12	1	13
30 - 34	54	13	67	16	2	18
35 - 39	40	3	43	18	1	19
40 - 49	57	8	65	33	3	36
50 - 59	14	1	15	10	1	11
60+	7	1	8	3	0	3
Celkem	295	66	361	101	9	110

Ze zmíněných 110 plně rozvinutých případů AIDS již 67 (tj. 61 %) zemřelo. Jednalo se o 63 mužů a 4 ženy.

C) Rozdělení HIV pozitivních podle regionů v ČR - kumulativní údaje k 31.12.1997:

Region	HIV+absol.	HIV+ rel.na 100 tis.obyv	AIDS absol.	AIDS rel.na 100 tis.obyv.
Praha	215	177,5	72	59,5
Střední Čechy	24	21,4	6	5,3
Jižná Čechy	7	10,0	4	5,7

Západ. Čechy	24	27,6	4	4,6
Sever. Čechy	27	22,7	1	0,8
Východ. Čechy	14	11,3	7	5,6
Jižní Morava	21	10,2	8	3,9
Sever. Morava	29	14,7	8	4,1
Celkem ČR	361	34,8	110	10,6

Z výše uvedených údajů vyplývá, že:

- počet nově zjištěných případů HIV positivity každoročně stoupá,
- nejčastěji se na přenosu podílí homosexuální přenos (celkově v 52 %), nicméně výrazně narůstá i podíl nově zjištěných případů přenesených heterosexuálním pohlavním stykem (celkově 33 %) a tím vzrůstá i riziko dalšího šíření pro tuto skupinu,
- většina případů je zjišťována u skupiny mladých dospělých, ²

² Tamtéž.

PŘÍLOHA C

Kopie knížky prostitutky z roku 1918

- 1) Úvodní dvoustrana, na které je podobizna nevěstky a údaje o její totožnosti, apod.
- 2) Dvoustrana následující, kam mělo být zapisováno místo pobytu prostitutky
- 3) Dvoustrana 8-9, kam měly být zapisovány výsledky pravidelných lékařských prohlídek, jež musela nevěstka podstupovat
- 4) Předpisy o knížce zdravotní, které tvoří posledních několik stran knížky

Příloha A k základním pravidlům pro úpravu prostituce, která byla vydána vnošem c. k. mistodržitelství pro království České ze dne 26. listopadu 1916, č. 8-D 864/11, m. č. 268, 293.
 Teilage A zu den mit dem Erlasse der k. k. Statthalterei für das Königreich Böhmen vom 26. November 1916, S. 8-D 864/11, St. 3. 268, 293, herausgegebenen Grundzügen zur Regelung der Prostitution.

Zdravotní knížka — Gesundheitsbuch
 pro — für

Kalaušková Anna
 rodem z *Velké Lhuty 17/10 1890*
 gebürtig aus
 korunní země *Čechy*
 Kronland
 politický okres *Mladno*
 politischer Bezirk
 příslušnou do *Břežčanu*
 unabhängig nach
 korunní země *Čechy*
 Kronland
 politický okres *Mladno*
 politischer Bezirk
 postava *černá* obličej *čistý*
 Statur Gesicht
 vlasy *černé* oči *černé*
 Haare Augen

Vlastnoruční podpis:
 Eigenhändige Unterschrift:

Čís. 116.

2

Byt — Wohnung:

3

Byt — Wohnung:

Předpisy o knížce zdravotní.

I. díl.

Všeobecné předpisy.

§ 1. Každé nápodobení a padělání knížky zdravotní, používání cizí knížky zdravotní, nebo přenechání vlastní knížky zdravotní jiné osobě třesce se co nejpřísněji dle zákona trestního.

§ 2. Každá ženština opatřená zdravotní knížkou má knížku tu stále mít u sebe a předkládat ji návštěvníkům bez požádání, aby zvěděli její jméno a mohli nahlednouti v nález o poslední lékařské prohlídce.

Bestimmungen über das Gesundheitsbuch.

I. Teil.

Allgemeine Bestimmungen.

§ 1. Jede Nachahmung und Verälschung des Gesundheitsbuchs, die Benutzung eines fremden Gesundheitsbuchs oder Überlassung des eigenen Gesundheitsbuchs an eine zweite Person wird nach dem Strafgesetze strengstens geahndet.

§ 2. Jede mit einem Gesundheitsbuche beteilte Frauenperson hat dieses stets bei sich zu tragen und jedem Besucher ohne Verlangen vorzuweisen, damit er ihren Namen erfahren und die letzte ärztliche Untersuchung einsehen kann.

týdnu podrobil lékařské prohlídce úřední. Každou prohlídku, při níž prohlédnuta nebyla shledána potřebnou lékařského ošetření, potvrdí úřední lékař, připoje datum a svůj podpis.

§ 6. Ženština opatřená knížkou zdravotní má své tělo udržovati stále v čistotě.

Aby se pokud možno chránila před pohlavní nákazou, jest povinna:

a) odmítnouti každého jí z nemoci podezřelého (viz následující poučení III. díl), nebo nečistého, dále každého opilého návštěvníka. Máže však odmítnouti též každého jiného sobě nemalého návštěvníka;

möchtlich zweimal der amtärztlichen Untersuchung zu unterziehen. Jede erfolgreiche Untersuchung, bei der die Untersuchung nicht behandlungsbedürftig befunden wurde, wird vom Amtsarzte unter Ansetzung des Datums und seiner Unterschrift bestätigt.

§ 6. Die mit einem Gesundheitsbuche beteilte Frauenperson hat ihren Körper stets rein zu halten.

Um sich vor geschlechtlicher Ansteckung vollständig zu schützen, hat sie:

a) jeden ihr als krank verdächtigen (siehe nachfolgende Belehrung III. Teil) oder unreinen, ferner jeden betrunkenen Besucher zurückzuweisen. Sie kann aber auch jeden anderen, ihr mißliebigen Besucher abweisen;

Rovněž tak musí se nevěstka ihned po úkusu pohlavním desinfekčním roztokem a mýdlem dobře očistiti, používajíc při tom bidetu (podlouhlé mísy na stojáčku) a irrigátoru (svlažovače).

Mimo to se doporučuje hned po souložení se vymočiti a použiti některého přípravku k zahránění nákazy vědecky doporučeného, který má mít prostitutka v zásobě, a poskytnouti svým návštěvníkům za cenu stanovenou úřadem policejním.

§ 7. Mladistvé osoby pod 16 roků má prostitutka za všech okolností odmítnouti, jinak bude potrestána.

tern zur Verfügung zu stellen.

Desgleichen muß sich auch die Prostituierte sofort nach dem Geschlechtsakte unter Benutzung eines Bidets und Irrigator mit einer Desinfektionslösung und Seife gut reinigen.

Außerdem empfiehlt sich nach dem Geschlechtsverkehr sofortiges Urinieren und die Anwendung eines der Ansteckung verhindernden, wissenschaftlich empfohlenen Präparate, welches die Prostituierte vorrätig zu halten und ihren Besuchern zu dem polizeibehördlich festgesetzten Preise zur Verfügung zu stellen hat.

§ 7. Jugendliche Personen unter 16 Jahren hat die Prostituierte unter allen Umständen bei sonstiger Bestrafung zurückzuweisen.

§ 3. Onemocní-li nevěstka, odejme se jí knížka zdravotní a zůstane potud v úředním uschování, až je nevěstka z ošetřování propuštěna.

§ 4. Nevěstka, která nemá knížku zdravotní, nebo v její knížce zdravotní nejsou obsaženy všechny úřední prohlídky lékařské až do dne vykázání se odepisane, jest podezřelá z onemocnění.

II. díl.

Zdravotní pravidla o tom, jak ženština opatřená knížkou zdravotní má se chovati ve styku se svými návštěvníky.

§ 5. Každá ženština opatřená zdravotní knížkou má se dvakrát v

§ 3. Erkennt eine Prostituierte, so wird ihr das Gesundheitsbuch abgenommen und bleibt so lange in amtlicher Verwahrung, bis die Prostituierte aus der Behandlung entlassen wird.

§ 4. Eine Prostituierte, welche kein Gesundheitsbuch besitzt, oder in deren Gesundheitsbuche nicht alle bis zum Ausweisstage vorgeschriebenen amtärztlichen Untersuchungen enthalten sind, ist krankheitsverdächtig.

II. Teil.

Sanitäre Verhaltensmaßregeln für die mit einem Gesundheitsbuche beteilte Frauenperson im Verkehr mit ihren Besuchern.

§ 5. Jede mit einem Gesundheitsbuche beteilte Frauenperson hat sich

b) před každým stykem pohlavním postiti ústrojí pohlavní borovou vaselinou a máže žádati od svých návštěvníků použití ochranných prostředků. Za tím účelem musí mít pobotově 5% borovou vaselinu v tubách, jakož i preservativy a vyvěsiti v pokoji svém ohlášení, že lze u ní tyto prostředky obdržeti za cenu schválenou úřadem policie mravnostní.

Po pohlavním styku má prostitutka svého návštěvníka k tomu přiměti, aby důkladně očistil ústrojí pohlavní.

Za tím účelem má mu poskytnouti mýdla a vlažného roztoku desinfekčního v čistých nádobách.

b) vor jedem Geschlechtsverkehr die Geschlechtsorgane mit Borvaselin einzufetten und kann von ihren Besuchern die Benutzung vorbeugender Mittel verlangen. Zu diesem Zwecke muß sie 5% Borvaselin in Tuben sowie Preservatib bereit halten und in ihrem Zimmer eine Ankündigung anbringen, daß diese Mittel zu einem von der Sittenpolizeibehörde genehmigten Preise bei ihr zu haben sind.

Nach vollzogenem Geschlechtsverkehr hat die Prostituierte ihren Besucher zu beauftragen, eine gründliche Reinigung seiner Geschlechtsorgane vorzunehmen.

Zu diesem Zwecke hat sie ihm Seife und reinlaumarme Desinfektionslösung in reinen Behäl-

III. díl.

Poučení o příznacích pohlavního onemocnění, jakož i o nebezpečích a následcích takových onemocnění.

Úřední lékař necht prostitutku pouči, aby sama u sebe a u mužských s ní se stýkajících dbala známek pohlavního onemocnění:

1. Aby se vyhnula vlastní nákaze, necht odmítné každého mužského, jemuž samovolně anebo při stisknutí pyje vytéká z trubice močové hnusavý výměšek, nebo jenž má vřed na údu, bolavá místa na šourku, zduřenou předkožku, bolestivé zduření žláz tříselných. Z onemocnění příslící podezřelými jsou muži s drobné skvrnitou vyrážkou na káži

III. Teil.

Belehrung über Anzeichen geschlechtlicher Erkrankung sowie über die Gefahren und Folgen solcher Erkrankungen.

Die Prostituierte ist vom Amtsarzte zu unterweisen, bei sich selbst und bei den mit ihr verkehrenden Männern auf Zeichen einer geschlechtlichen Erkrankung zu achten:

1. Zur Verhütung ihrer eigenen Erkrankung hat sie jeden Mann zurückzuweisen, bei welchem von selbst oder auf Druck ein eitriges Ausfließen aus der Harnröhre sich zeigt, bei welchem Geschwür am Glied, offene Stellen am Hoden, Anschwellung der Vorhaut, schmerzhaftes Schwellen der Leistendrüsen besteht. Der Euphilis verdächtig sind Männer mit kleinfle-

břicha, s rozbolávanými koutky ústními, chrapotivým, přeskakujícím hlasem a s lysinami ve vlasech. Tuhé zvětšené žlázy tříselné jsou častou známkou příjice (syfilis).

2. U sebe samotné má nevěstka dbáti:

a) nastalé nákazy kapavkou (gonorrhoe): bolestí při močení, žlutý hnědavý výtok, zarudlost a citlivost vchodu poševního, bolestivé zduření pysku stydkého. Kapavka jest pro ženu dlouho trvajícím a těžkým onemocněním proto, že přechází na dělohu, na vejcovod a pobřišnici, čímž se léčení kapavky stává takřka nemožným. Silné bolesti v životě u žen pocházejí namnoze od kapavky (gonorrhoe). Kapavka může nákazou

dem Ausschlag auf der Bauchhaut, offenen Mundwunden, heiserer, gehäusener Stimme und fleckenförmigem Haaransfall. Darin vergrößerte Drüsen sind ein häufiges Zeichen vorhandener Syphilis.

2. Bei sich selbst hat die Prostituierte zu achten

a) auf erfolgte Tripperansteckung (Gonorrhoe); Schmerzen beim Urinieren, eitrige gelben Ausfluss, Rötung und Empfindlichkeit des Scheideneingangs; schmerzhaftes Schwellen der einen oder anderen großen Schamlippe. Der Tripper ist für die Frau dadurch, daß er auf die Gebärmutter, auf die Eileiter und das Bauchfell übertritt, wodurch seine Behandlung fast unmöglich wird, eine lang dauernde und schwere Erkrankung. Die schwe-

re Ansteckung durch den Eiter auch zu schweren Augenentzündungen führen;

b) měkkým vředem (Ulcus molle). Ten jeví se jako bolestivý, žlutě hnědavý bolák, nejčastěji na řasách vchodu poševního, přenáší se snadno na jiná místa a vede k bolestivému hnědavému zánětu žláz tříselných (bubol), které se hojí namnoze hřyzdicími jizvami;

c) příjice (syfilis). Tato začíná zatvrdlým, červenohnědým vředem na velkých nebo malých pyskách stydkých, nebo na vchodu poševním. Často nelze u žen vznikající vřed naléztí. Do-

ten Interstitienleiden der Frauen stammen meist vom Tripper (Gonorrhoe). Der Tripper kann durch den Eiter auch zu schweren Augenentzündungen führen;

b) auf das weiche Geschwür (Ulcus molle). Dieses tritt als schmerzhaftes, gelbliches Geschwür meist an den Rassen des Scheideneingangs auf, wird von einer Stelle auf mehrere andere übertragen und führt zur schmerzhaften, eitrigen Entzündung der Leistenröhren (Bubol) die meist mit entstellenden Narben ausgeht;

c) auf Syphilis. Diese beginnt mit einem harten rothbraunen Geschwür an den großen oder kleinen Schamlippen oder am Scheideneingang. Nicht selten ist bei Frauen das beginnende Geschwür

stavuje se pak bezbolestně, tvrdé zduření žláz tříselných, hnědé červená, skvrnitá neb pupencovitá vyrážka na těle, vypadávání vlasů, bílé skvrny na krku, bílé povleklá místa na sliznici rtů, jazyka a mandlí a větší nebo menší oděrky a mokvavá místa na ústrojí pohlavním. — Příjice jest nemocí dlouho trvajícím a nelze nikdy předem léci, kdy nastane vyléčení. Nakažlivost příjice jest velká, zejména v prvních dvou letech. Neléčená příjice má namnoze těžký průběh a působí opětovné vyrážky na kůži nebo na pohlavním ústrojí.

nicht zu finden. Weiter kommt es zu einer schmerzlosen, barten Schwellung der Leistenröhren, zu braunroten Flecken und Anätzen am Körper, Haaransfall, weißen Flecken am Hals, weiß belegten Stellen an den Lippen, an der Junge und den Rändern und großen oder kleinen offenen, nässenden Stellen an den Geschlechtsstellen. — Syphilis ist eine langdauernde Krankheit, deren Heilung in keinem Falle bestimmt vorausgesagt werden kann. Die Ansteckungsfähigkeit der Syphilis ist besonders in den ersten zwei Jahren eine große. Unbehandelte Syphilis verläuft meist schwer und führt zu wiederholten Ausschlägen auf der Haut oder an den Geschlechtsstellen.

PŘÍLOHA D

Seznam použité literatury:

1. Bassermann L.: Nejstarší řemeslo; Praha; Mf; 1993
2. Bláha, Roman, Mgr. Trestněprávní aspekty regulace prostituce v České republice, NOVATRIX, 2008
3. Boguszak J. , Čapek J.:Teorie práva; Praha; ISBN; 1997
4. Černý K. :Prostituce na počátku století;Kuděj č.1/2001
5. Dolenský A., Osmančík O.: Přehled právní úpravy prostituce, Parlamentní institut; 1992
6. Dufour P.: Dějiny prostituce V.; Uherské Hradiště;1905; František Radoušek
7. Důvodová zpráva k návrhu nového trestního zákona
8. Hácha E., Hoetzel J., Weyr F., Laštovka K.: Slovník veřejného práva Československého , Svazek II., Polygrafia – Rudolf M. Rohrer – Brno, 1932
9. Knapp Viktor:Teorie práva; Praha; C.H.BECK; 1996
10. Klabouch J.: Manželství a rodina v minulosti; Praha; 1962
11. Lenderová M.: Prameny k dějinám prostituce; Kuděj, č. 1/2001
12. Lenderová M. : Prostituce a pohlavní choroby, článek uveřejněný v časopise Gynekolog v roce 2000
13. Malý K. : Trestní právo v Čechách v 15. – 16. Století; Praha; 1979
14. Malý K. a kolektiv: Dějiny českého a československého práva do roku 1945; Praha; ISBN; 1997
15. Malinová Hana: Sociální patologie II.; Praha; Státní pedagogické nakladatelství Praha; 1982
16. Maršan R.: Dějiny policejní organizace rakouské; Praha; Bursík a Kohout; 1904
17. Maršan R.: Dějiny policejní organizace rakouské, díl II.; Praha; Bursík a Kohout; 1909
18. Ministerstvo spravedlnosti ČR, Statistické ročenky vydané v letech 1998,1999,2000,2001,2002,2003,2004,2005,2006,2007,2008,2009

19. Mossman Elaine: International Approaches to Decriminalising or Legalising Prostitution, Crime and Justice Research Centre, Victoria University of Wellington, 2007
20. Návrh opatření k řešení problémů souvisejících s prostitucí; Ministerstvo vnitra ČR; 2000
21. Novák J.: Prostitutky, jak žijí milují a umírají; R. Rejman; Praha 1927
22. Novotný O., Dolenský A., Jelínek J., Vanduchová M: Trestní právo hmotné, I. obecná část, 3. přepracované vydání, nakladatelství CODEX, 2007
23. Stein H. : Prostituce a zákon – zákon o potírání pohlavních nemocí; Praha; SPN; 1922
24. Soukup L.: Omezování prostituce v rakouském zákonodárství 19. století; článek z knihy Pocta Prof. JUDr. Karlu Malému k 65. narozeninám; Praha : Karolinum; 1995
25. Schneider Jan: Po deseti letech zákona o potírání pohlavních chorob; článek zveřejněný v roce 1932 v časopise Bezpečnost
26. Stanovisko odboru dozoru v netrestní oblasti Generální prokuratury ČR k vydávání živnostenských listů prostitutkám; Generální prokuratura ČR; 1993
27. Šámal, Púry, Rizman: Trestní právo hmotné, II. díl. 6. vydání , Praha 2004, nakladatelství C.H. BECK
28. Tomek V. V.: Dějepis města Prahy díl II. ; Praha
29. Tomek V. V.: Dějepis města Prahy díl III.; Praha
30. Wiesner A.: Dějiny prostituce a příjice v Československu; Praha; Bursík a Kohout ; 1925
31. Winter Z.: Kulturní obraz českých měst-život veřejný mezi r. 1420-1620. DÍL II; Praha ; J.Otta; 1892

Dalším pramenem byly texty právních předpisů(návrhů) o nichž je řeč v samotné práci.